

Załącznik

do Uchwały Nr XXII/124/17 Rady Gminy
Poświętne z dnia 29 sierpnia 2017 r.
w sprawie przyjęcia Programu Rewitalizacji
Gminy Poświętne na lata 2016 - 2026.

Program Rewitalizacji Gminy Poświętne na lata 2016-2026

Spis treści:

Wstęp.....	4
1. Diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych oraz skala i charakter potrzeb rewitalizacyjnych	32
1.1. Diagnoza zjawisk społecznych.....	32
1.1.1. Demografia.....	32
1.1.2. Bezrobocie.....	36
1.1.3. Pomoc społeczna	42
1.1.4. Poziom edukacji	48
1.1.5. Bezpieczeństwo publiczne.....	49
1.1.6. Aktywność społeczna	51
1.1.7. Imprezy na terenie organizowane na terenie Gminy	53
2. Diagnoza zjawisk w pozostałych sferach.....	54
2.1. Diagnoza zjawisk w sferze gospodarczej	54
2.1.1. Przedsiębiorczość	54
2.2. Diagnoza zjawisk w sferze środowiskowej.....	57
2.2.1. Rzeźba terenu	57
2.2.2. Budowa geologiczna	58
2.2.3. Wody powierzchniowe	58
2.2.4. Wody podziemne.....	59
2.2.5. Klimat.....	60
2.2.6. Gleby	61
2.2.7. Kopaliny	61
2.2.8. Powietrze atmosferyczne.....	62
2.2.9. PEM.....	62
2.2.10. Zasoby przyrodnicze	63
2.3. Uwarunkowania przestrzenno-środowiskowe.....	64
2.3.1. Obiekty sportowe	65
2.3.2. Walory turystyczne.....	65
2.3.3. Walory środowiskowe i kulturowe.....	66
2.4. Diagnoza zjawisk w sferze technicznej.....	68

Program Rewitalizacji Gminy Poświętne na lata 2016-2026

2.4.1. System drogowy	68
2.4.2. Sieć wodociągowa	68
2.4.3. Sieć kanalizacyjna	69
2.4.4. Zaopatrzenie w paliwa gazowe	70
2.4.5. Zasoby mieszkaniowe	71
3. Obszary zdegradowane i obszary do rewitalizacji	72
3.1. Obszary zdegradowane	72
3.2. Obszar rewitalizacji	74
4. Wizja obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji	76
5. Cele rewitalizacji i kierunki działań	77
6. Lista planowanych projektów rewitalizacyjnych	78
7. Mechanizmy zapewnienia komplementarności	79
8. Indykatywne ramy finansowe	82
9. Mechanizmy włączenia mieszkańców, przedsiębiorców i innych grup i podmiotów aktywnych w procesie rewitalizacji	83
10. System realizacji programu rewitalizacji	85
11. Monitoring	86
12. Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko	88
Spis tabel:	90
Załączniki	91

Program Rewitalizacji Gminy Poświętne na lata 2016-2026

Wstęp

Rewitalizacja to proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony kompleksowo, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki. Działania te są skoncentrowane terytorialnie co oznacza, że dotyczą wybranego, niewielkiego obszaru gminy.

Rewitalizacją nie są pojedyncze inwestycje lub działania, takie jak remont drogi, przebudowa budynku, otwarcie nowego przedsiębiorstwa. Podstawą wszystkich działań rewitalizacyjnych jest odpowiedź na problemy społeczne, zaś działania w sferze planistycznej, technicznej, środowiskowej lub gospodarczej mają charakter uzupełniający.

Procesu rewitalizacji nie prowadzi wyłącznie Gmina – udział w niej biorą interesariusze. Interesariuszami rewitalizacji są w szczególności:

1. mieszkańcy obszaru rewitalizacji oraz właściciele, użytkownicy wieczysti nieruchomości i podmioty zarządzające nieruchomościami znajdującymi się na tym obszarze, w tym spółdzielnie mieszkaniowe, wspólnoty mieszkaniowe i towarzystwa budownictwa społecznego;
2. mieszkańcy gminy inni niż wymienieni powyżej;
3. podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność gospodarczą;
4. podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność społeczną, w tym organizacje pozarządowe i grupy nieformalne;
5. jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne;
6. organy władzy publicznej;
7. podmioty, inne niż wymienione w pkt. 6, realizujące na obszarze rewitalizacji uprawnienia Skarbu Państwa.

Rolą Gminy jest koordynacja i odpowiednie zaprogramowanie tego procesu.

Partycypacyjny charakter rewitalizacji polega na tym, że proces ten programuje się, prowadzi i ocenia przy zapewnieniu aktywnego udziału interesariuszy. Służą temu m.in. konsultacje społeczne.

Zgodnie „Wytycznymi w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020” Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju (Warszawa, 02.08.2016 r.) rewitalizacja prowadzona jest na podstawie programu rewitalizacji (PR), który stanowi wieloletni program działań w sferze społecznej oraz gospodarczej lub przestrzenno-funkcjonalnej lub technicznej lub środowiskowej, zmierzający do wyprowadzenia obszarów rewitalizacji ze stanu kryzysowego oraz stworzenia warunków do ich zrównoważonego rozwoju, stanowiący narzędzie planowania, koordynowania i integrowania różnorodnych aktywności w ramach rewitalizacji.

Program Rewitalizacji Gminy Poświętne na lata 2016-2026

Gmina przed uchwaleniem PR wyznacza dwa obszary. Obszar zdegradowany to fragment jej terytorium, na którym kumulują się problemy społeczne, a także przestrzenne, techniczne, środowiskowe i gospodarcze. Ta część obszaru zdegradowanego, który gmina zamierza rewitalizować, wyznacza się jako obszar rewitalizacji.

Rewitalizacja jest procesem ciągłym – oceniając i aktualizując PR Gmina może dojść do wniosku, że działań rewitalizacyjnych wymaga inny fragment obszaru zdegradowanego. Wówczas proces dla tego obszaru rozpoczyna się od uchwalenia dla niego PR.

W celu wyznaczenia obszaru zdegradowanego, dokonano diagnozy społeczno-gospodarczej Gminy z podziałem całego jej terytorium na 35 miejscowości Gminy Poświętne. Posłużono się wskaźnikami sfery społecznej, gospodarczej, technicznej, funkcjonalno-przestrzennej i środowiskowej. Oprócz wskaźników ilościowych posłużono się również wskaźnikami jakościowymi (np. dotyczącymi sfery ochrony środowiska). Powstałe w wyniku obliczeń i opisu sytuacji wskaźniki podzielono na:

- bardzo korzystne – wartości wskaźników wskazujące na zdecydowanie pozytywną sytuację społeczno-gospodarczą danego obszaru,
- neutralne – wartości wskaźników wskazujące na neutralną sytuację społeczno-gospodarczą danego obszaru,
- niekorzystne – wartości wskaźników wskazujące na poniżej przeciętnej sytuację społeczno-gospodarczą danego obszaru,
- bardzo niekorzystne – wartości wskaźników wskazujące na zdecydowanie złą sytuację społeczno-gospodarczą danego obszaru.

Analizie poddano następujące wskaźniki ilościowe:

1. Wskaźnik procentowego udziału osób pobierających zasiłek do ogólnej liczby mieszkańców zamieszkujących na danym obszarze,
2. Wskaźnik procentowego udziału osób pobierających zasiłek z tytułu ubóstwa do ogólnej liczby mieszkańców zamieszkujących na danym obszarze,
3. Wskaźnik procentowego udziału osób pobierających zasiłek z tytułu bezrobocia do ogólnej liczby mieszkańców zamieszkujących na danym obszarze,
4. Wskaźnik osób bezrobotnych do ogółu ludności zamieszkującej na danym obszarze,
5. Wskaźnik udziału bezrobotnych w ogólnej liczbie mieszkańców w wieku produkcyjnym zamieszkujących na danym obszarze,
6. Wskaźnik udziału długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych zamieszkujących na danym obszarze,
7. Wskaźnik udziału osób w wieku poprodukcyjnym do ogółu zamieszkujących na danym obszarze,

Program Rewitalizacji Gminy Poświętne na lata 2016-2026

Wskaźniki jakościowe:

1. Podmioty gospodarcze na 1000 mieszkańców zamieszkujących na danym obszarze,
2. Sfera funkcjonalno-przestrzenna,

Program rewitalizacji gminy wpisuje się w następujące dokumenty strategiczne:

Strategia Rozwoju Kraju 2020

Strategia Rozwoju Kraju 2020 (SRK) to główna strategia rozwojowa Polski do 2020 r. Wskazuje najważniejsze zadania państwa, które należy zrealizować w najbliższych latach, by przyspieszyć rozwój Polski, orientacyjny harmonogram oraz sposób finansowania zaplanowanych działań. Stanowi bazę dla 9 strategii zintegrowanych, które realizują założone w niej cele i uszczegóławiają ją. SRK jest też zgodna z unijną Strategią Europa 2020

Strategia proponuje podejście dwukierunkowe, polegające na usuwaniu barier i słabości polskiej gospodarki oraz wykorzystaniu jej mocnych stron. SRK wyznacza trzy obszary, na których powinny zostać skoncentrowane fundusze na politykę rozwoju:

- Konkurencyjna gospodarka,
- Spójność społeczna i terytorialna,
- Sprawne i efektywne państwo.

Obszar strategiczny II. Konkurencyjna gospodarka

Cel II.4. Rozwój kapitału ludzkiego

- II. 4.1. Zwiększanie aktywności zawodowej,
- II. 4.2. Poprawa jakości kapitału ludzkiego,

Obszar strategiczny III. Spójność społeczna i terytorialna.

Cel III.1. Integracja społeczna.

- III.1.1. Zwiększenie aktywności osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym,
- III.1.2. Zmniejszenie ubóstwa w grupach najbardziej nim zagrożonych,

Cel III.3. Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju oraz integracja przestrzenna dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych

- III.3.3. Tworzenie warunków dla rozwoju ośrodków regionalnych, subregionalnych i lokalnych oraz wzmocniania potencjału obszarów wiejskich,.

Program Rewitalizacji Gminy Poświętne na lata 2016-2026

Wspieranie rozwoju ośrodków o znaczeniu lokalnym w zakresie działań rewitalizacyjnych, rozbudowy infrastruktury, zwłaszcza komunikacyjnej, a także poprawy usług użyteczności publicznej i innych funkcji niezbędnych dla inicjowania procesów rozwojowych na poziomie lokalnym.

Strategia Innowacyjności i Efektywności Gospodarki „Dynamiczna Polska 2020”

Dokument jest ściśle powiązany z krajowymi i unijnymi programami o charakterze strategicznym, takimi jak: „Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju” (DSRK), „Strategia Rozwoju Kraju 2020, aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka, sprawne państwo” (SRK 2020), „Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030” (KPZK), „Narodowa Strategia Spójności”, „Krajowy Program Reform” (KPR) oraz strategia „Europa 2020”. Taka spójność celów gwarantuje właściwą realizację polityki gospodarczej w dążeniu do osiągnięcia założonej wizji.

„Strategia innowacyjności i efektywności gospodarki” bezpośrednio wpisuje się w priorytet unijnej strategii rozwoju „Europa 2020”, którym jest inteligentny i zrównoważony rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu. Poszczególne działania ujęte w „Strategii” przyczynią się bezpośrednio do realizacji celów „Europy 2020”.

Cel główny „Strategii” to wysoce konkurencyjna gospodarka (innowacyjna i efektywna) oparta na wiedzy i współpracy. Przez gospodarkę konkurencyjną należy rozumieć taką gospodarkę, która w relacji do innych krajów (UE, OECD) utrzyma lub osiągnie wyższą dynamikę wzrostu gospodarczego i zatrudnienia oraz doprowadzi do szybkiego zwiększenia poziomu życia obywateli. Należy pamiętać, że na konkurencyjność gospodarki składają się m.in.: zdolność przedsiębiorstw do konkurowania na rynku krajowym oraz zagranicznym, równowaga makroekonomiczna, sprawność aparatu państwowego oraz efektywność jego wsparcia dla gospodarki oraz przedsiębiorców, przedsiębiorczość obywateli, innowacyjność oraz efektywna alokacja czynników produkcji. Z punktu widzenia celów niniejszej strategii szczególne znaczenie będzie mieć innowacyjność i efektywność gospodarki.

Kierunki interwencji „Strategii” podporządkowane są realizacji czterech celów szczegółowych:

1. Dostosowanie otoczenia regulacyjnego i finansowego do potrzeb działalności innowacyjnej dostosowanie systemu regulacji gospodarczych do potrzeb efektywnej i innowacyjnej gospodarki;
 - koncentracja wydatków publicznych na działaniach prorozwojowych i innowacyjnych;

Program Rewitalizacji Gminy Poświętne na lata 2016-2026

- uproszczenie i zapewnienie spójności i przejrzystości systemu danin publicznych mające na względzie potrzeby efektywnej i innowacyjnej gospodarki;
- ułatwienie przedsiębiorstwom dostępu do kapitału we wszystkich fazach ich rozwoju, ze szczególnym uwzględnieniem kapitału wysokiego ryzyka i sektora MŚP.

2. Stymulowanie innowacyjności poprzez wzrost efektywności wiedzy i pracy

- podniesienie poziomu i efektywności nauki w Polsce, wzmocnienie powiązań z gospodarką oraz wzrost jej międzynarodowej konkurencyjności;
- budowa ram dla prowadzenia efektywnej polityki innowacyjności;
- wspieranie współpracy w tworzeniu i wdrażaniu innowacji;
- kształtowanie kultury innowacyjnej oraz szersze włączenie społeczeństwa w proces myślenia kreatywnego i tworzenia innowacji;
- wspieranie rozwoju kadr dla innowacyjnej i efektywnej gospodarki;
- stworzenie wysokiej jakości infrastruktury informacyjno-komunikacyjnej i rozwój gospodarki elektronicznej.

3. Wzrost efektywności wykorzystania zasobów naturalnych i surowców

- transformacja systemu społeczno-gospodarczego na tzw. „bardziej zieloną ścieżkę”, zwłaszcza ograniczanie energo- i materiałochłonności gospodarki;
- wspieranie rozwoju zrównoważonego budownictwa na etapie planowania, projektowania, wznoszenia budynków oraz zarządzania nimi przez cały cykl życia.

4. Wzrost umiędzynarodowienia polskiej gospodarki

- wspieranie polskiego eksportu oraz polskich inwestycji za granicą;
- wspieranie napływu innowacyjnych oraz odpowiedzialnych inwestycji, w tym inwestycji zagranicznych;
- promowanie gospodarki polskiej, polskich przedsiębiorstw oraz wizerunku Polski na arenie międzynarodowej.

Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020

Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020 (SRKL) została przyjęta przez Radę Ministrów (uchwała nr 104 Rady Ministrów z dnia 18 czerwca 2013 r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020).

SRKL jest jedną z dziewięciu strategii sektorowych stanowiących „inne strategie rozwoju” w rozumieniu Ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2009 r. Nr 84, poz. 712, z późn. zm.), realizujących średnio i długookresową strategię rozwoju kraju.

Głównym celem SRKL jest rozwijanie kapitału ludzkiego poprzez wydobywanie potencjałów osób w taki sposób, by mogły w pełni uczestniczyć w życiu społecznym, politycznym i ekonomicznym na wszystkich etapach życia.

Poza celem głównym w SRKL wyznaczono pięć celów szczegółowych:

- wzrost zatrudnienia;
- wydłużenie aktywności zawodowej i zapewnienie lepszej jakości funkcjonowania osób starszych;
- poprawa sytuacji osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym;
- poprawa zdrowia obywateli oraz podniesienie efektywności opieki zdrowotnej;
- podniesienie poziomu kompetencji i kwalifikacji obywateli.

Realizacja celu głównego oraz celów szczegółowych SRKL odbywać się będzie poprzez działania podejmowane na różnych etapach życia: od wczesnego dzieciństwa, poprzez edukację szkolną, edukację na poziomie wyższym, okres aktywności zawodowej i rodzicielstwa, do starości.

Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2020

To pierwszy dokument rządowy, który w sposób systematyczny podejmuje problematykę budowy wzajemnego zaufania między obywatelami oraz między obywatelami a państwem i jego instytucjami.

Cztery cele szczegółowe *Strategii Rozwoju Kapitału Społecznego 2020* obejmują:

- wspieranie budowy postaw kooperacji, kreatywności i komunikacji poprzez nowe metody i zmiany w systemie edukacji, zarówno formalnej, jak i pozaformalnej
- wzmacnianie dialogu obywatelskiego oraz rozwój instrumentów ekonomii społecznej

Program Rewitalizacji Gminy Poświętne na lata 2016-2026

- polepszanie dostępności do wysokiej jakości programów mediów publicznych, a także zasobów kultury
- wzmacnianie sektora kultury i przemysłów kreatywnych, w tym działań na rzecz szkolnictwa artystycznego, nowoczesnych instytucji kultury oraz promocji polskiej kultury za granicą.

Strategia Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko perspektywa do 2020 r.

Strategia Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko (BEiŚ) obejmuje dwa istotne obszary: energetykę i środowisko oraz określa kluczowe reformy i niezbędne działania, które powinny zostać podjęte w perspektywie do 2020 r.

Głównym celem strategii Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko jest zapewnienie wysokiej jakości życia obecnym i przyszłym pokoleniom, z uwzględnieniem ochrony środowiska, oraz stworzenie warunków do zrównoważonego rozwoju nowoczesnego sektora energetycznego, zdolnego zapewnić Polsce bezpieczeństwo energetyczne oraz konkurencyjną i efektywną gospodarkę.

Cele szczegółowe i kierunki Strategii to:

1. Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska

Będzie ono realizowane przez działania obejmujące: racjonalne i efektywne gospodarowanie zasobami kopalin, gospodarowanie wodami dla ochrony przed powodzią, suszą i deficytem wody, zachowanie bogactwa i różnorodności biologicznej, w tym wielofunkcyjnej gospodarki leśnej, uporządkowanie zarządzania przestrzenią.

2. Zapewnienie gospodarce krajowej bezpiecznego i konkurencyjnego zaopatrzenia w energię

Realizacja tego celu obejmuje: lepsze wykorzystanie krajowych zasobów energii i poprawę efektywności energetycznej, zapewnienie bezpieczeństwa dostaw importowanych surowców energetycznych, modernizację sektora elektroenergetyki zawodowej, w tym przygotowania do energetyki jądrowej, rozwój konkurencji na rynkach paliw i energii oraz umacnianie pozycji odbiorcy, wzrost znaczenia rozproszonych, odnawialnych źródeł energii, rozwój energetyczny obszarów podmiejskich i wiejskich.

3. Poprawa stanu środowiska

Cel ten będzie realizowany przez: zapewnienie społeczeństwu i gospodarce dostępu do czystej wody, racjonalne gospodarowanie odpadami, ochronę powietrza, w tym ograniczenia oddziaływania energetyki, wspieranie nowych i promocję polskich technologii energetycznych, promocję zachowań ekologicznych i tworzenie „zielonych” miejsc pracy.

Program Rewitalizacji Gminy Poświętne na lata 2016-2026

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010- 2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie (KSRR) to rządowa wizja rozwoju polskich regionów do 2020 roku. Określa najważniejsze wyzwania, założenia i cele polityki regionalnej państwa. Wyznacza też zasady i mechanizmy współpracy pomiędzy rządem a samorządami wojewódzkimi oraz koordynacji działań obu szczebli.

Formalnie KSRR jest jedną z 9 strategii zintegrowanych, która realizuje cele rozwoju kraju nakreślone w Strategii Rozwoju Kraju 2020. Najważniejszym celem KSRR jest wykorzystanie specyficznych atutów (tzw. potencjałów rozwojowych), które ma każdy obszar Polski, dla osiągnięcia celów rozwoju kraju – wzrostu, zatrudnienia i spójności.

KSRR wyznacza też trzy cele szczegółowe. Dotyczą one:

- **wzrostu konkurencyjności regionów** (chodzi o rozwijanie potencjałów największych miast i otaczających je gmin oraz tworzenie warunków do korzystania z tego rozwoju przez pozostałe obszary. To w miastach powstaje najwięcej nowych miejsc pracy, innowacyjnych firm, w nich zlokalizowane są szkoły wyższe, instytucje kultury),
- **niwelowania różnic w rozwoju poszczególnych obszarów kraju** (chodzi szczególnie o obszary wiejskie o najniższym poziomie dostępu mieszkańców do dóbr i usług, miasta, które tracą dotychczasowe funkcje społeczno-gospodarcze, np. niektóre były stolice województw, obszary przygraniczne czy te części Polski, które nie mają nowoczesnej sieci drogowej czy kolejowej),
- **sprawnego zarządzania polityką rozwoju** (m.in. większa rola województw w prowadzeniu polityki rozwoju, nowe narzędzia polityki regionalnej – kontrakty terytorialne, obserwatoria terytorialne, krajowe i regionalne fora terytorialne).

Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030

Jest to najważniejszy dokument dotyczący ładu przestrzennego Polski. Celem strategicznym KPZK 2030 jest efektywne wykorzystanie przestrzeni kraju i jej zróżnicowanych potencjałów rozwojowych do osiągnięcia ogólnych celów rozwojowych – konkurencyjności, zwiększenia zatrudnienia i większej sprawności państwa oraz spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej w długim okresie. Aby zrealizować cel strategiczny sformułowano sześć celów operacyjnych:

- podwyższenie konkurencyjności głównych ośrodków miejskich Polski w przestrzeni europejskiej (chodzi o ich integrację funkcjonalną przy zachowaniu policentrycznej struktury systemu osadniczego, która sprzyja spójności);

Program Rewitalizacji Gminy Poświętne na lata 2016-2026

- poprawa spójności wewnętrznej kraju (przez promowanie integracji funkcjonalnej, tworzenie warunków do rozwoju oraz wykorzystanie potencjału wewnętrznego wszystkich terytoriów);
- poprawa dostępności terytorialnej kraju (przez rozwijanie infrastruktury transportowej i telekomunikacyjnej);
- kształtowanie struktur przestrzennych wspierających osiągnięcie i utrzymanie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego i walorów krajobrazowych Polski;
- zwiększenie odporności struktury przestrzennej na zagrożenia naturalne i utratę bezpieczeństwa energetycznego oraz kształtowanie struktur przestrzennych wspierających zdolności obronne państwa;
- przywrócenie i utrwalenie ładu przestrzennego, jako ważnego elementu warunkującego rozwój kraju.

Narodowy Plan Rewitalizacji

Cel główny: poprawa warunków rozwoju obszarów zdegradowanych w wymiarze przestrzennym, społecznym, kulturowym i gospodarczym. Realizacji tego celu służyć będzie tworzenie korzystnych warunków dla prowadzenia rewitalizacji w Polsce i położenie nacisku na holistyczne, zintegrowane podejście do prowadzenia takich działań.

Powiązania z problemami dotyczącymi ochrony środowiska

Zagadnienia podjęte w programie odwołują się przede wszystkim do problemu wyprowadzenia społeczeństwa z sytuacji kryzysowej poprzez realizację zadań z zakresu sfery społecznej, funkcjonalno-przestrzennej, środowiskowej, technicznej. Realizacja zadań spowoduje szeroko rozumianą rewitalizację, co w przypadku Gminy Poświętne wpłynie pozytywnie na stan środowiska naturalnego. Przygotowanie dokumentu poprzedzone zostało wyznaczeniem obszaru zdegradowanego i do rewitalizacji na podstawie analizy wskaźników ilościowych i jakościowych. Jej celem było określenie obszaru do rewitalizacji w celu wyprowadzenia obszaru ze stanu kryzysowego tym poprawa stanu środowiska naturalnego.

Do opracowania programu wykorzystano powszechnie dostępne dane statystyki publicznej (GUS), strategiczno-planistyczne dokumenty, plany i programy gminy, informacje Urzędów i Instytucji, przeprowadzono konsultacje społeczne wśród mieszkańców gminy.

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa podlaskiego

Cel strategiczny

Program Rewitalizacji Gminy Poświętne na lata 2016-2026

„Zrównoważone zagospodarowanie przestrzeni województwa podlaskiego, sprzyjające rozwojowi społeczno-gospodarczemu, spójności społecznej i terytorialnej, konkurencyjności oraz wykorzystaniu potencjału przyrodniczego, kulturowego i położenia przygranicznego”.

Cele cząstkowe – szczegółowe

Zapewnienie realizacji celu strategicznego wymaga skupienia działań podmiotów publicznych na wybranych elementach zagospodarowania i wyodrębnionych terytoriach poprzez cele cząstkowe, do których należą:

Cel 1. Wzmocnienie spójności województwa w procesie zrównoważonego terytorialnie rozwoju i modernizacji zagospodarowania przestrzennego obszarów wiejskich z wykorzystaniem ich potencjału wewnętrznego, specjalizacji regionalnej i położenia przygranicznego,

Cel 2. Poprawa dostępności terytorialnej zewnętrznej i wewnętrznej województwa podlaskiego, poprzez rozwój infrastruktury transportowej, ze zmniejszeniem kosztów środowiskowych, oraz telekomunikacyjnej i teleinformatycznej,

Cel 3. Osiągnięcie i utrzymanie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego województwa, w tym sieci ekologicznej, walorów dziedzictwa kulturowego i krajobrazowych oraz racjonalne użytkowanie ich zasobów. Zwiększenie odporności struktury przestrzennej województwa na zagrożenia bezpieczeństwa energetycznego, naturalne i awariami przemysłowymi oraz zdolności obronnych i ochronnych.

Kierunki i zasady realizacji celów polityki przestrzennej województwa podlaskiego dla miejscowości wiejskich określa cel 2. **Wzmocnienie spójności województwa 6.2. w procesie zrównoważonego terytorialnie rozwoju i modernizacji zagospodarowania przestrzennego obszarów wiejskich z wykorzystaniem ich potencjału wewnętrznego, specjalizacji regionalnej i położenia przygranicznego**

Cel ten, z uwzględnieniem uwarunkowań środowiskowych, demograficznych, ekonomicznych oraz istniejącego potencjału zagospodarowania, realizować będzie polityka przestrzenna w obszarach funkcjonalnych wiejskich, ukierunkowana na wspieranie:

- a) zwiększania wewnętrznej integracji i dostępności transportowej województwa,
- b) modernizacji i rozwoju rolnictwa, przetwórstwa rolno-spożywczego i otoczenia rolnictwa,
- c) rozwoju zagospodarowania turystycznego, wypoczynkowego i uzdrowiskowego,
- d) rozwoju obszaru funkcjonalnego przygranicza, wykorzystania specjalizacji regionalnej województwa.

Cel 6.2.2. brzmi: **Wspieranie modernizacji i rozwoju wiejskich obszarów funkcjonalnych**

Obszary wiejskie pełnią funkcje produkcji rolniczej i pozarolniczej, konsumpcji, dostarczania dóbr publicznych oraz miejsca życia, pracy i wypoczynku dla 40% społeczności województwa.

Na obszarach tych istnieje równocześnie większość obszarów: sieci ekologicznej, złóż kopalin, kształtowania zasobów wodnych, zamkniętych sił zbrojnych oraz narażonych na niebezpieczeństwo powodzi, dla których obowiązują zasady i kierunki działań z celu IV i V. Modernizacja i rozwój obszarów

str. 13

Program Rewitalizacji Gminy Poświętne na lata 2016-2026

wiejskich kontynuowane będą na zasadzie wielofunkcyjności, z wykorzystaniem ich wewnętrznego potencjału oraz efektów dyfuzji procesów rozwojowych z ośrodków miejskich. Wymagać to będzie wykorzystania także innych niż rolnicze walorów i zasobów tych obszarów, np. ekologicznych, turystycznych, wypoczynkowych, leśnych, surowców mineralnych i energetycznych dla zwiększenia podaży miejsc pracy. Ważne również będzie zwiększenie możliwości zatrudnienia w bardziej produktywnych pozarolniczych sektorach gospodarki. Wielofunkcyjny rozwój wymagać będzie poprawy infrastruktury transportowej, telekomunikacyjnej, elektroenergetycznej średnich i niskich napięć, ochrony środowiska, a także infrastruktury społecznej. Na obszarach wiejskich, z dominującą trwałą funkcją rolniczą, konieczne będzie zwiększenie produktywności działalności rolniczej, w tym poprzez ochronę i racjonalne wykorzystanie rolniczej przestrzeni produkcyjnej.

Polityka przestrzenna samorządu województwa na rzecz modernizacji i rozwoju zagospodarowania obszarów wiejskich, w ramach interwencji strategicznej, sprzyjająca uaktywnieniu potencjału rozwojowego ich różnych funkcji dla zwiększenia konkurencyjności, stosownie do uwarunkowań przyrodniczych, kulturowych, krajobrazowych, istniejącego zagospodarowania i dostępności transportowej, realizowana będzie w szczególności poprzez:

a) zasady zagospodarowania przestrzennego rekomendowane do uwzględniania w sporządzanych przez samorządy gminne studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin oraz planach miejscowych, dotyczące:

- ochrony oraz poprawy jakości i struktury rolniczej przestrzeni produkcyjnej,
- organizacji struktury funkcjonalnej sieci osadniczej obszarów wiejskich,
- poprawy i rozwoju zagospodarowania małych miast i wsi,
- poprawy i rozwoju infrastruktury turystycznej, wypoczynkowej i uzdrowiskowej,

b) kierunki wspierania modernizacji i rozwoju rolnictwa, przetwórstwa rolno spożywczego oraz otoczenia rolnictwa, dotyczące:

- racjonalnego, zrównoważonego wykorzystania rolniczej przestrzeni produkcyjnej,
- poprawy struktury i jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej,
- modernizacji i rozwoju przemysłu rolno-spożywczego oraz otoczenia rolnictwa,

c) kierunki wspierania poprawy warunków życia w małych miastach oraz wsiach,

d) kierunki wspierania rozwoju infrastruktury turystycznej, wypoczynkowej i uzdrowiskowej,

e) kierunki wspierania rozwoju obszaru funkcjonalnego przygranicznego,

f) kierunki wspierania wykorzystania specjalizacji terytorialnej województwa.

6.2.2.1. Zasady ochrony oraz poprawy jakości i struktury rolniczej przestrzeni produkcyjnej, w tym:

Program Rewitalizacji Gminy Poświętne na lata 2016-2026

1) ochrona rolniczej przestrzeni produkcyjnej przed funkcjami konfliktogennymi i przeznaczeniem na cele nierolnicze w planowaniu miejscowym, poprzez:

a) zaniechanie przeznaczania na cele nierolnicze terenów o uregulowanych stosunkach wodnych w wyniku drenażu lub melioracji, przynajmniej przed upływem okresu amortyzacji nakładów inwestycyjnych poniesionych na te regulacje, z wyłączeniem uzasadnionych potrzeb infrastruktury transportowej i technicznej, obowiązek projektowania modernizacji i realizacji nowych ciągów infrastruktury transportowej i technicznej w sposób minimalizujący kolizje z systemami melioracyjnymi i drenażowymi oraz szybkiego przywracania walorów funkcjonalnych tych systemów na koszt stwarzającego kolizje,

b) zaniechanie wyznaczania terenów wodochłonnej zabudowy przemysłowej lub terenów eksploatacji powierzchniowej surowców mineralnych o dużym zasięgu odwadniania terenów sąsiadujących na obszarach deficytu wód podziemnych,

c) wykluczanie lokalizacji zabudowy przemysłowej o dopuszczalnej wysokości emisji zanieczyszczeń mogących zawsze negatywnie oddziaływać na środowisko w wartościowych kompleksach gruntów rolnych i ich bezpośrednim sąsiedztwie,

d) zalecenia minimalizowania niekorzystnego oddziaływania intensywnego ruchu drogowego na położone w jego bezpośrednim sąsiedztwie wartościowe tereny rolnicze, zwłaszcza w obszarach sieci ekologicznej, poprzez stosowne rozwiązania techniczne ochrony wód i powierzchni ziemi lub sposoby użytkowania rolniczego, określone w ocenie oddziaływania inwestycji na środowisko,

e) ograniczanie do niezbędnego minimum przeznaczania na cele nierolnicze gruntów rolnych o wysokiej waloryzacji przestrzeni produkcyjnej, strategicznych dla produkcji żywności, w szczególności w studiach i planach miejscowych gmin: Bargłów Kościelny, Augustów, Raczki, Bakalarzewo, Puńsk, Szumowo, Kołaki Kościelne, Rutki, Kobylin-Borzymy, Sokoły, Kulesze Kościelne, Poświętne, Wysokie Mazowieckie, Nowe Piekuty, Szepietowo, Czyżew, Klukowo, Drohiczyn, Perlejewo, Grodzisk, Dziadkowice, Brańsk, Czyże, Orla, Zawady, Rutki, Wizna, Jedwabne, Przytuły, Stawiski, Mały Płock, Kolno, Grabowo, Wąsosz, Szczuczyn, Grajewo, Radziłów, Krypno, Mońki, Jasionówka, Jaświły, Korycin, Janów, Suchowola, Dąbrowa Białostocka, Nowy Dwór,

f) ograniczanie w gminach jw. przeznaczania na cele nierolnicze zwartych kompleksów gruntów z przewagą III i IV klasy bonitacyjnej oraz zatorfień i zabagnień stanowiących elementy lokalnej sieci ekologicznej, kształtującej stosunki hydrograficzne i klimatyczne. Ograniczanie to dotyczyć powinno w stosownym stopniu także innych gmin wiejskich,

g) zakazy likwidacji zalesień i zadrzewień śródpolnych ważnych dla ekologii, przeciwdziałania erozji powietrznej i wodnej gleb oraz rolniczego krajobrazu kulturowego,

2) poprawa jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej, poprzez:

Program Rewitalizacji Gminy Poświętne na lata 2016-2026

- a) regulację stosunków wodnych na obszarach rolniczych poza regionalną siecią ekologiczną, dla stworzenia optymalnych warunków hydrologicznych produkcji rolniczej, w tym modernizację istniejących systemów regulacyjnych,
- b) modernizację i przebudowę części systemów regulacji stosunków wodnych na użytkach rolnych w obszarach sieci ekologicznej, w kierunku renaturyzacji cieków wodnych i ich dolin, zwiększenia retencji i bezpieczeństwa przeciwpowodziowego upraw rolniczych oraz bioróżnorodności środowiska przyrodniczego, w tym na obszarach ochrony prawnej, zgodnie z dokumentami ochronnymi,
- c) dostosowywanie programu rozwoju małej retencji w województwie do potrzeb: przeciwdziałania deficytom wody w obszarach rolniczych i zjawiskom powodziowym, wzbogacania walorów sieci ekologicznej oraz wypoczynku i turystyki, z priorytetem inwestycyjnym zbiorników zabezpieczających równocześnie możliwie największą ilość tych potrzeb,
- d) przeprowadzanie procesów scaleń i wymian gruntów, pod kątem:
 - poprawy rozlogów gruntów gospodarstw rolnych i tworzenia warunków koncentracji rolniczej przestrzeni produkcyjnej,
 - uzyskiwania zwartych powierzchniowo kompleksów gruntów porolnych i marginalnych dla produkcji rolniczej, zwłaszcza Skarbu Państwa, do zalesień,
 - wyodrębniania gruntów Skarbu Państwa na potrzeby kształtowania sieci ekologicznej, zagospodarowania wypoczynkowego i turystycznego,
 - pozarolniczych inwestycji gospodarczych oraz przedsięwzięć z zakresu infrastruktury, stosownie do polityki przestrzennej w studiach gmin,
- e) dokonywanie zalesień gruntów porolnych i marginalnych dla produkcji rolniczej zgodnie z krajowym programem zwiększania lesistości, operatami rolno-leśnymi i planami miejscowymi,
- f) tworzenie systemu zadrzewień i zakrzewień jako elementu zagospodarowania rolniczej przestrzeni produkcyjnej, chroniącego przed erozją eoliczną i wodną, wzbogacającego tradycyjny uprawowy krajobraz rolniczy oraz sieć ekologiczną.

6.2.2.2. Zasady organizacji struktury funkcjonalnej sieci osadniczej obszarów wiejskich

Zasady określają organizację funkcjonalną sieci osadniczej obszarów wiejskich województwa, w tym: jednostki gminne miejskie, wiejskie i wsie, z rozwojową infrastrukturą funkcji ponadlokalnych (ponadstandardowych) oraz pozostałe wsie. Zasady te rekomenduje się do uwzględniania w studiach gmin i ukierunkowywania wsparcia rozwoju. Strukturę funkcjonalną sieci osadniczej obszarów wiejskich tworzą:

1) małe miasta (z wyłączeniem powiatowych) i wsie gminne z infrastrukturą funkcji standardowych i ponadlokalnych (ponadstandardowych), w tym:

Program Rewitalizacji Gminy Poświętne na lata 2016-2026

- **standardowych** – edukacji na poziomie podstawowym i gimnazjalnym, administracji, ochrony zdrowia, kultury, sportu i rekreacji oraz mieszkalnictwa rolniczego i pozarolniczego, a także gospodarczymi produkcyjno-usługowymi,
- **ponadlokalnych**, wynikających z potencjału istniejącego zagospodarowania nierolniczego, dziedzictwa kulturowego, środowiska przyrodniczego lub dostępności transportowej. Do grupy tej, z infrastrukturą funkcji ponadlokalnych, należą następujące małe miasta i wsie gminne:

a) wieś Białowieża – z infrastrukturą: naukowo-badawczą instytutów PAN i Ministra Środowiska, edukacji ponadgimnazjalnej o profilu ekologicznym i leśnym oraz obsługi turystyki i wypoczynku o znaczeniu krajowym i międzynarodowym, a potencjalnie i uzdrowską – bazujących na walorach Puszczy Białowieskiej z Białowieskim Parkiem Narodowym w sieci Natura 2000, silnie rozwiniętych usługach hotelarskich, turystycznym puszczańskim przejściu granicznym polskobiałoruskim, zróżnicowanym etnicznie dziedzictwie kulturowym i obiektach obsługi gospodarki leśnej,

b) miasto Drohiczyn – z infrastrukturą: szkolnictwa wyższego Diecezjalnego Wyższego Seminarium Duchownego, administracji diecezjalnej, obsługi turystyki i wypoczynku o znaczeniu regionalnym i krajowym (potencjalnie międzynarodowym), bazującymi na bogatym, zróżnicowanym etnicznie dziedzictwie kulturowym i atrakcyjnej krajobrazowo dolinie rzeki Bug w sieci Natura 2000,

c) miasto Goniądz – z infrastrukturą turystyki i wypoczynku o znaczeniu krajowym i międzynarodowym, bazującym na unikalnych walorach Biebrzańskiego Parku Narodowego w sieci Natura 2000, dziedzictwie kulturowym miasta i rozwiniętej infrastrukturze hotelarskiej,

d) miasta Knyszyn, Szczuczyn i Jedwabne oraz wieś Rudka – z infrastrukturą edukacji ponadgimnazjalnej i obsługi turystyki o znaczeniu regionalnym na bazie dziedzictwa kulturowego, Knyszyn z infrastrukturą leczenia, a Szczuczyn także produkcji i usług w podstrefie Suwalskiej SSE,

e) miasto Ciechanowiec – z infrastrukturą obsługi turystyki i wypoczynku, o znaczeniu krajowym i regionalnym, bazującą na obiektach dziedzictwa kulturowego, w tym skansenie i Muzeum Rolnictwa w Ciechanowcu oraz dolinie rzeki Nurzec ze zbiornikiem retencyjnym,

f) miasto Rajgród i wsie: Wizna, Sztabin, Płaska, Puńsk, Filipów, Przerośl, Bakalarzewo, Wiżajny, Szypliszki, Rutka-Tartak, Jeleniewo, Giby i Trzcianne – z infrastrukturą turystyki i wypoczynku o znaczeniu regionalnym i krajowym, bazującymi na walorach dziedzictwa kulturowego, w tym w Puńsku litewskiego, walorach przyrodniczych i krajobrazowych oraz rozwijającej się infrastrukturze hotelarskiej i zabudowie lotniskowej,

g) wieś Czeremcha – z infrastrukturą obsługi międzynarodowego ruchu turystycznego z przejść granicznych z Białorusią i produkcyjno-usługową, w tym logistyczną,

h) miasto Szepietowo – z infrastrukturą regionalnego ośrodka doradztwa rolniczego i produkcyjno-usługową,

Program Rewitalizacji Gminy Poświętne na lata 2016-2026

- i) **miasto Czyżew oraz wsie Narew, Narewka i Śniadowo** – z infrastrukturą funkcji produkcyjnej, bazującą na zakładach przemysłowych branży metalowej, spożywczej i budowlanej, w tym w podstrefach Suwalskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej w Czyżewie i Narewce, a także z funkcją turystyczną w Narwi i Narewce,
- j) **miasto Lipsk nad Biebrzą** – z infrastrukturą turystyki pielgrzymkowej oraz turystyki aktywnej o znaczeniu regionalnym, bazującej na dolinie rzeki Biebrza w sieci Natura 2000, a potencjalnie także turystyki transgranicznej polsko białoruskiej na bazie projektowanego przejścia granicznego w Lipszczanach,
- k) **wieś Krypno** – z infrastrukturą turystyki pielgrzymkowej na bazie obiektu sakralnego,
- l) **wieś Mielnik** – z infrastrukturą turystyczną i wypoczynkową o znaczeniu regionalnym i krajowym, bazującą na walorach dziedzictwa kulturowego i środowiska przyrodniczego (doliny rzeki Bug w sieci Natura 2000), a potencjalnie także z funkcją uzdrowiskową na bazie podziemnych wód leczniczych,
- 2) **małe miasta i wsie gminne pozostałe** – z infrastrukturą standardowych funkcji publicznych oraz funkcjami mieszkalnictwa i gospodarczymi. W niektórych z nich, w wyniku działań inwestycyjnych wykorzystujących walory położenia oraz korzystne uwarunkowania środowiskowe (np. zbiorniki retencyjne), istnieją warunki do rozwoju funkcji rekreacji i obsługi turystyki o znaczeniu ponadlokalnym (np. **Korycin, Kleszczele, Brańsk, Dubicze Cerkiewne**),
- 3) **wsie z infrastrukturą funkcji** standardowych mieszkalnictwa zagrodowego i nierolniczego oraz gospodarczych nierolniczych, a także **z infrastrukturą funkcji ponadlokalnych publicznych i gospodarczych**, w tym w szczególności:
- a) **Kurowo** w gm. Kobylin-Borzymy, **Osowiec-Stacja** w gm. Goniądz, **Drozdowo** w gm. Piątnica, **Biebrza** w gm. Rajgród, **Tybory-Kamianka** w gm. Wysokie Mazowieckie z infrastrukturą naukowo-badawczą, a w Kurowie, Osowcu-Stacji i Drozdowie ponadto obsługi turystyki krajowej i międzynarodowej oraz administracji parków narodowych,
- b) **Siemianówka** w gm. Narewka, **Połowce** w gm. Czeremcha – z infrastrukturą obsługi ruchu z przejść granicznych polsko-białoruskich (drogowego w Połowcach, a kolejowego w Siemianówce),
- c) **Lipszczany** w gm. Lipsk i **Tokary** w gm. Mielnik – z potencjalną infrastrukturą obsługi ruchu turystycznego z projektowanych przejść drogowych polsko białoruskich **Czerwony Bór** w gm. Zambrów i **Grądy-Woniecko** w gm. Rutki – z infrastrukturą więziennictwa,
- e) **Kozarze** w gm. Ciechanowiec, **Jałówka** i **Sokole** w gm. Michałowo, **Mocieszko** w gm. Jaświły – z infrastrukturą opieki społecznej,
- f) **Baciki** w gm. Siemiatycze – z infrastrukturą lecznictwa,
- g) **Grabarka** w gm. Nurzec-Stacja, **Ostrożany** w gm. Drohiczyn, **Hodyszewo** w gm. Nowe Piekuty, **Kruszyniany** w gm. Krynki, **Bohoniki** w gm. Sokółka oraz **Krasnybór** w gm. Sztabin – z infrastrukturą obsługi religijnego ruchu pielgrzymkowego oraz turystycznego o znaczeniu regionalnym i krajowym,

h) Koszki i Topczykały w gm. Orla, **Lewkowo, Planta i Siemianówka** w gm. Narewka, **Łosośna** w gm. Kuźnica Białostocka, a potencjalnie **Trywieża** w gm. Hajnówka – z infrastrukturą produkcyjno-usługową, w tym przemysłową i logistyczną, bazującą na istniejącym oraz projektowanym zainwestowaniu, bazie surowcowej i infrastrukturze transportowej,

i) Krzyżewo w gm. Sokoły i **Czartajew** w gm. Siemiatycze – z infrastrukturą szkolnictwa ponadgimnazjalnego o profilu rolniczym,

4) wsie z istniejącą lub potencjalną infrastrukturą funkcji turystyki i wypoczynku o znaczeniu ponadlokalnym, w poszczególnych rejonach turystyczno-wypoczynkowych, spełniające odpowiednie wymogi,

5) wsie pozostałe – z infrastrukturą standardowych funkcji mieszkalnictwa zagrodowego i nierolniczego, fermowej hodowli zwierząt oraz, wyjątkowo, z funkcji usługowych i gospodarczych pozarolniczych.

6.2.2.3. Zasady poprawy i rozwoju zagospodarowania małych miast i wsi

Zagospodarowywanie małych miast i wsi obszarów wiejskich województwa będzie kształtowane poprzez politykę przestrzenną samorządów i wspierane środkami zewnętrznymi – działania inwestycyjne. Dla racjonalizacji tych działań rekomenduje się uwzględnianie w studiach gmin i planach miejscowych następujących zasad zagospodarowania przestrzennego:

- a) dostosowywania rozwoju zabudowy i zagospodarowania terenów do odpowiednich uwarunkowań ekofizjograficznych i wymogów dokumentów ochrony sieci ekologicznych
- b) dostosowywanie zagospodarowania wsi Białowieża i wsi Mielnik oraz ich otoczenia do wymogów potencjalnej funkcji uzdrowiskowej określonych w ustawie o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz gminach uzdrowiskowych,
- c) w zagospodarowywaniu terenów i obiektów objętych ochroną konserwatorską i krajobrazu kulturowego,
- d) utrzymania zwartości zabudowy miast i wsi poprzez:
 - racjonalne wykorzystania rezerw (plomb) w uzbrojonych terenach zabudowanych,
 - przeznaczanie do zagospodarowywania w pierwszej kolejności zdegradowanych terenów i obiektów powojennych i poprzemysłowych,
 - wyznaczanie nowych terenów budowlanych na gruntach rolnych o możliwie najmniejszej wartości rolniczej, w bezpośrednim sąsiedztwie zwartej zabudowy,
 - dostosowywanie ilości wyznaczanych terenów budowlanych do realnie prognozowanych potrzeb inwestycyjnych, z uwzględnieniem art. 10 ust. 1 pkt 7 oraz ust. 5–7 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym,

Program Rewitalizacji Gminy Poświętne na lata 2016-2026

- e) odchodzenia od monofunkcyjności w przeznaczaniu terenów pod zabudowę na rzecz wielofunkcyjności wewnętrznie niekolizyjnej, wyposażenia małych miast i wsi z priorytetem gminnych w przestrzenie publiczne służące umacnianiu więzi społecznych – place, skwery, zieleń parkową,
- g) zmniejszania odpływów wód opadowych i roztopowych do sieci kanalizacyjnych i odbiorników zewnętrznych poprzez retencję w terenach zabudowy,
- h) preferencji dla pozyskiwania inwestycji gospodarczych przez miasta i wsie z dominującą ponadlokalną funkcją produkcyjno-usługową,
- i) lokalizacji zabudowy produkcyjno-usługowej poza zwartą zabudową wyjątkowo, na terenach posiadających szczególnie dobrą dostępność kolejową i drogową (np. przy przejściach granicznych, stacjach towarowych, w rejonach skrzyżowań dróg i kolei),
- j) wykluczania lokalizacji oraz eliminowania zawsze uciążliwych dla środowiska obiektów z obszarów małych miast i wsi gminnych oraz innych wsi z dominującą funkcją turystyki i wypoczynku, w tym powiązanych z regionalną siecią ekologiczną,
- k) izolacji przestrzennej kolizyjnej sanitarnie zabudowy,

6.2.2.5. Kierunki wspierania modernizacji i rozwoju rolnictwa, przetwórstwa rolno spożywczego i otoczenia rolnictwa

Kierunki te powinny uwzględniać zasady trwałego rozwoju zrównoważonego uwzględniającego ład ekonomiczny, społeczny i przestrzenny na obszarach wiejskich województwa, przy pełnym zachowaniu ład ekologicznego.

Restrukturyzację i modernizację rolnictwa, przetwórstwa rolno-spożywczego i otoczenia rolnictwa z uwzględnieniem wielofunkcyjności, tj. tworzenia nowych miejsc pracy zarówno w rolnictwie (usługi, agroturystyka), jak i pozarolniczych, w sferze produkcyjno usługowej oraz obsłudze turystyki i rekreacji, realizować będą:

1) kierunki wspierania modernizacji i rozwoju, zróżnicowane zależnie od typu wiejskich obszarów funkcjonalnych, cechujące się:

- a) w obszarach aktywnie uczestniczących w procesach rozwojowych, wykorzystaniem potencjału rolniczego do zwiększenia towarowości, wydajności, ilości miejsc pracy w rolnictwie i jego obsłudze oraz pozarolniczej,
- b) w pozostałych obszarach zagrożonych marginalizacją społeczną i ekonomiczną, z niskotowarowym rolnictwem, wsparciem działań eliminujących niekorzystne procesy społeczno-ekonomiczne,
- c) na terenach o wysokich walorach przyrodniczych, w szczególności prawnie chronionych sieci ekologicznej, występujących w obu ww. typach obszarów wiejskich, wspieraniem rozwoju gospodarstw o ekstensywnych metodach produkcji rolniczej, produkujących zdrową żywność oraz rozwijających usługi agroturystyczne,

d) na terenach o dobrej jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej, występujących również w obu typach ww. obszarów wiejskich mających ukształtowane tradycje i dobre warunki do rozwoju wysokotowarowego rolnictwa, wspieraniem metod produkcji integrowanej, przyjaznych środowisku, i kształtowaniem gospodarstw farmerskich o specjalistycznej produkcji – roślinnej i zwierzęcej,

Strategia rozwoju województwa podlaskiego

W *Strategii*...sformułowano trzy cele strategiczne (priorytety) równe pod względem wagi i znaczenia.

Cel strategiczny 1. Konkurencyjna gospodarka;

Cel strategiczny 2. Powiązania krajowe i międzynarodowe;

Cel strategiczny 3. Jakość życia.

Cel strategiczny 1 Konkurencyjna gospodarka

W strukturze gospodarczej województwa podlaskiego dużą rolę odgrywa rolnictwo, w którym produktywność pracy jest niska. Diagnoza procesów rozwojowych wskazuje na niewystarczająco dynamiczny rozwój działów pozarolniczych.

Rolnictwo jest i powinno być niezmiernie ważną gałęzią gospodarki, przy czym konieczne jest dążenie do sprzedaży poza region jedynie wysoko przetworzonych produktów.

Produkcję rolną należy ukierunkować na żywność bezpieczną, wysokiej jakości i wytwarzaną w sposób zrównoważony. Obiektem szczególnej troski powinny być zatem z jednej strony innowacje w rolnictwie oraz sferze produkcji żywności, a z drugiej ochrona dziedzictwa i wsparcie produktów tradycyjnych. Należy dążyć do wzmocnienia pozycji rolników w łańcuchu dostaw żywności poprzez innowacyjne rozwiązania, które sprzyjają przejrzystości, przepływowi informacji i zdolnościom w zakresie zarządzania oraz służą wytwarzaniu nowych produktów wysokiej jakości.

Cel operacyjny 1 Rozwój przedsiębiorczości

Przedsiębiorczość to specyficzna zdolność społeczeństwa do wykorzystania swojego potencjału, oznacza zdolność do wcielania pomysłów w czyn. Obejmuje ona kreatywność, innowacyjność i podejmowanie ryzyka, a także zdolność do planowania przedsięwzięć i prowadzenia ich dla osiągnięcia zamierzonych celów.

Program Rewitalizacji Gminy Poświętne na lata 2016-2026

Rozwój przedsiębiorczości to także pobudzanie pozarolniczej działalności na obszarach wiejskich oraz poszukiwanie alternatywnych źródeł dochodów dla ludności zamieszkującej na obszarach atrakcyjnych przyrodniczo i objętych ochroną.

Główne kierunki interwencji:

- Promowanie postaw przedsiębiorczych
- Wspieranie powstawania i rozwoju podmiotów gospodarczych

Cel operacyjny 2 Nowoczesna infrastruktura sieciowa

Powszechna dostępność do szerokopasmowego Internetu powinna stać się standardem cywilizacyjnym: warunkuje rozwój społeczeństwa informacyjnego, upowszechnienie korzystania z usług świadczonych drogą elektroniczną, ale także poprawę konkurencyjności podmiotów gospodarczych. Inwestycje w infrastrukturę telekomunikacyjną wpływają na podniesienie atrakcyjności regionu z punktu widzenia zarówno przedsiębiorców, jak i mieszkańców. Kluczową kwestią dla bezpieczeństwa energetycznego województwa podlaskiego jest stan techniczny obiektów wytwarzających energię oraz gęstość i stan techniczny sieci przesyłowych i dystrybucyjnych. W obecnie istniejącej sieci brak jest rezerwowego zasilania lokalnych sieci. Zły stan techniczny linii energetycznych wpływa negatywnie na bezpieczeństwo energetyczne województwa (zwłaszcza terenów wiejskich) oraz niekorzystnie oddziałuje na rozwój gospodarczy.

Mało wydolna infrastruktura zmniejsza także możliwość wykorzystania zasobów energii odnawialnej. Konieczna jest zatem rozbudowa i modernizacja infrastruktury energetycznej sieci przesyłowej i dystrybucyjnej, ze szczególnym uwzględnieniem energetyki opartej na energii odnawialnej (np. budowa sieci umożliwiającej dystrybucję energii ciepłej). Działania powinny dotyczyć także rozwoju inteligentnych systemów przesyłu i dystrybucji energii elektrycznej.

Główne kierunki interwencji:

- Rozbudowa infrastruktury telekomunikacyjnej
- Przebudowa systemu energetycznego
- Wspieranie rozwoju infrastruktury gazowej

Cel strategiczny 2 Powiązania krajowe i międzynarodowe

Program Rewitalizacji Gminy Poświętne na lata 2016-2026

Ograniczony potencjał gospodarczy i społeczny województwa podlaskiego sprawiają, iż ważne jest poszukiwanie dróg rozwoju w zacieśnianiu współpracy z innymi obszarami, tak w kraju, jak i za granicą. Z perspektywy gospodarki ograniczoność rynku zbytu, ale także potencjału inwestycyjnego rodzimych firm sprawiają, iż dostęp do zewnętrznych rynków produktów i kapitału będzie miał kluczowe znaczenie z punktu widzenia możliwości przyspieszenia rozwoju regionalnego. Potencjał rozwoju współpracy wynika z położenia regionu wzdłuż wschodniej granicy Polski i Unii Europejskiej.

Rynki wschodnie, które w przeszłości stanowiły silny bodziec gospodarczego rozwoju, również w przyszłości powinny być rozpatrywane jako priorytetowe, także w kontekście stymulowania współpracy z partnerami z kraju i z UE. Należy docenić formę kontaktów, jaką jest współpraca transgraniczna, obejmująca wszystkie dziedziny życia. Współpraca transgraniczna może być postrzegana jako sposób na poszerzenie kontaktów społeczności lokalnych, promocji regionu, pozyskania inwestorów zagranicznych, a także wykorzystania doświadczeń międzynarodowych organizacji współpracy regionalnej dla przyspieszenia procesów rozwojowych na obszarze województwa.

Ważne jest z punktu widzenia rozwoju regionu rozwijanie wszelkich form współpracy i powiązań sieciowych w układach zewnętrznych, poprzez ciągłe komunikowanie się, wymianę informacji, wiedzy, dobrych praktyk oraz tworzenie mniej czy bardziej sformalizowanych powiązań.

Cel operacyjny 1 Atrakcyjność przedsiębiorstw na rynku ponadlokalnym

Wzrost aktywności przedsiębiorstw na rynkach zewnętrznych jest konieczny, by region mógł rozwijać się szybciej, pomimo występujących ograniczeń skali rynku wewnętrznego. Nakłady inwestycyjne w podlaskich firmach utrzymują się na bardzo niskim poziomie. Odbija się to w sposób zasadniczy na konkurencyjności podlaskiej gospodarki i jej zdolności do wzrostu. Jednocześnie barierą rozwoju podlaskich firm jest wysoce ograniczony potencjał rynku lokalnego determinowany względnie niewielką liczbą mieszkańców i ich niskimi dochodami. Niska chłonność regionalnego rynku i ograniczony potencjał inwestycyjny rodzimych przedsiębiorstw sprawiają, że rozwój zewnętrznych powiązań społeczno-gospodarczych województwa jest szansą na wzrost gospodarczy i tworzenie nowych miejsc pracy. Do realizacji powyższego celu przyczyniać się powinny inicjatywy służące nawiązywaniu kontaktów gospodarczych, wspieraniu działań marketingowych i promocyjnych na rynkach zewnętrznych oraz promocji regionu uwzględniającej potencjał regionalnej gospodarki.

Główne kierunki interwencji:

- Promocja gospodarcza regionu

Program Rewitalizacji Gminy Poświętne na lata 2016-2026

- Inicjatywy sprzyjające nawiązywaniu kontaktów gospodarczych oraz wspieranie obecności podlaskich przedsiębiorstw na rynkach zewnętrznych

Cel operacyjny 2 Poprawa atrakcyjności inwestycyjnej gminy

Zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej gminy powinno przyczynić się do wzrostu poziomu nakładów inwestycyjnych ze strony firm regionalnych, jak i inwestorów zewnętrznych. Ta ostatnia kategoria inwestorów oprócz kapitału i wiedzy, zazwyczaj wnosi do regionu także swój udział w sprzedaży na rynkach zewnętrznych. Władze samorządowe powinny więc wyjątkowo aktywnie działać w celu pozyskania takich inwestorów, wykorzystując swoje przewagi oraz adresując ofertę do wyselekcjonowanych odbiorców, dla których słabości gminy mają mniejsze znaczenie.

Główne kierunki interwencji:

- Aktywność informacyjno-promocyjna ukierunkowana na inwestorów (aktywne pozyskiwanie inwestorów)
- Dostępność terenów inwestycyjnych

Cel operacyjny 3 Rozwój partnerskiej współpracy transgranicznej

Bardzo ważna jest poprawa transgranicznych zdolności do współpracy na poziomie regionalnym i lokalnym. Istotą współpracy powinna być wymiana informacji, doświadczeń, dobrych praktyk i kadr. Istotna jest również współpraca instytucji publicznych, przede wszystkim jednostek samorządu terytorialnego na obszarach przygranicznych, szczególnie w zakresie wspólnego planowania strategicznego i przestrzennego. Warto wykorzystywać możliwości współpracy gospodarczej bazującej na wspólnych projektach oraz wykorzystywaniu potencjałów przedsiębiorczości po obu stronach granic. Rozwój partnerskiej współpracy z sąsiadami ze Wschodu powinien opierać się także na potencjale oraz istniejących już doświadczeniach ośrodków naukowych regionu. Można mieć nadzieję, że partnerzy po wschodniej stronie granicy będą zainteresowani podejmowaniem równoległych działań w zakresie: ułatwień w przekraczaniu granicy, budowy infrastruktury technicznej zapewniającej spójność obszarów przygranicznych, budowy kluczowych szlaków komunikacyjnych zapewniających dostępność transportową regionów w ujęciu międzynarodowym, wspierania rozwoju transgranicznych kontaktów społeczno-gospodarczych.

Główne kierunki interwencji:

- Wykorzystanie potencjałów rozwojowych obszaru przygranicznego
- Tworzenie powiązań formalnych i nieformalnych oraz sieci współpracy

- Ochrona wspólnego dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego obszaru pogranicza

Cel operacyjny 4 Podniesienie zewnętrznej i wewnętrznej dostępności komunikacyjnej regionu

Jedną z najważniejszych determinant rozwoju regionalnego jest dostępność transportowa

oparta o nowoczesny, sprawny i wydajny system transportowy, na który składa się system dróg różnych kategorii, linie kolejowe oraz transport lotniczy. Dostępność transportowa zaliczana jest do najważniejszych czynników decydujących o atrakcyjności inwestycyjnej regionu, w tym warunkuje możliwości rozwoju turystyki. Niezbędne jest połączenie gminy z lokalnymi, krajowymi ośrodkami wzrostu, w tym poprawa dostępności komunikacyjnej która warunkuje dodatkowo dostęp do usług publicznych.

Główne kierunki interwencji:

- Poprawa zewnętrznej dostępności transportowej regionu
- Wzmocnienie spójności terytorialnej poprzez wspieranie wewnętrznej dostępności transportowej
- Efektywny system transportu publicznego

Cel strategiczny 3 Jakość życia

Wszystkie działania władzy publicznej powinny sprzyjać kształtowaniu się wysokiej jakości życia obywateli. Na jakość życia wpływa niewątpliwie wysokość dochodów i związany z tym wzrost gospodarczy, mierzony tradycyjnie wskaźnikiem PKB.

Istnieje jednak szereg innych czynników także silnie warunkujących jakość życia.

Docenienie szerszych determinant dobrostanu ludzi znajduje wyraz w poszukiwaniu nowych wskaźników, do których można zaliczyć indeks HDI. Ocenia on kraje na trzech płaszczyznach: „długie i zdrowe życie”, „wiedza” i „dostatni standard życia”. Podejmowanie działań w tych obszarach w województwie podlaskim może znacząco poprawiać jakość życia, a nawet zapewnić szczególnie uprzywilejowaną pozycję w tym zakresie na tle innych regionów nie tylko w Polsce, ale i w skali Unii Europejskiej. Należy podkreślić, że w województwie podlaskim występuje już obecnie szereg czynników sprzyjających wysokiej jakości życia. Należy do nich zaliczyć: zachowane środowisko naturalne, niskie zatłoczenie, wysoką jakość usług medycznych czy wysoki poziom bezpieczeństwa publicznego.

Cel operacyjny 1 Zmniejszenie negatywnych skutków problemów demograficznych

Program Rewitalizacji Gminy Poświętne na lata 2016-2026

Problemy demograficzne, takie jak spadek liczby ludności, starzenie się społeczeństwa, presja migracyjna, dysproporcje w rozmieszczeniu siły roboczej, wskazywane są jako kluczowe wyzwania polityki społeczno-gospodarczej. W świetle ciągle zmniejszającej się liczby mieszkańców nieuniknione jest podjęcie działań mających na celu neutralizowanie efektów zmian demograficznych, w tym podtrzymanie aktywności zawodowej i społecznej, w szczególności osób starszych, rozwój usług opiekuńczych i opieki długookresowej nad osobami zależnymi, rozwój infrastruktury związanej z czasem wolnym z uwzględnieniem potrzeb osób starszych. Istotnym obszarem działania będzie tworzenie warunków sprzyjających godzeniu ról rodzinnych i zawodowych, w tym poprzez rozwój systemu opieki nad dziećmi. Należy poprawić dostępność oraz jakość edukacji przedszkolnej. Przy stale zmniejszającej się liczbie osób w wieku edukacji szkolnej sektor edukacji formalnej będzie musiał się dostosować do zapewnienia usług i poprawy jakości kształcenia ustawicznego.

Metodą łagodzenia skutków niżu demograficznego jest także zwiększanie uczestnictwa w rynku pracy, tworzenie elastycznych warunków pracy, w tym zatrudnienia w niepełnym wymiarze godzin bądź telepracy oraz pomoc pracownikom, zwłaszcza starszym, w nabyciu i podtrzymaniu umiejętności i kwalifikacji niezbędnych do pracy.

Główne kierunki interwencji:

- Wspieranie rodzin w opiece nad dzieckiem i osobami zależnymi
- Rozwój nowoczesnych, dobrze adresowanych usług społecznych
- Wsparcie aktywności zawodowej i społecznej osób starszych, umożliwiające lepsze wykorzystanie ich potencjału

Cel operacyjny 2 Poprawa spójności społecznej

Jednym z zasadniczych celów Strategii Europa 2020 jest eliminacja ryzyka ubóstwa i wykluczenia.

Poprawa spójności społecznej jest możliwa poprzez wsparcie grup najbiedniejszych, odniesienie do solidarności pokoleń – niwelowanie ubóstwa, wspieranie młodzieży, osób niepełnosprawnych i imigrantów. Istotnym elementem będzie zwiększenie dostępu do różnego rodzaju usług społecznych, co sprzyjać będzie ograniczaniu pogłębiania się sfery ubóstwa.

Kluczowe będzie wzmocnienie roli ekonomii społecznej poprzez wspieranie rozwoju przedsiębiorczości społecznej i innych form przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu oraz rozwój współpracy

Program Rewitalizacji Gminy Poświętne na lata 2016-2026

instytucjonalnej na rzecz ekonomii społecznej. Priorytetowo traktowane będą działania z zakresu aktywnej integracji.

Kierunki interwencji:

- Współpraca i rozwój potencjału instytucjonalnego w obszarze pomocy i integracji społecznej
- Wspieranie osób wykluczonych społecznie, zagrożonych wykluczeniem społecznym, dysfunkcją lub przeżywających trudności

Cel operacyjny 3 Poprawa stanu zdrowia społeczeństwa oraz bezpieczeństwa publicznego

Uznając wiodącą rolę administracji rządowej w realizacji działań dotyczących sfery bezpieczeństwa publicznego, jako jednego z zadań państwa, kluczowe będzie wspomaganie działań prowadzonych w tym zakresie przez administrację rządową oraz podejmowanie inicjatyw służących wdrożeniu mechanizmów i instrumentów zapewniających większą integrację i lepszą koordynację działań w tej sferze. Obszarem szczególnej uwagi będzie poprawa bezpieczeństwa w ruchu drogowym.

Główne kierunki interwencji:

- Poprawa efektywności systemu opieki zdrowotnej w województwie
- Kształtowanie prozdrowotnego stylu życia
- Wzrost efektywności działania podmiotów i służb bezpieczeństwa publicznego i ratownictwa

Cel operacyjny 4 Ochrona środowiska i racjonalne gospodarowanie jego zasobami

Rozwój gospodarki jest zawsze związany z korzystaniem z zasobów naturalnych.

Większość zasobów jest jednak ograniczona ilościowo bądź odnawia się w długim czasie. Ochrona i racjonalne wykorzystanie zasobów, w tym przestrzeni, jest więc priorytetem w kontekście zapewnienia ich dostępności dla przyszłych pokoleń.

Dobry stan środowiska gminy nie zwalnia z troski o środowisko i z obowiązku stałego przeciwdziałania czynnikom oraz zjawiskom negatywnie oddziałującym na różnorodność biologiczną. Także ochrona krajobrazu należy do najważniejszych działań podejmowanych w ramach planowania zagospodarowania przestrzennego.

Program Rewitalizacji Gminy Poświętne na lata 2016-2026

W trosce o zwiększenie dyspozycyjnych zasobów wód dobrej jakości na potrzeby gospodarki i społeczeństwa, należy dążyć do jak najlepszego oczyszczania ścieków komunalnych i przemysłowych, a także do propagowania zmian sposobu gospodarowania w zlewni, tak aby doprowadzić do zmniejszenia ryzyka zanieczyszczenia wód ze źródeł rozproszonych (rolniczych). Szczególnie intensywne działania powinny być skierowane na jak najskuteczniejszą ochronę głównych zbiorników wód podziemnych oraz stref ochrony ujęć wód podziemnych i powierzchniowych. Efektywna gospodarka wodna powinna prowadzić także do utrzymania niezbędnej ilości zasobów wody oraz usuwania bądź zmniejszania wszelkich zagrożeń związanych z jej deficytem i nadmiarem. Wsparcie w tym zakresie ukierunkowane zostanie w szczególności na wykorzystanie inżynierii ekologicznej. Wspierane będą inwestycje związane z gospodarką wodno-ściekową, w tym systemy odbioru ścieków komunalnych, budowa oczyszczalni ścieków, poprawa parametrów istniejących oczyszczalni, jak również wspieranie gospodarki osadami ściekowymi. Na terenach o zabudowie rozproszonej, w tym w szczególności na obszarach wiejskich, promowany będzie rozwój indywidualnych systemów oczyszczania ścieków. Na terenie gminy głównymi źródłami emisji zanieczyszczeń powietrza są: rozproszone źródła emisji z sektora komunalno bytowego, a także zanieczyszczenia komunikacyjne. Działania prorozwojowe koncentrować się będą wokół ograniczenia emisji zanieczyszczeń powietrza z energetyki i transportu drogowego, w tym gazów cieplarnianych i pyłów oraz rozpowszechnienia technologii zwiększających efektywność produkcji i wykorzystania energii.

Celem zrównoważonej gospodarki odpadami jest ochrona środowiska i zdrowia ludzkiego poprzez zapobieganie powstawaniu i zmniejszanie niekorzystnego oddziaływania związanego z wytwarzaniem i gospodarowaniem odpadami oraz, pośrednio, poprawa efektywności użytkowania zasobów nieodnawialnych środowiska.

Priorytetowym kierunkiem interwencji jest wdrożenie selektywnego zbierania/odbierania odpadów komunalnych i objęcie nim wszystkich mieszkańców i organizacji gminy.

Wszystkie organiczne odpady komunalne i odpady z przemysłu spożywczego powinny być zagospodarowane energetycznie.

Istotnym kierunkiem działań będzie wspieranie efektywności energetycznej, m.in. poprzez wykorzystanie odnawialnych źródeł energii w budynkach publicznych i w sektorze mieszkaniowym oraz zwiększanie efektywności energetycznej w odniesieniu do infrastruktury publicznej, takiej jak np. oświetlenie.

Główne kierunki interwencji:

Program Rewitalizacji Gminy Poświętne na lata 2016-2026

- Edukacja ekologiczna i zwiększenie aktywności prośrodowiskowej społeczeństwa
- Ochrona powietrza, gleb, wody i innych zasobów
- Efektywny system gospodarowania odpadami
- Gospodarka niskoemisyjna (w tym efektywność energetyczna)
- Ochrona zasobów przyrodniczych i wartości krajobrazowych oraz odtwarzanie i renaturalizacja ekosystemów zdegradowanych.

Obszary Strategicznej Interwencji

Obszary te nie są utożsamiane, jak niegdyś, wyłącznie z problemami i obszarami problemowymi. OSI są obszarami województwa podlaskiego, gdzie dostrzegana jest potrzeba realizacji celów strategicznych, by wzmocnić potencjały regionu lub zlikwidować jego słabości. Obszary Strategicznej Interwencji są również wyznaczane na poziomie krajowym (np. Polska Wschodnia). Dodatkowo podejście terytorialne zakłada odejście od postrzegania obszarów przez pryzmat granic administracyjnych na rzecz ich indywidualnych potencjałów, barier i wzajemnych zależności. Efektywność polityki rozwoju jest uwarunkowana analizą barier i potencjałów oraz właściwego dostosowania interwencji do specyfiki poszczególnych obszarów.

Zgodnie ze znowelizowaną Strategią rozwoju województwa podlaskiego do roku 2020 obszar województwa podzielony został na 6 strategicznych obszarów interwencji.

Są to :

- Białystok i jego obszar funkcjonalny
- Subregionalne ośrodki wzrostu do których należy zaliczyć były miasta wojewódzkie Łomża i Suwałki
- Miasta powiatowe
- Obszary wiejskie
- Obszar przygraniczny
- Gminy, których rozwój uwarunkowany jest siecią NATURA 2000

Według powyższego podziału gmina Poświętne zaliczona jest do 4 SOI Obszary wiejskie

Obszary wiejskie – określane są w polityce rolnej i rozwoju wsi jako gminy wiejskie oraz gminy miejsko-wiejskie, w których główne miasto liczy poniżej 5000 mieszkańców Obszary te zajmują zdecydowaną większość województwa podlaskiego, są jednocześnie bardzo zróżnicowane i dlatego pełnią różne funkcje, od typowo rolniczych, przez turystyczne, do funkcji podmiejskich mieszkaniowych. Oznacza to, że na obszarach wiejskich będą realizowane bardzo różnorodne instrumenty rozwoju powiązane z paletą celów strategicznych i operacyjnych. Przede wszystkim gminy wiejskie i wskazane miejsko-wiejskie muszą zostać

Program Rewitalizacji Gminy Poświętne na lata 2016-2026

wsparte instrumentami podnoszącymi jakość kapitału ludzkiego, od początkowego okresu przedszkolnego, po działania z zakresu kształcenia ustawicznego. Interwencja w tym zakresie powinna przyczynić się również do wzrostu przedsiębiorczości i umiejętności konkurowania na rynkach pracy. Z uwagi na przyjęty w regionie model energetyki rozproszonej, obszary wiejskie to główne miejsce lokalizacji inwestycji dotyczących produkcji energii opartej na odnawialnych źródłach energii.

Szczególnym obszarem zainteresowania polityki regionalnej w tej grupie gmin powinny stać się inicjatywy lokalne, których celem będzie rozwój kapitału społecznego oraz kształtowanie więzi lokalnych. Gminy wiejskie wymagają również poprawy dostępności komunikacyjnej do ośrodków powiatowych, a także działań w zakresie rozwoju infrastruktury technicznej, w tym teleinformatycznej. Dostęp do nowoczesnej infrastruktury będzie wpływał pozytywnie na gminy typowo rolnicze, jak i turystyczne, przy jednoczesnym otwarciu na lokalną przedsiębiorczość. Z uwagi na potrzebę zróżnicowania wsparcia, zwłaszcza w przypadku wykorzystania instrumentarium zintegrowanego terytorialnego podejścia, konieczne będzie wyłączenie z obszarów wiejskich gmin stanowiących obszary funkcjonalne ośrodka wojewódzkiego oraz pozostałych ośrodków subregionalnych. Ich funkcje i problemy społeczno-gospodarcze są odmienne od pozostałych obszarów wiejskich.

Lokalna Strategia Rozwoju Gminy Poświętne na lata 2015-2025

Zgodnie z dokumentem „Misją Gminy Poświętne jest tworzenie godnych warunków życia i wszechstronnego rozwoju mieszkańców Gminy w partnerstwie z sektorem gospodarczym i pozarządowym, kreowanie wizerunku Gminy jako miejsca przyjaznego do życia, prowadzenia działalności gospodarczej i odpoczynku”

Główne obszary wsparcia przyczyniające się do rozwoju Gminy Poświętne:

- Gospodarka lokalna,
- Infrastruktura techniczna,
- Turystyka, dziedzictwo, rekreacja i oferta czasu wolnego,
- Jakość życia mieszkańców

Cel strategiczny 3:

Rozwój rekreacji i turystyki

projekty/ zadania/ operacje:

1. Zagospodarowanie terenów rekreacyjnych (mała infrastruktura turystyczna, szlaki turystyczne: rowerowe, konne)

Program Rewitalizacji Gminy Poświętne na lata 2016-2026

2. Kształtowanie przestrzeni publicznej (tereny zielone, place zabaw, alejki spacerowe, chodniki, oświetlenie)
3. Budowa, adaptacja, remont, i wyposażenie obiektów pełniących funkcje publiczne o charakterze społeczno – kulturalnym (poprawa stanu istniejących świetlic wiejskich oraz ich otoczenia)
4. Odnawianie lub konserwacja, obiektów zabytkowych, obiektów architektury sakralnej lokalnych pomników historii i miejsc pamięci oraz ich otoczenia
5. Zakup i odtworzenie obiektów zabytkowych oraz charakterystycznych dla tradycji budownictwa w danym regionie wraz z ich adaptacją na cele publiczne
6. Wsparcie realizacji projektów związanych z kultywowaniem tradycji społeczności lokalnej oraz tradycyjnych zawodów
7. Tworzenie miejsc noclegowych w gospodarstwach rolnych, szkołach i innych obiektach
8. Edukacja przyrodnicza w gospodarstwach rolnych np. zielone szkoły
9. Promowanie aktywnych form spędzania wolnego czasu
10. Szkolenia w zakresie turystyki, agroturystyki, i świadczenia usług turystycznych
11. Szkolenia lokalnych przewodników turystycznych
12. Wzmocnienie organizacyjne i merytoryczne instytucji i organizacji działających w sferze turystyki, kultury i sportu
13. Organizacja i funkcjonowanie punktu informacji turystycznej
14. Opracowanie i wydanie map, folderów i przewodników
15. Opracowanie i lokalizacja tablic informacyjnych dotyczących zasobów

Cel strategiczny 4:

Poprawa jakości życia mieszkańców Gminy

projekty/ zadania/ operacje:

1. Rozwój sieci teleinformatycznej i punktów dostępu do Internetu (np. Internet szerokopasmowy, kawiarenki internetowe)
2. Rozbudowa, remonty i adaptacja obiektów oświatowych na cele oświatowe i inne związane z rozwojem społeczności lokalnej
3. Unowocześnienie i poprawa wyposażenia biblioteki
4. Wsparcie realizacji projektów związanych z dostosowaniem obiektów publicznych do potrzeb osób niepełnosprawnych
5. Budowanie kapitału organizacji pozarządowych - zagospodarowanie i wyposażenie miejsc spotkań, - kształcenie kadr dla organizacji pozarządowych – kształcenie liderów (animatorów) lokalnych

6. Organizowanie i współorganizowanie cyklicznych imprez sportowych, rekreacyjnych i propagujących dziedzictwo kulturowe
7. Wspieranie programów integracji i aktywizacji osób starszych i niepełnosprawnych
8. Organizacja i upowszechnienie kształcenia ustawicznego i terapii zajęciowej
9. Wypracowanie systemu wspierania (partycypacji) uczestnictwa mieszkańców w kulturze na terenie gminy i poza nią
10. Propagowanie twórczości artystycznej – organizacja przeglądów i warsztatów
11. Tworzenie i doposażenie zespołów ludowych
12. Rozwój sportu kwalifikowanego dzieci i młodzieży
13. Popularyzacja sportu i rekreacji III wieku.
14. Wypracowanie oferty zajęć prowadzonych w świetlicach wiejskich

1. Diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych oraz skala i charakter potrzeb rewitalizacyjnych

1.1. Diagnoza zjawisk społecznych

Gmina Poświętne leży w południowo – zachodniej części województwa podlaskiego i graniczy od północy z gminą Łapy, od północnego – wschodu z Gminą Suraż, Od wschodu i południowego wschodu z Gminą Wyszki, od południa z Gminą Brańsk, od zachodu i południowego – zachodu z Gminą Nowe Piekuty, a od północnego – zachodu z Gminą Sokoły.

Geograficznie Gmina położona jest w obrębie trzech mezoregionów wchodzących w skład makroregionu Niziny Północno – Podlaskiej, są nimi:

- Równina Bielska, występująca na południe od linii Nowa Liza – Stara Liza – Pietkowo,
- Wysoczyzna Wysokomazowiecka – zajmująca pozostałą część Gminy,
- Dolina Górnej Narwi – zajmująca niewielki skrawek na północ od Ostrowa.

Gmina Poświętne jest gminą wiejską i swoim zasięgiem obejmuje obszar o powierzchni 114km². Gmina obejmuje 34 sołectwa i 35 miejscowości.

1.1.1. Demografia

Według stanu na 31.12.2016 roku, obszar Gminy zamieszkiwało 3611 mieszkańców z czego, aż 49,6% - 1791 osób to kobiety.

Tabela 1. Liczba mieszkańców na terenie poszczególnych miejscowości

Program Rewitalizacji Gminy Poświętne na lata 2016-2026

Miejscowości	Liczba mieszkańców
Brzozowo Antonie	87
Brzozowo Chabdy	50
Brzozowo Chrzczony	61
Brzozowo Chrzczonki	47
Brzozowo Korabie	90
Brzozowo Muzyły	66
Brzozowo Panki	105
Brzozowo Solniki	52
Brzozowo Stare	157
Chomizna	67
Dzierżki	99
Dzierżki Ząbki	30
Gabrysin	114
Golebie	124
Grochy	205
Józefin	85
Kamińskie Jaski	52
Kamińskie Ocioski	69
Kamińskie Pliszki	29
Kamińskie Wiktory	73
Liza Nowa	108
Liza Stara	209
Łukawica	103
Ma rynki	88
Pietkowo	241
Pietkowo Drugie	66
Porośl Gluchy	44
Porośl Wojsławy	199
Poświętne	249
Turek	60
Wilkowo Nowe	99
Wilkowo Stare	195
Wolkuny	43
Zdrody Stare	145

Program Rewitalizacji Gminy Poświętne na lata 2016-2026

Zdrody Nowe

100

Źródło: Informacje uzyskane w Urzędzie Gminy Poświętne

Wskaźnik procentowego udziału mieszkańców w wieku poprodukcyjnym do ogólnej liczby mieszkańców zamieszkujących na danym obszarze

Wskaźnik liczony jako stosunek osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców zamieszkujących na danym obszarze. Zgodnie z definicją Głównego Urzędu Statystycznego jest to przedział wiekowy, w którym człowiek zwykle kończy już pracę zawodową. Zgodnie z najczęściej stosowaną klasyfikacją w wieku poprodukcyjnym znajdują się kobiety w wieku 60 lat i więcej oraz mężczyźni w wieku 65 lat i więcej.

Tabela 2. Wskaźnik procentowego udziału mieszkańców w wieku poprodukcyjnym do ogólnej liczby mieszkańców zamieszkujących na danym obszarze

Miejscowość	Liczba mieszkańców	Liczba osób w wieku poprodukcyjnym	Procentowy udział ludności w wieku poprodukcyjnym
Brzozowo Antonie	87	20	22,5
Brzozowo Chabdy	50	11	22,4
Brzozowo Chrzczony	61	19	31,1
Brzozowo Chrzczonki	47	10	21,3
Brzozowo Korabie	90	18	20,2
Brzozowo Muzyły	66	15	22,7
Brzozowo Panki	105	30	28,3
Brzozowo Solniki	52	13	25,0
Brzozowo Stare	157	38	24,1
Chomizna	67	13	19,4
Dzierżki	99	27	27,3
Dzierżki Ząbki	30	8	25,8
Gabrysin	114	21	18,1
Gołębie	124	25	20,5
Grochy	205	35	16,7
Józefin	85	15	17,2
Kamińskie Jaski	52	17	32,1
Kamińskie Ocioski	69	18	28,1
Kamińskie Pliszki	29	4	13,8
Kamińskie Wiktory	73	13	17,1
Liza Nowa	108	19	17,9

str. 34

Program Rewitalizacji Gminy Poświętne na lata 2016-2026

Liza Stara	209	47	22,3
Łukawica	103	17	16,5
Marynki	88	24	27,3
Pietkowo	241	35	14,6
Pietkowo Drugie	66	18	27,3
Porośl Gluchy	44	10	23,3
Porośl Wojsławy	199	40	20,5
Poświętne	249	37	15,0
Turek	60	14	23,0
Wilkowo Nowe	99	18	18,0
Wilkowo Stare	195	37	18,3
Wolkuny	43	9	20,9
Zdrody Stare	145	32	31,4
Zdrody Nowe	100	27	18,6

Źródło: Obliczenia własne

Średni wskaźnik dla Gminy udziału osób w wieku poprodukcyjnym w stosunku do ogółu mieszkańców zamieszkujących na danym obszarze wynosi 20,8%.

Największy odsetek ludzi w wieku poprodukcyjnym w stosunku do ogółu mieszkańców zamieszkuje:

- Brzozowo Chrzczony- 31,1%,
- Brzozowo Panki- 28,3%,
- Brzozowo Solniki- 25%,
- Brzozowo Stare – 24,1%,
- Dzierżki -27,3%,
- Dzierżki Ząbki – 25,8%,
- Kamińskie Jaski – 32,1%,
- Kamińskie Ocioski – 28,1%,
- Marynki, Pietkowo Drugie – 27,3%,
- Turek – 23%,
- Zdrody Stare – 31,4%.

Najmniejszy odsetek osób w wieku poprodukcyjnym zamieszkuje na obszarze miejscowości:

- Grochy – 16,7%,
- Józefin – 17,2%,

Program Rewitalizacji Gminy Poświętne na lata 2016-2026

- Kamińskie Pliszki - 13,8%,
- Kamińskie Wiktory – 17,1%,
- Liza Nowa – 17,9%,
- Łukawica – 16,5%,
- Pietkowo – 14,6%,
- Poświętne- 15%,

1.1.2. Bezrobocie

Tabela 3. Wskaźnik procentowego udziału bezrobotnych w ogólnej liczbie mieszkańców

Miejscowość	Liczba mieszkańców	Liczba osób bezrobotnych	Procentowy udział ludności bezrobotnej w ogólnej liczby mieszkańców
Brzozowo Antonie	87	1	1,1
Brzozowo Chabdy	50	2	4,0
Brzozowo Chrzczony	61	2	3,3
Brzozowo Chrzczonki	47	0	0,0
Brzozowo Korabie	90	2	2,2
Brzozowo Muzyły	66	0	0,0
Brzozowo Panki	105	0	0,0
Brzozowo Solniki	52	2	3,8
Brzozowo Stare	157	8	5,1
Chomizna	67	2	3,0
Dzierżki	99	1	1,0
Dzierżki Ząbki	30	3	10,0
Gabrysin	114	14	12,3
Golębie	124	6	4,8
Grochy	205	11	5,4
Józefin	85	5	5,9
Kamińskie Jaski	52	2	3,8
Kamińskie Ocioski	69	0	0,0
Kamińskie Pliszki	29	1	3,4
Kamińskie Wiktory	73	2	2,7
Liza Nowa	108	4	3,7
Liza Stara	209	11	5,3
Łukawica	103	4	3,9

Program Rewitalizacji Gminy Poświętne na lata 2016-2026

Marynki	88	4	4,5
Pietkowo	241	26	10,8
Pietkowo Drugie	66		0,0
Porośl Gluchy	44	2	4,5
Porośl Wojsławy	199	14	7,0
Poświętne	249	5	2,0
Turek	60	8	13,3
Wilkowo Nowe	99	7	7,1
Wilkowo Stare	195	8	4,1
Wołkuny	43	1	2,3
Zdrody Stare	145	5	3,4
Zdrody Nowe	100	11	11,0

Źródło: Obliczenia własne

Średni wskaźnik liczby bezrobotnych do ogólnej liczby mieszkańców zamieszkałych na danym obszarze wynosi 4,8%.

Najwięcej osób bezrobotnych w ogólnej liczbie mieszkańców zamieszkuje na obszarze miejscowości:

- Gabrysin- 12,3%,
- Pietkowo – 10,8%,
- Turek – 13,3%,
- Zdrody Nowe – 11%,

Najmniej osób bezrobotnych w ogólnej liczbie mieszkańców zamieszkuje na terenie miejscowości:

- Brzozowo Chrzczonki, Brzozowo Muzyły, Brzozowo Panki, Kamińskie Ocioski, Pietkowo Drugie – 0% bezrobotnych w ogólnej liczbie mieszkańców zamieszkujących na danym obszarze,
- Brzozowo Antonie – 1,1 %,
- Dzierżki – 1,0%,
- Poświętne- 2%,
- Brzozowo Korabie – 2,2%,
- Kamińskie Wiktory – 2,7%,
- Wołkuny – 2,3%

osób zamieszkujących na danym obszarze.

Program Rewitalizacji Gminy Poświętne na lata 2016-2026

Wskaźnik osób bezrobotnych do liczby mieszkańców w wieku produkcyjnym zamieszkujących n danym obszarze

Bezrobocie jest to niemożność znalezienia pracy zarobkowej przez ludzi w wieku produkcyjnym, zdolnych i chętnych do pracy oraz aktywnie jej poszukujących. Bezrobotni stanowią więc część ludności w wieku produkcyjnym. Ogólnie na terenie Gminy Poświętne zarejestrowane są 174 osoby bezrobotne, w tym 88 kobiet (50,6%). Spośród zarejestrowanych tylko 11 osób posiada prawo do zasiłku (6,3% zarejestrowanych bezrobotnych), w tym 8 kobiet.

Tabela 4. Wskaźnik osób bezrobotnych w stosunku do ogółu zamieszkałych na danym terenie osób w wieku produkcyjnym

Miejscowość	Liczba mieszkańców w wieku produkcyjnym	Liczba osób bezrobotnych	Wskaźnik bezrobocia
Brzozowo Antonie	55,0	1	1,8
Brzozowo Chabdy	28,0	2	7,1
Brzozowo Chrzczony	33,0	2	6,1
Brzozowo Chrzczonki	28,0	0	0,0
Brzozowo Korabie	63,0	2	3,2
Brzozowo Muzyły	35,0	0	0,0
Brzozowo Panki	58,0	0	0,0
Brzozowo Solniki	31,0	2	6,5
Brzozowo Stare	99,0	8	8,1
Chomizna	42	2	4,8
Dzierżki	61	1	1,6
Dzierżki Ząbki	18	3	16,7
Gabrysін	80,0	14	17,5
Gołębie	82,0	6	7,3
Grochy	133,0	11	8,3
Józefin	47,0	5	10,6
Kamińskie Jaski	27,0	2	7,4
Kamińskie Ocioski	43,0	0	0,0
Kamińskie Pliszki	20,0	1	5,0
Kamińskie Wiktory	49,0	2	4,1
Liza Nowa	63,0	4	6,3
Liza Stara	121,0	11	9,1
Łukawica	64,0	4	6,3

Program Rewitalizacji Gminy Poświętne na lata 2016-2026

Marynki	42,0	4	9,5
Pietkowo	142,0	26	18,3
Pietkowo Drugie	39,0		0,0
Porośl Gluchy	22,0	2	9,1
Porośl Wojsławy	125,0	14	11,2
Poświętne	158,0	5	3,2
Turek	36,0	8	22,2
Wilkowo Nowe	63,0	7	11,1
Wilkowo Stare	122,0	8	6,6
Wolkuny	28,0	1	3,6
Zdrody Stare	85,0	5	5,9
Zdrody Nowe	52,0	11	21,2

Źródło: Obliczenia własne

Jak wynika z informacji uzyskanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Białymstoku, na terenie Gminy Poświętne zarejestrowane są 174 osoby bezrobotne w tym 88 (50,5%) bezrobotnych to kobiety. ***Średnie bezrobocie dla Gminy wynosi 7,9 %.***

Na terenie Gminy zamieszkuje również 2194 osoby w wieku produkcyjnym, co stanowi 60,7% mieszkańców Gminy.

Jak wynika z analiz, najwięcej osób bezrobotnych do ogółu mieszkańców zamieszkałych na danym obszarze miejscowości:

- Dzierżki Ząbki- 16,7%,
- Gabrysin – 17,5%,
- Pietkowo- 18,3%,
- Turek – 22,2%,
- Zdrody Nowe- 21,2 %.

Obszary kryzysowe zamieszkuje 62 osoby bezrobotne

Na terenie Gminy znajdują się również miejscowości, w których wskaźnik bezrobocia wynosi 0. Są to miejscowości: Brzozowo Chrzczonki, Brzozowo Muzyły, Brzozowo Panki, Kamińskie Ocioski, Pietkowo Drugie.

Najbardziej wykluczone społecznie i narażone na związane z tym problemy społeczne i ekonomiczne są osoby długotrwale bezrobotne. Za długotrwale bezrobotnego uznaje się osobę, która w okresie ostatnich

Program Rewitalizacji Gminy Poświętne na lata 2016-2026

dwóch lat pozostawała w rejestrze powiatowego urzędu pracy przez minimum 12 miesięcy. Do okresu tego nie liczy się czas odbywania stażu i przygotowania zawodowego.

Jak wynika z informacji uzyskanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Białymstoku, na terenie Gminy Poświętne zarejestrowane są 104 osoby bezrobotne długotrwale (59,8% ogółu bezrobotnych).

Tabela 5. Wskaźnik długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych dla danego obszaru

Miejscowość	Liczba osób długotrwale bezrobotnych	Liczba osób bezrobotnych	Wskaźnik udziału osób długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych
Brzozowo Antonie		1	0
Brzozowo Chabdy	2	2	100
Brzozowo Chrzczony	2	2	100
Brzozowo Chrzczonki		0	
Brzozowo Korabie	1	2	50
Brzozowo Muzyły		0	
Brzozowo Panki		0	
Brzozowo Solniki	2	2	100
Brzozowo Stare	4	8	50
Chomizna	1	2	50,0
Dzierżki	1	1	100,0
Dzierżki Ząbki	2	3	66,7
Gabryśin	11	14	78,6
Gołębie	2	6	33,3
Grochy	5	11	45,5
Józefin	2	5	40,0
Kamińskie Jaski	1	2	50,0
Kamińskie Ocioski	0	0	
Kamińskie Pliszki	0	1	0,0
Kamińskie Wiktory	2	2	100,0
Liza Nowa		4	0,0
Liza Stara	5	11	45,5
Łukawica	2	4	50,0
Marynki	4	4	100,0
Pietkowo	17	26	65,4
Pietkowo Drugie			
Porośl Gluchy	2	2	100,0
Porośl Wojsławy	7	14	50,0

Program Rewitalizacji Gminy Poświętne na lata 2016-2026

Poświętne	5	5	100,0
Turek	4	8	50,0
Wilkowo Nowe	5	7	71,4
Wilkowo Stare	4	8	50
Wolkuny		1	0
Zdrody Stare	3	5	60
Zdrody Nowe	8	11	72,7

Źródło: Obliczenia własne

Wskaźnik osób długotrwale bezrobotnych w liczbie osób bezrobotnych dla Gminy, wynosi 59,8%. Wskaźnik ten przyjmuje bardzo zróżnicowane wartości od 100 % do 0%. Obszarami kryzysowymi w zakresie bezrobocia długotrwałego są:

- Brzozowo Chabdy, Brzozowo Solniki, Brzozowo Chrzczony, Dzierżki, Poświętne, Porośl Głuchy, Marynki, Kamińskie Wiktory - 100 % osób bezrobotnych długotrwale wśród osób bezrobotnych zamieszkujących na danym obszarze,
- Gabrysin – 78,6%,
- Nowe Zdrody – 72,7%,
- Wilkowo Nowe- 71,4%,

osób bezrobotnych długotrwale wśród osób bezrobotnych.

Na terenie Gminy występują miejscowości na terenie, których brak jest bezrobocia długotrwałego. Są to miejscowości:

- Brzozowo Chrzczonki,
- Brzozowo Antonie,
- Brzozowo Panki,
- Brzozowo Muzyły,
- Kamińskie Pliszki,
- Liza Nowa,
- Pietkowo Drugie,
- Wolkuny

Obszar problemowy zamieszkuje 44 osoby długotrwale bezrobotne.

1.1.3. Pomoc społeczna

Instytucją odpowiedzialną za pomoc społeczną na terenie Gminy Poświętne jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Poświętnem.

Pomocy społecznej udziela się osobom i rodzinom w szczególności z powodu: ubóstwa,

- sieroctwa,
- bezdomności,
- bezrobocia,
- niepełnosprawności,
- długotrwałej lub ciężkiej choroby,
- przemocy w rodzinie,
- potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi,
- potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności,
- bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych,
- trudności w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą,
- trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego,
- alkoholizmu lub narkomanii,
- zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej,
- klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Prawo do świadczeń pieniężnych przysługuje osobom i rodzinom, których posiadane dochody nie przekraczają kryteriów dochodowych ustalonych w oparciu o próg interwencji socjalnej. Od dnia 1 października 2015 r. dla osoby samotnie gospodarującej jest nim dochód nie przekraczający kwoty 634 zł, natomiast dla osoby w rodzinie – kwota 514 zł.

W systemie pomocy społecznej przez rodzinę rozumie się osoby spokrewnione i niespokrewnione, pozostające w faktycznym związku, wspólnie zamieszkujące oraz gospodarujące

Jak wynika z informacji uzyskanych w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Poświętnem na terenie Gminy Poświętne w roku 2016 z pomocy społecznej korzystało 269 osób, co stanowi 7,4% ogółu mieszkańców Gminy.

Program Rewitalizacji Gminy Poświętne na lata 2016-2026

Tabela 6. Wskaźnik liczby osób pobierających zasiłek okresowy do ogólnej liczby mieszkańców danego obszaru

Miejscowości	Suma zasiłków	Liczba mieszkańców	% pobierających zasiłki w stosunku do zamieszkałych na danym obszarze
Brzozowo Antonie	5	87	5,7
Brzozowo Chabdy	1	50	2,0
Brzozowo Chrzczony	5	61	8,2
Brzozowo Chrzczonki	1	47	2,1
Brzozowo Korabie	1	90	1,1
Brzozowo Muzyły	3	66	4,5
Brzozowo Panki	2	105	1,9
Brzozowo Solniki	6	52	11,5
Brzozowo Stare	9	157	5,7
Chomizna	4	67	6,0
Dzierżki	7	99	7,1
Dzierżki Ząbki	7	30	23,3
Gabrysin	15	114	13,2
Gołębie	7	124	5,6
Grochy	15	205	7,3
Józefin	6	85	7,1
Kamińskie Jaski	0	52	0,0
Kamińskie Ocioski	1	69	1,4
Kamińskie Pliszki	3	29	10,3
Kamińskie Wiktory	0	73	0,0
Liza Nowa	10	108	9,3
Liza Stara	17	209	8,1
Łukawica	6	103	5,8
Marynki	8	88	9,1
Pietkowo	35	241	14,5
Pietkowo Drugie	6	66	9,1
Porośl Gluchy	9	44	20,5
Porośl Wojsławy	20	199	10,1
Poświętne	11	249	4,4
Turek	60	3	5,0
Wilkowo Nowe	15	99	15,2
Wilkowo Stare	17	195	8,7

Program Rewitalizacji Gminy Poświętne na lata 2016-2026

Wolkuny	0	43	0,0
Zdrody Stare	8	145	5,5
Zdrody Nowe	6	100	6,0

Źródło: Obliczenia własne

Średnia wskaźnika osób pobierających zasiłki w stosunku do osób zamieszkujących na danym obszarze dla Gminy wynosi zatem 7,4%.

Obszar kryzysowy - miejscowości o najwyższym wskaźniku osób pobierających zasiłki w stosunku do liczby osób zamieszkałych na danym obszarze:

- Brzozowo Solniki – 11,5%,
- Dzierżki Ząbki – 23,5%,
- Kamińskie Pliszki – 10,3%,
- Pietkowo – 14,5%,
- Porośl Głuchy – 20,5%,
- Porośl Wojsławy – 10,1%,
- Wilkowo Nowe – 15,2%

Na terenie Gminy występują obszary na których brak jest osób pobierających zasiłek. Są to: Kamińskie Jaśki, Kamińskie Wiktory, Wolkuny – 0 % osób pobierających zasiłek na danym obszarze,

Poza tym na obszarze Gminy występują miejscowości o bardzo niskim poziomie osób pobierających zasiłek. Są to:

- Brzozowo Korabie – 1,1 % osób zamieszkujących na danym obszarze,
- Brzozowo Panki – 1,9% osób zamieszkujących na danym obszarze,
- Kamińskie Ocioski – 1,4% osób zamieszkujących na danym obszarze,

Na obszarze kryzysowym liczba osób pobierających zasiłki wynosi 110.

Najczęstszym powodem przyznawania zasiłków jest ubóstwo i bezrobocie.

Jak wynika z informacji uzyskanych w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Poświętnem na terenie Gminy 95 osób pobierało zasiłek z tytułu ubóstwa (35,3% zasiłków).

Program Rewitalizacji Gminy Poświętne na lata 2016-2026

Tabela 7. Wskaźnik udziału osób pobierających zasiłki z tytułu ubóstwa

Miejscowości	Ubóstwo	Suma zasiłków	% pobierających zasiłek z tytułu ubóstwa w stosunku do ogólnej liczby zasiłków na danym obszarze
Brzozowo Antonie	1	5	20,0
Brzozowo Chabdy	0	1	0,0
Brzozowo Chrzczony	1	5	20,0
Brzozowo Chrzczonki	1	1	100,0
Brzozowo Korabie	0	1	0,0
Brzozowo Muzyły	0	3	0,0
Brzozowo Panki	1	2	50,0
Brzozowo Solniki	2	6	33,3
Brzozowo Stare	4	9	44,4
Chomizna	1	4	25,0
Dzierżki	2	7	28,6
Dzierżki Ząbki	2	7	28,6
Gabrysin	8	15	53,3
Gołębie	2	7	28,6
Grochy	6	15	40,0
Józefin	1	6	16,7
Kamińskie Jaski	0	0	0
Kamińskie Ocioski	1	1	100,0
Kamińskie Pliszki	1	3	33,3
Kamińskie Wiktory	0	0	0
Liza Nowa	4	10	40,0
Liza Stara	6	17	35,3
Łukawica	3	6	50,0
Marynki	2	8	25,0
Pietkowo	12	35	34,3
Pietkowo Drugie	2	6	33,3
Porośl Gluchy	2	9	22,2
Porośl Wojsławy	8	20	40,0
Poświętne	5	11	45,5
Turek	1	60	33,3
Wilkowo Nowe	6	15	40,0

Program Rewitalizacji Gminy Poświętne na lata 2016-2026

Wilkowo Stare	7	17	41,2
Wolkuny	0	0	0
Zdrody Stare	1	8	12,5
Zdrody Nowe	2	6	33,3

Źródło: Obliczenia własne

Wskaźnik osób pobierających zasiłek z tytułu ubóstwa w stosunku do ogólnej liczby zasiłków wypłacanych dla zamieszkałych na danym obszarze dla Gminy Poświętne wynosi 35,3%.

Najwyższy wskaźnik beneficjentów pobierających zasiłek z tytułu ubóstwa w stosunku do ogółu wypłacanych zasiłków na danym obszarze zamieszkuje na terenie miejscowości:

- Brzozowo Chrzczonki – 100 %,
- Brzozowo Panki – 50%,
- Kamińskie Ocioski- 100%,
- Łukawica – 50%.

osób pobierających zasiłek z tytułu ubóstwa w sumie wypłacanych zasiłków na danym obszarze.

Najkorzystniejsza sytuacja pod tym względem występuje na obszarach miejscowości:

- Brzozowo Chabdy,
- Brzozowo Korabie,
- Brzozowo Muzyły,
- Kamińskie Jaski,
- Wolkuny

Na wymienionym obszarze brak jest osób pobierających zasiłki z tytułu ubóstwa.

Drugim ważkim powodem przyznawania zasiłków było bezrobocie – 53 beneficjentów (19,7% zasiłków).

Wskaźnik osób pobierających zasiłek z tytułu ubóstwa w stosunku do ogólnej liczby zasiłków wypłacanych dla zamieszkałych na danym obszarze dla Gminy Poświętne wynosi 19,7%.

Najwyższy wskaźnik beneficjentów pobierających zasiłek z tytułu bezrobocia w stosunku do ogółu wypłacanych zasiłków na danym obszarze zamieszkuje na terenie miejscowości:

- Brzozowo Stare – 33,3, %
- Dzierżki Ząbki – 28,6%,
- Gabrysin – 26,7%,
- Gołębie – 28,6%,

Program Rewitalizacji Gminy Poświętne na lata 2016-2026

- Grochy – 33,3%
- Kamińskie Pliszki – 33,3%,
- Łukawica – 50%,
- Porośl Wojsławy – 30%,
- Turek – 33,3 %

ogółu zasiłków wypłacanych na danym obszarze.

Tabela 8. Wskaźnik udziału osób pobierających zasiłki z tytułu bezrobocia w sumie zasiłków wypłacanych na danym obszarze

Miejscowości	Zasiłki wypłacane z tytułu bezrobocia	Suma zasiłków	% pobierających zasiłek z tytułu bezrobocia w stosunku do ogólnej liczby zasiłków na danym obszarze
Brzozowo Antonie	0	5	0,0
Brzozowo Chabdy	0	1	0,0
Brzozowo Chrzczony	1	5	20,0
Brzozowo Chrzczonki	0	1	0,0
Brzozowo Korabie	0	1	0,0
Brzozowo Muzyły	0	3	0,0
Brzozowo Panki	0	2	0,0
Brzozowo Solniki	1	6	16,7
Brzozowo Stare	3	9	33,3
Chomizna	0	4	0,0
Dzierżki	0	7	0,0
Dzierżki Ząbki	2	7	28,6
Gabrysin	4	15	26,7
Golębie	2	7	28,6
Grochy	5	15	33,3
Józefin	0	6	0,0
Kamińskie Jaski	0	0	0
Kamińskie Ocioski	0	1	0,0
Kamińskie Pliszki	1	3	33,3
Kamińskie Wiktory	0	0	0
Liza Nowa	2	10	20,0
Liza Stara	3	17	17,6

Program Rewitalizacji Gminy Poświętne na lata 2016-2026

Lukawica	3	6	50,0
Marynki	1	8	12,5
Pietkowo	6	35	17,1
Pietkowo Drugie	0	6	0,0
Porośl Głuchy	2	9	22,2
Porośl Wojsławy	6	20	30,0
Poświętne	1	11	9,1
Turek	1	60	33,3
Wilkowo Nowe	3	15	20,0
Wilkowo Stare	4	17	23,5
Wolkuny	0	0	0
Zdrody Stare	1	8	12,5
Zdrody Nowe	1	6	16,7

Źródło: Obliczenia własne

1.1.4. Poziom edukacji

Niezmierznie ważnym elementem sfery społecznej jest poziom edukacji, który w znacznej mierze warunkuje warunki życia w dalszej perspektywie czasowej.

Na terenie Gminy funkcjonuje 1 szkoła podstawowa i 1 szkoła gimnazjalna zlokalizowana w Poświętnem:

- 1) Szkoła Podstawowa w Poświętnem wg stanu na dzień 31.12.2016 roku obejmowała 9 oddziałów do których uczęszczało 171 uczniów,

W trakcie przeprowadzonego egzaminu szóstoklasisty uczniowie uzyskali następujące wyniki:

Tabela 9. Wyniki egzaminu szóstoklasisty na terenie Gminy Poświętne w roku szkolnym 2014/2015 i 2015/2016

Rok	Przedmiot	% wskaźnik dla Gminy	% wskaźnik dla powiatu białostockiego
2015	Język polski	69%	70%
	Matematyka	61%	58%
2016	Język polski	68%	70%
	Matematyka	55%	52%

Program Rewitalizacji Gminy Poświętne na lata 2016-2026

Jak wynika z powyższych zestawień wyniki sprawdzianu szóstoklasisty na terenie Gminy Poświętne są przybliżone do średniej dla powiatu. Uczniowie klas VI na terenie Gminy Poświętne otrzymują wyższe niż dla powiatu białostockiego noty z matematyki, natomiast minimalnie niższe są notowania z języka polskiego.

Egzamin gimnazjalny

Na terenie Gminy funkcjonuje 1 gimnazjum w miejscowości Poświętne.

Tabela 10. Wyniki egzaminu gimnazjalnego na terenie Gminy Poświętne w roku szkolnym 2016/2017 i 2015/2016

Rok	Przedmiot	Średni udział w % dla Gminy	Średni udział w % dla powiatu białostockiego
2015/2016	Język polski	59%	67%
	Historia i wiedza o społeczeństwie	47%	54%
	Matematyka	44%	48%
	Przedmioty przyrodnicze	49%	52%
2016/2017	Język polski	69%	70%
	Historia i wiedza o społeczeństwie	57%	58%
	Matematyka	50%	47%
	Przedmioty przyrodnicze	53%	53%

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Jak wynika z powyższego zestawienia również wyniki egzaminu gimnazjalnego były bardzo przybliżone dla uczniów Gminy Poświętne, jak średnia dla powiatu białostockiego, z tendencją do not wyższych z nauk ścisłych i przyrodniczych. W roku szkolnym 2016/2017 widoczny jest wzrost osiągnięć uczniów gimnazjum w Poświętnem.

1.1.5. Bezpieczeństwo publiczne

Poziom bezpieczeństwa oceniono w oparciu o dane uzyskane z Komendy Policji w Łapach.

str. 49

Program Rewitalizacji Gminy Poświętne na lata 2016-2026

Omówiono tu przestępczość i wykroczenia na terenie Gminy.

Przestępczość

Zgodnie z prawem za przestępstwo uznaje się: czyn człowieka (zarówno działanie jak i zaniechanie), który jest:

- zabroniony pod groźbą kary przez ustawę obowiązującą w czasie popełnienia czynu;
- bezprawny, czyli wyczerpujący przesłanki określone w przepisach karnych;
- zawiniony, to znaczy, że sprawca działał umyślnie, a więc z zamiarem jego popełnienia, inaczej mówiąc, chciał go popełnić (zamiar bezpośredni) lub dopuszczał możliwość jego popełnienia (zamiar ewentualny) bądź też nieumyślnie, to znaczy kiedy popełnił czyn na skutek niezachowania ostrożności wymaganej w danych okolicznościach, mimo że popełnienie czynu przewidywał lub mógł przewidzieć;
- społecznie szkodliwy w stopniu większym niż znikomy.

Przestępstwa dzielą się na zbrodnie i występki.

Zbrodnią jest czyn zagrożony karą co najmniej 3 lat pozbawienia wolności.

Występkiem jest natomiast czyn zagrożony karą pozbawienia wolności przekraczającą miesiąc, karą ograniczenia wolności lub karą grzywny powyżej 30 stawek dziennych, to jest kwotą którą ustala sąd, biorąc pod uwagę dochody sprawcy, jego warunki osobiste, rodzinne, stosunki majątkowe i możliwości zarobkowe.

Jak wynika z informacji uzyskanych w Komisariacie Policji w Łapach w roku 2016 na terenie Gminy Poświętne popełniono 20 przestępstw oraz 33 wykroczenia. Najczęstszymi powodami popełnienia przestępstw były:

- kierowanie pojazdem w stanie nietrzeźwości,
- kradzież,
- przywłaszczenie mienia,
- włamanie,
- groźby karalne

Wykroczenia

Zgodnie z definicją wykroczenie to czyn szkodliwy społecznie, nie będący przestępstwem, zagrożony karą aresztu, ograniczenia wolności do jednego miesiąca, grzywną lub naganą.

Program Rewitalizacji Gminy Poświętne na lata 2016-2026

Jak wynika z informacji uzyskanych w Komisariacie Policji w Łapach w roku 2016 na terenie Gminy Poświętne popełniono 33 wykroczenia. Do najczęściej popełnianych wykroczeń na terenie Gminy należą:

- zniszczenie mienia,
- inne naruszenia przepisów w ruchu drogowym,
- nieprzyzwoite słowa i napisy,
- zniszczenie mienia.

1.1.6. Aktywność społeczna

O zainteresowaniu społeczeństwa sferą polityki i życiu politycznym można wnioskować na podstawie danych dotyczących frekwencji wyborczej.

W roku 2015 w wyborach do Sejmu i Senatu wzięło udział 47,57% uprawnionych do głosowania z terenu Gminy Poświętne. Są to wyniki nieco niższe niż powiatowe, które wynosiły 49,22% i krajowe - 50,29% uprawnionych do głosowania oraz wyższe od wojewódzkich 47,1 %.

Na terenie Gminy zarejestrowano następujące okręgi wyborcze

Tabela 11. Okręgi wyborcze na terenie Gminy Poświętne

Lokal wyborczy	Liczba uprawnionych	Frekwencja
Zespół Szkół w Poświętnem Gołębie 11	1126	50,89%
Świetlica Wiejska w Brzozowie Starym Brzozowo Stare 35	1031	47,33 %
Remiza OSP w Pietkowie Pietkowo 49	780	43,08%

Źródło: http://parlament2015.pkw.gov.pl/349_wyniki_sejm

Zgodnie z informacjami uzyskanymi w Ogólnopolskiej Bazie Organizacji Pozarządowych na terenie Gminy Poświętne zarejestrowanych jest 8 organizacji pozarządowych. Organizacje pozarządowe na terenie gminy:

Ochotnicza Straż Pożarna w Grochach

Misja

1. Prowadzenie działalności mającej na celu zapobieganie pożarom oraz współdziałanie w tym zakresie z Państwową Strażą Pożarną, organami samorządowymi i innymi podmiotami.

2. Udział w akcjach ratowniczych przeprowadzanych w czasie pożarów, zagrożeń ekologicznych związanych z ochroną środowiska oraz innych klęsk i zdarzeń.
3. Informowanie ludności o istniejących zagrożeniach pożarowych i ekologicznych oraz sposobach ochrony przed nimi.
4. Rozwijanie wśród członków ochotniczej straży pożarnej kultury fizycznej i sportu oraz prowadzenia działalności kulturalno-oświatowej i rozrywkowej.
5. Wykonywanie innych zadań wynikających z przepisów o ochronie przeciwpożarowej.
6. Działania na rzecz ochrony środowiska.

Ochotnicza Straż Pożarna w Pietkowie

Misja

1. Prowadzenie działalności mającej na celu zapobieganie pożarom oraz współdziałanie w tym zakresie z Państwową Strażą Pożarną, organami samorządowymi i innymi podmiotami.
2. Udział w akcjach ratowniczych przeprowadzanych w czasie pożarów, zagrożeń ekologicznych związanych z ochroną środowiska oraz innych klęsk i zdarzeń.
3. Informowanie ludności o istniejących zagrożeniach pożarowych i ekologicznych oraz sposobach ochrony przed nimi.
4. Rozwijanie wśród członków ochotniczej straży pożarnej kultury fizycznej i sportu oraz prowadzenia działalności kulturalno-oświatowej i rozrywkowej.
5. Wykonywanie innych zadań wynikających z przepisów o ochronie przeciwpożarowej.
6. Działania na rzecz ochrony środowiska.

Ochotnicza Straż Pożarna w Poświętnem

Misja

1. Prowadzenie działalności mającej na celu zapobieganie pożarom oraz współdziałanie w tym zakresie z Państwową Strażą Pożarną, organami samorządowymi i innymi podmiotami.
2. Udział w akcjach ratowniczych przeprowadzanych w czasie pożarów, zagrożeń ekologicznych związanych z ochroną środowiska oraz innych klęsk i zdarzeń.
3. Informowanie ludności o istniejących zagrożeniach pożarowych i ekologicznych oraz sposobach ochrony przed nimi.

Program Rewitalizacji Gminy Poświętne na lata 2016-2026

4. Rozwijanie wśród członków ochotniczej straży pożarnej kultury fizycznej i sportu oraz prowadzenia działalności kulturalno-oświatowej i rozrywkowej.
5. Wykonywanie innych zadań wynikających z przepisów o ochronie przeciwpożarowej.
6. Działania na rzecz ochrony środowiska.

Uczniowski Klub Sportowy "Orkan"

Stowarzyszenie "Pro Patria Łukawica"

Zakres działalności:

- Pielęgnowanie polskiej świadomości narodowej i bogactwa ojczystej kultury,
- Poznawanie historii Polski oraz kultywowanie tradycji patriotycznych i kulturowych,
- Upamiętnianie ważnych wydarzeń historycznych i uczestniczących w nich zasłużonych osób,
- Krzewienie wiedzy, że piękno i kultura języka polskiego jest jednym z istotnych świadectw patriotyzmu,
- Obrona wartości narodowych i związanych z nimi wartości chrześcijańskich oraz przeciwstawianie się atakom szkalującym dobre imię Polski,
- Kształtowanie wśród młodego pokolenia poczucia tożsamości narodowej oraz dumy z dokonań rodaków, którzy zasłużyli się dla Polski i innych narodów

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Poświętne

1.1.7. Imprezy na terenie organizowane na terenie Gminy

Na terenie Gminy organizowane są cykliczne imprezy i festyny dla mieszkańców, które związane są z kultywowaniem tradycji i lokalnych obyczajów. Są to:

- Piknik rodzinny w Pietkowie- w imprezie uczestniczy około 300 osób,
- Dzień rodziny w Poświętnem- w imprezie uczestniczy około 500 osób,
- Obchody Święta Niepodległości - w imprezie uczestniczy około 400 osób,
- Uroczystości z okazji pacyfikacji wsi w Łukawica w 1863 r - w imprezie uczestniczy około 400 osób,
- Gminne zawody sportowo- pożarnicze - w imprezie uczestniczy około 200 osób,
- Hubertus - święto myśliwych, leśników i jeźdźców – w imprezie uczestniczy około 200 osób,

Program Rewitalizacji Gminy Poświętne na lata 2016-2026

Ogólnie na terenie Gminy rokrocznie w cyklicznie organizowanych imprezach bierze udział około 2200 osób.

2. Diagnoza zjawisk w pozostałych sferach

2.1. Diagnoza zjawisk w sferze gospodarczej

2.1.1. Przedsiębiorczość

Jak wynika z informacji uzyskanych w Urzędzie Gminy w Poświętnem na terenie Gminy zarejestrowanych jest 99 podmiotów gospodarczych. Najwięcej, bo aż 16 zarejestrowanych jest na terenie miejscowości gminnej Poświętne (16,6%). *Średni wskaźnik liczby podmiotów gospodarczych przypadających na 1000 mieszkańców dla Gminy wynosi 27,4.*

Tabela 12. Wskaźnik liczby podmiotów gospodarczych przypadających na 1000 mieszkańców

Miejscowości	Liczba podmiotów gospodarczych na danym obszarze	Wskaźnik liczby podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców zamieszkujących na danym obszarze
Brzozowo Antonie	4	46,0
Brzozowo Chabdy	1	20,0
Brzozowo Chrzczony	4	65,6
Brzozowo Chrzczonki	1	21,3
Brzozowo Korabie	2	22,2
Brzozowo Muzyły	1	15,2
Brzozowo Panki	1	9,5
Brzozowo Solniki	1	19,2
Brzozowo Stare	8	51,0
Chomizna	0	0,0
Dzierżki	7	70,7
Dzierżki Ząbki	0	0,0
Gabrysin	2	17,5
Gołębie	7	56,5
Grochy	4	19,5
Józefin	2	23,5
Kamińskie Jaski	2	38,5
Kamińskie Ocioski	1	14,5

Program Rewitalizacji Gminy Poświętne na lata 2016-2026

Kamińskie Pliszki		0,0
Kamińskie Wiktory	5	68,5
Liza Nowa	3	27,8
Liza Stara	3	14,4
Łukawica	0	0,0
Marynki	3	34,1
Pietkowo	4	16,6
Pietkowo Drugie	3	45,5
Porośl Gluchy	1	22,7
Porośl Wojslawy	5	25,1
Poświętne	16	64,3
Turek		0,0
Wilkowo Nowe	2	20,2
Wilkowo Stare	3	15,4
Wolkuny	1	23,3
Zdrody Stare	1	6,9
Zdrody Nowe	1	10,0

Źródło: Obliczenia własne

Najmniej korzystna sytuacja panuje na terenie miejscowości:

- Chomizna, Dzierżki Ząbki, Kamińskie Pliszki, Łukawica, Turek- 0 podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców,
- Brzozowo Panki – 9,5 podmiotu na 1000 mieszkańców,
- Kamińskie Ocioski – 14,5 podmiotu na 1000 mieszkańców,
- Liza Stara – 14,4 podmiotu na 1000 mieszkańców,
- Zdrody Stare – 6,9 podmiotu na 1000 mieszkańców,
- Zdrody Nowe – 10, podmiotów na 1000 mieszkańców.

Najkorzystniejsza sytuacja występuje na terenie miejscowości:

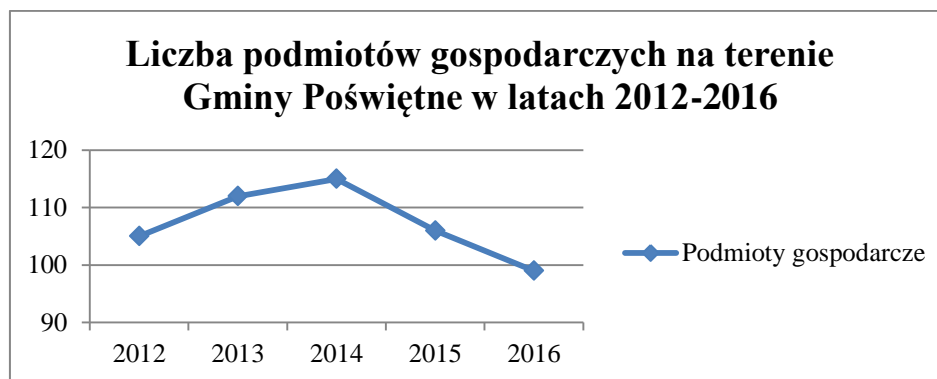
- Brzozowo Chrzczony – 65,9
- Brzozowo Stare – 51
- Dzierżki – 70,7
- Gołębie – 56,5
- Kamińskie Wiktory – 68,5

– Poświętne – 64,3

podmiotu na 1000 mieszkańców.

W latach 2012-2016 liczba osób prowadzących działalność gospodarczą wykazywała tendencje zmienne. Najwięcej podmiotów gospodarczych zarejestrowanych było w roku 2014, najmniej w roku 2016.

Rysunek 1. Podmioty gospodarcze na terenie Gminy Poświętne w latach 2012 - 2016

O złej kondycji gospodarczej obszaru świadczy liczba podmiotów gospodarczych wykreślonych z rejestru REGON. Oznacza to, iż dalsze prowadzenie działalności jest nieopłacalne, a właściciel częstokroć staje się osobą bezrobotną pobierającą zasiłek.

Jak wynika z informacji uzyskanych w Urzędzie Gminy w Poświętnem w roku 2016 z rejestru REGON wykreślonych zostało 11 podmiotów gospodarczych. Wskaźnik podmiotów gospodarczych wykreślonych z rejestru REGON na 1000 mieszkańców dla Gminy wynosi 3,04. Najwięcej podmiotów gospodarczych wyrejestrowano w miejscowościach Brzozowo Stare i Gołębie – po 2 podmioty. Rok 2016 był też rokiem w którym wyrejestrowano najmniej podmiotów od roku 2012.

Podmioty zawieszające działalność

Przepisy ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej dają prawo przedsiębiorcy nie zatrudniającemu pracowników (osoby zatrudnione na umowę o pracę) na zawieszenie działalności. Okres zawieszenia wynosi od 30 dni do 24 miesięcy.

Dodatkowo ustawa określa czynności jakie ma prawo wykonywać dany podmiot w okresie zawieszenia:

- ma prawo wykonywać wszelkie czynności niezbędne do zachowania lub zabezpieczenia źródła przychodów,
- ma prawo przyjmować należności, ma też obowiązek regulować zobowiązania powstałe przed datą zawieszenia wykonywania działalności gospodarczej,

str. 56

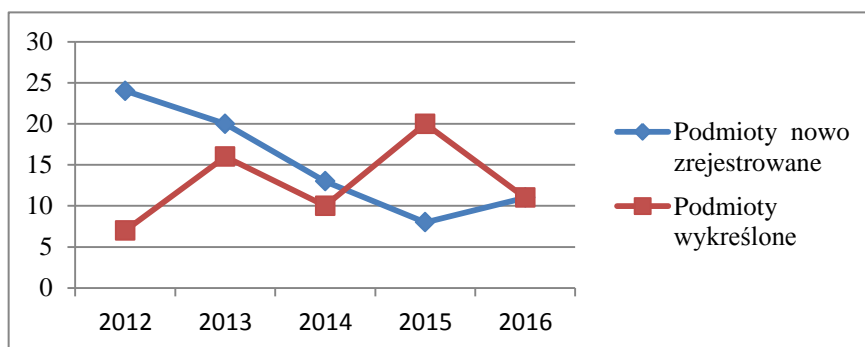
Program Rewitalizacji Gminy Poświętne na lata 2016-2026

- ma prawo zbywać własne środki trwałe i wyposażenie,
- ma prawo albo obowiązek uczestniczyć w postępowaniach sądowych, postępowaniach podatkowych i administracyjnych związanych z działalnością gospodarczą wykonywaną przed zawieszeniem wykonywania działalności gospodarczej,
- wykonuje wszelkie obowiązki nakazane przepisami prawa,
- ma prawo osiągać przychody finansowe – także z działalności prowadzonej przed zawieszeniem wykonywania działalności gospodarczej,
- może zostać poddana kontroli na zasadach przewidzianych dla przedsiębiorców wykonujących działalność gospodarczą.

Zawieszenie działalności ma więc na celu „przeczekanie” złej koniunktury i wznowienie działalności w przypadku poprawy warunków jej prowadzenia.

Jak wynika z informacji uzyskanych w Urzędzie Gminy w Poświętnem w roku 2016 działalność zawiesiło 14 podmiotów gospodarczych. Wskaźnik podmiotów zawieszających działalność na 1000 mieszkańców dla Gminy wynosi 3,9. W tym samym 2016 roku zarejestrowano 11 nowych podmiotów gospodarczych, co daje wskaźnik 3,04 podmiotu nowo zarejestrowanego na 1000 mieszkańców.

Rysunek 2. Podmioty wykreślone i nowo zarejestrowane w rejestrze w latach 2012-2016 na terenie Gminy Poświętne

2.2. Diagnoza zjawisk w sferze środowiskowej

2.2.1. Rzeźba terenu

Obszar gminy zlokalizowany jest w obrębie mezoregionów:

Program Rewitalizacji Gminy Poświętne na lata 2016-2026

Równina Bielska – na południe od linii Liza Nowa – Liza Stara i Pietkowo. Jest to obszar falistej wysoczyzny morenowej z glin zwałowych ze wzgórzami morenowymi w okolicach Łukawicy i Lizy Starej, o wysokości względnej 150 m n.p.m. Wzgórza otoczone są falistą i płaską moreną denną położoną na wysokości 135-150 m n.p.m. Wokół doliny rzeki Liza znajduje się sandr dolinny, na wysokości 130 m n.p.m. Wysoczyzna Wysokomazowiecka – zajmuje największą część gminy. Na północny zachód od Poświętnego rozciąga się obszar wzgórz i pagórków kemowych, o wysokości 135 – 140 m n.p.m. Ich wysokość względna sięga 10 m. Na zachód od miejscowości Poświętne, w okolicy Wilkowa i Brzozowa Starego znajdują się wzgórza morenowe o wysokości do 160 m n.p.m. Na zachód od Poświętnego, pomiędzy wsiami Chomizna i Brzozowo Solniki występuje krawędź, która oddziela niżej położony obszar pagórków od właściwej wysoczyzny. Wysokość względna krawędzi wynosi około 15 m.

Dolina Górnej Narwi – występuje na północ od przysiółka Ostrów. Jest to obniżenie pradoliny Narwi. Teren jest zabagniony, z tarasem łąkowym, zbudowanym z torfów holocenów

2.2.2. Budowa geologiczna

Najstarsze osady występujące na powierzchni terenu są wykształcone w postaci czwartorzędowych glin zwałowych stadiału mazowiecko – podlaskiego występują w południowej części gminy w rejonie wsi Łukawica i Liza Stara. Ze stadiału północno-mazowieckiego pochodzą gliny zwałowe zlokalizowane na północ od doliny rzeki Liza, w części środkowej i zachodniej gminy. Piaski, żwir oraz głązy moren czołowych budują dosyć znaczne wzgórza morenowe występujące na południe od Lizy Starej i na północ od wsi Turek. Nieco mniejsze wzgórza morenowe występują w okolicach miejscowości Brzozowo Stare i Wilkowo Stare. Żwir, piaski i głązy lodowcowe pokrywają gliny zwałowe w okolicach: Pietkowa, Groch, Poświętnego, Dzierżki i Kamińskich. Piaski, ropy i żwiry kemów budują pagórki w okolicach Zdród, Kamińskich i Dzierżek. Natomiast piaski oraz piaski ze żwirami sandrowymi znajdują się w dolinie rzeki Liza, w okolicach Wołkun, Lizy Nowej i Pietkowa. W dolinach cieków występują utwory piaszczysto-mułkowe. Na północ od przysiółka Ostrów, w dolinie Narwi nastąpiła akumulacja torfów.

2.2.3. Wody powierzchniowe

Głównymi ciekami wód powierzchniowych w gminie są:

- rzeka Liza, dopływ Narwi,
- rzeka Szeroka Struga – dopływ Narwi

Rzeka Liza, której długość wynosi 17 km, płynie w południowej części gminy i uchodzi do Narwi poza granicą gminy. Powierzchnia zlewni rzeki wynosi 134,3 km². Liza jest ciekim stałym. Rozpoczyna swój

Program Rewitalizacji Gminy Poświętne na lata 2016-2026

bieg rowem melioracyjnym (okresowo wypełnionym) w odległości około 2,5 km na południe od miejscowości Liza Stara. W rejonie wsi Liza Nowa staje się ona już ciekim o stałym przepływie wod. Dalej płynie przez miejscowość Liza Stara, Wilkowo i Pietkowo.

Na tym odcinku jest zasilana wodami podziemnymi, o czym świadczy szybko zwiększający się przepływ wody, a także występowanie źródeł. W związku z tym rzeka Liza ma większy i bardziej wyrównany przepływ niż inne ciek z tego obszaru. Przyjmuje tu trzy lewe dopływy, okresowo wysychające oraz ciek stały z prawej strony nazywany Lizianką. W miejscowości Pietkowo w dolinie Lizy wybudowany jest zbiornik zaporowy, z którego część wód doprowadzalnikiem kierowana jest do stawów rybnych. Odnosnie ilości wody pobieranej przez stawy występuje brak. W latach 2010- 2012 wykonywane były badania monitoringowe rzeki przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Białymstoku w ramach monitoringu wód powierzchniowych.

W punkcie monitoringowym Liza – ujście odnotowano następujące wyniki badań:

- stan/ potencjał ekologiczny – umiarkowany
- stan/ potencjał ekologiczny w punktach chronionych – umiarkowany
- stan jednolitych części wód - zły

Przez północną część gminy przepływa rzeczka Szeroka Struga. Szeroka Struga jest ciekim sporadycznie lub okresowo wysychającym. Ciek Szeroka Struga jest ciekim niesklasyfikowanym.

Powierzchnia zlewni Szerokiej Strugi wynosi 76,2 km².

Wymienione wyżej ciek są lewymi dopływami Narwi i wpadają do niej w obrębie Narwiańskiego Parku Narodowego. Ich przepływy wód są niskie i nie przekraczają wartości 0,06 m³/s.

2.2.4.Wody podziemne

Zwierciadło wód podziemnych w gminie występuje na różnych głębokościach, w zależności od wysokości względnej. Najpłycej występuje ono w dolinach rzecznych (około 1,0 m).

Lokalnie stwierdzono także występowanie wód o charakterze artezyjskim.

Głównym poziomem użytkowym, który zaopatruje gminę w wodę jest piętro czwartorzędowe. Warstwę wodonośną tworzą piaski i żwiry występujące na głębokości od dwudziestu kilku do ok. 50 m, zalegające pod kompleksem glin.

Gmina posiada ważne pozwolenie wodne na pobór wody wydane dnia 12 września 2005 roku (znak sprawy RŚ. IV. 62230/33/05) zmienione decyzją Starostwa Powiatowego w Białymstoku z dnia 04 października 2012 roku (znak sprawy RŚ.IV.62230/33/05).

Zgodnie z powyższą decyzją z wodociągu zbiorczego korzystają mieszkańcy następujących miejscowości: Brzozowo Stare, Brzozowo Chrzczony, Brzozowo Chrzczonki, Brzozowo Panki, Chabdy, Wołkuny,

Program Rewitalizacji Gminy Poświętne na lata 2016-2026

Wilkowo Stare, Wilkowo Nowe, Liza Stara, Pietkowo I, Pietkowo II, Gabrysin, Turek, Poświętne, Antonie, Liza Nowa, Muzuły, Korabie, Porośl, Głuchy, Solniki, Ząbki, Kamieńskie Wiktory, Kamieńskie Jaśki, Kamieńskie Pliszki, Ocioski, Zdrody Nowe, Zdrody Stare, Dzierżki, Gołębie, Chomizna, Józefin, Łukawica, Marynki.

W skład ujęcia Brzozowo Stare wchodzi 2 studnie wiercone o następujących parametrach:

- $Q_{\max} = 1440 \text{ m}^3 / \text{dobę}$
- $Q_{\text{dśr}} = 1200 \text{ m}^3 / \text{dobę}$
- $Q_{h\max} = 90 \text{ m}^3 / \text{h}$
- $Q_{h\text{śr}} = 60 \text{ m}^3 / \text{h}$

Zasoby eksploatacyjne ujęcia zostały zatwierdzone decyzją Urzędu Wojewódzkiego w Białymstoku z dnia 05.02.1987 roku w wysokości $Q_e = 110 \text{ m}^3 / \text{h}$ przy $s = 3,8 \text{ m}$

2.2.5. Klimat

Zgodnie z podziałem na regiony klimatyczne obszar analizowanej gminy Poświętne położony jest w regionie podlaskim, który jest nieco chłodniejszy od sąsiedniego regionu mazowieckiego.

Poszczególne elementy makroklimatyczne przedstawiają się następująco:

- liczba dni mroźnych – 50 – 60,
- liczba dni z przymrozkami – 110 – 138,
- okres pokrywy śnieżnej – 80 – 87 dni,
- opad roczny - około 600 mm
- okres wegetacyjny – 200 – 210 dni
- średnia roczna temperatura powietrza – 6,8 C (dla stacji Białystok),
- roczna amplituda temperatury – 22,7 C,
- średnia temperatura najchłodniejszego miesiąca (luty) – 4,4 C,
- średnia temperatura najcieplejszego miesiąca (lipiec) – 18,3 C,
- wiatry (w stosunku rocznym):
 - ✓ zachodnie – 20,5 %,
 - ✓ południowo – zachodnie – 18,5 %,
 - ✓ wschodnie – 4,9 %,
 - ✓ północno- zachodnie – 5,2 %
 - ✓ średnie roczne zachmurzenie – 7,0 (w skali 1-10 pokrycia nieba)

2.2.6. Gleby

Ze względu na rolniczy charakter gminy największe znaczenie gospodarcze mają grunty orne, których w gminie jest 5092 ha, z tego:

- klasy III a – 0,8 %,
- klasy III b – 16,9 %,
- klasy IV a- 30,5 %,
- klasy IV b – 25,3 %
- klasy V – 23,2 %,
- klasy VI – 3,3 % (180 ha)

W strukturze gruntów ornych przewagę mają grunty klasy IIIb, IVa, IVb i V. Niewiele jest natomiast gruntów klasy IIIa – około 0,8 %.

Gleby na terenie gminy Poświętne, ze względu na skład mechaniczny i swoją przepuszczalność, a także ze względu na rzeźbę terenu i sposób użytkowania są mało podatne na główne czynniki powodujące erozję, to jest wodę i wiatr. Teren gminy, jak i całego powiatu białostockiego zaliczany jest do obszarów o stopniu degradacji gleb bardzo słabym lub też o zupełnym braku występowania erozji wodnej.

Głównymi czynnikami zagrażającymi jakości gleb w gminie są przede wszystkim:

- wprowadzane do gleby nieczyszczone ścieki komunalne,
- stosowanie wysokich dawek środków ochrony roślin i nawozów przez rolników,
- „dzikie wysypiska” odpadów komunalnych,
- emitowane do atmosfery zanieczyszczenia gazowe i pyłowe.

Na terenie gminy nie były przeprowadzone badania jakości gleb. Najbliższym punktem monitoringowym jest punkt monitoringowy w sąsiedniej gminie Łapy w miejscowości Łapy Dębowa

2.3.7. Kopaliny

Udokumentowane złoża kruszywa naturalnego występują w gminie Poświętne w obrębie wsi Pietkowo. Są to złoża żwiru z piaskiem oraz piasku. eksploatację złoża prowadziła Gmina Poświętne, przeznaczając wydobyte kruszywa na cele związane z remontami dróg gminnych. Wydobycie prowadzone było na podstawie koncesji wydanej przez Wojewodę Białostockiego.

W 2002 r. wydzielono z tego złoża złożo „Pietkowo II” o zasobach wynoszących 85356 ton (w tym: piasek ze żwirem 19913 tony oraz piasek 65443 ton). Dokumentacja geologiczna tego złoża została przyjęta w dniu 10.09.2002r. przez Starostwo Powiatowe w Białymstoku (znak RL.V.7512/2/02). Złożo zlokalizowane jest na glebie klasy V. Jego powierzchnia wynosi 9835 m².

Program Rewitalizacji Gminy Poświętne na lata 2016-2026

Na eksploatację złoża koncesję wydaną przez Starostwo Powiatowe w Białymstoku (koncesja RL.V.75121/1/03 z dnia 08 kwietnia 2003 roku) posiada gmina Poświętne. Koncesja była ważna do dnia 31.12.2013 roku.

Pozostała część złoża „Pietkowo”, o zasobach 46,61 tys. t została rozliczona dodatkiem przyjętym przez Wojewodę Podlaskiego w dniu 22.08.2002r., znak ŚR.IV-7414/8/02. Pierwotnie, w 1987 r. udokumentowano złożo „Pietkowo”. W okresie od roku 1994 do roku 2002

2.2.8. Powietrze atmosferyczne

Monitoring jakości powietrza omawianego obszaru przeprowadzany jest przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska. Na terenie Gminy nie były wykonywane badania jakości powietrza atmosferycznego.

2.2.9. PEM

Wyróżniamy dwa rodzaje źródeł pól elektromagnetycznych w środowisku: naturalne (promieniowanie Ziemi czy Słońca) oraz sztuczne (np. urządzenia elektryczne).

Głównym źródłem sztucznie wytwarzanych pól elektromagnetycznych w środowisku są elektroenergetyczne linie wysokiego napięcia oraz instalacje radiokomunikacyjne, takie jak: stacje bazowe radiokomunikacji ruchomej (w tym telefonii komórkowej) i stacje nadające programy radiowe i telewizyjne.

Linie i stacje elektroenergetyczne są źródłami pól o częstotliwości 50 Hz, natomiast urządzenia radiokomunikacyjne wytwarzają pola o częstotliwościach od około 0,1 MHz do około 100 GHz.

Linie i stacje elektroenergetyczne nie powodują istotnego, negatywnego oddziaływania na środowisko, gdyż natężenia pól elektrycznego i magnetycznego szybko maleją wraz ze wzrostem odległości od linii elektroenergetycznych, a stacje elektroenergetyczne budowane są zwykle na otwartych terenach i poza ogrodzonymi, niedostępnymi dla ludności obszarami stacji, nie występują pola elektromagnetyczne o wartościach zbliżonych do dopuszczalnych.

Według wyszukiwarki stacji bazowych telefonii komórkowej GSM i UMTS (btsearch.pl) na terenie gminy Poświętne zlokalizowane są 2 stacje bazowe telefonii komórkowej, sieci : PLUS i AREO 2.

Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska definiuje pola elektromagnetyczne jako pola elektryczne, magnetyczne oraz elektromagnetyczne o częstotliwościach z zakresu od 0 Hz do 300 GHz, a ochrona przed nimi polega na utrzymaniu poziomów tych pól poniżej wartości dopuszczalnych lub co najmniej na tych poziomach, a także zmniejszanie poziomów co najmniej do dopuszczalnych, gdy nie są one dotrzymane.

Program Rewitalizacji Gminy Poświętne na lata 2016-2026

WIOŚ został ustawowo zobowiązany do okresowych badań poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (art. 123 P.o.ś.) oraz do prowadzenia, aktualizowanego corocznie, rejestru zawierającego informacje o terenach, na których stwierdzono przekroczenie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (art. 124 P.o.ś.). Rozporządzenie Ministra Środowiska w sprawie zakresu i sposobu prowadzenia okresowych badań poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz. U. 2008, Nr 221, poz. 1645), które określiło zakres i sposób prowadzenia przez wojewódzkie inspektoraty ochrony środowiska badań poziomów PEM weszło w życie z dniem 1 stycznia 2008 roku i nałożyło obowiązek wykonywania pomiarów pól elektromagnetycznych na terenie poszczególnych województw w 135 ppk w ciągu 3 lat pomiarowych po 45 w każdym roku. W roku 2013 na terenie gminy Poświętne przeprowadzane zostały badania natężenia promieniowania elektromagnetycznego. Badanie miało miejsce 26.03.2013 w godzinach 11:20-13:20. Punktem monitoringowym był parking koło Urzędu Gminy Poświętne. W wyniku badań stwierdzono brak przekroczeń dopuszczalnych norm natężenia. Wyniki wykazały 1,7% dopuszczalnej wartości natężenia promieniowania

2.2.10. Zasoby przyrodnicze

Gmina Poświętne położona jest w obszarze chronionym „Ostoja w dolinie Górnej Narwi”. Dodatkowo na terenie gminy do terenów objętych ochroną należą, administrowane przez Nadleśnictwo Rudka lasy ochronne.

Obszary NATURA 2000

1442,5 ha gminy Poświętne leży na terenie NATURA 2000. W ramach obszarów wchodzi:

Ostoja w Dolinie Górnej Narwi PLH 200010

Opis terenu

Obszar obejmuje dolinę Narwi na odcinku od zapory wodnej w Bondarach do Suraża, z przylegającym do niej kompleksem stawowym, zasilanym w wodę z systemu rzeczki Lizy (dopływu Narwi), usytuowanym w pobliżu Suraża. Koryto Narwi ma tu naturalny charakter, z meandrami i starorzeczami, jej dolina ma 0,3-3,0 km szerokości. Większość powierzchni doliny zajmują zbiorowiska szuwarowe, których występowanie uzależnione jest od corocznych wylewów rzeki. Dominują tu turzycowiska i szuwary mannowe, a wokół starorzeczy -trzciniowiska. Wzdłuż rzeki występują zakrzewienia i zadrzewienia wierzbowe; lasy pokrywają niewielką część doliny.

Około 60% obszaru jest użytkowane rolniczo (przeważają pastwiska i łąki kośne). Usytuowany koło Suraża kompleks "Stawów Pietkowskich" sąsiaduje od zachodu i południa z rozległymi lasami mieszanymi i liściastymi, od północy i wschodu z doliną Narwi. Stawy są silnie zarośnięte roślinnością szuwarową.

Jakość i znaczenie

Program Rewitalizacji Gminy Poświętne na lata 2016-2026

Dolina Górnej Narwi jest jedną z najlepiej zachowanych w Polsce dolin rzecznych i stanowi, obok Bagien Biebrzańskich, jeden z największych obszarów mokradeł środkowoeuropejskich.

Kształtowane przez regularne wylewy rzeki, są one uznawane za siedliska o największej różnorodności biologicznej w strefie klimatu umiarkowanego. Występuje tu 13 typów siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG oraz 12 gatunków zwierząt z Załącznika II tej Dyrektywy

Dolina Górnej Narwi PLB 200007

Opis obszaru

Obszar obejmuje dolinę Narwi na odcinku od zapory wodnej w Bondarach do Suraża, z przylegającym do niej kompleksem stawowym, zasilanym w wodę z systemu rzeczki Lizy (dopływu Narwi), usytuowanym w pobliżu Suraża. Koryto Narwi ma tu naturalny charakter, z meandrami starorzeczami, jej dolina ma 0,3-3,0 km szerokości. Większość powierzchni doliny zajmują zbiorowiska szuwarowe, których występowanie uzależnione jest od corocznych wylewów rzeki.

Dominują tu turzycowiska i szuwały mannowe, a wokół starorzeczy - trzcinowiska. Wzdłuż rzeki występują zakrzewienia i zadrzewienia wierzbowe; lasy pokrywają niewielką część doliny. Około 60% obszaru jest użytkowane rolniczo (przeważają pastwiska i łąki kośne). Usytuowany koło Suraża kompleks "Stawów Pietkowskich" sąsiaduje od zachodu i południa z rozległymi lasami mieszanymi i liściastymi, od północy i wschodu z doliną Narwi. Stawy są silnie zarośnięte roślinnością szuwarową.

Jakość i znaczenie

Ostoja ptasia o randze europejskiej E 30. Występują co najmniej 34 gatunki ptaków z Załącznika I Dyrektywy Rady 79/409/EWG, 16 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi (PCK). W okresie lęgowym obszar zasiedla: cyranka 10%-16% populacji krajowej (C3), krwawo dziób 9-11% populacji krajowej (C3), co najmniej 7% populacji krajowej (C6) błotniaka łąkowego, 4%-5,5% populacji krajowej rycyka (C3) oraz co najmniej 1% populacji krajowej (C3 i C6) następujących

gatunków ptaków: błotniak stawowy, cietrzew (PCK), derkacz, dubelt (PCK), kropiatka, rybitwa czarna, sowa błotna (PCK), świerszczak, zielonka (PCK); w stosunkowo wysokim zagęszczeniu (C7) występuje wodniczka (PCK);

2.3. Uwarunkowania przestrzenno-środowiskowe

Ważnym problemem jest brak dostosowania budynków użyteczności publicznej do aktualnie istniejących potrzeb – brak podjazdów dla niepełnosprawnych w budynkach użyteczności publicznej, brak zaplecza kulturalno-sportowego, niedostateczna infrastruktura i zaplecze do rozwoju dzieci, młodzieży oraz dorosłych.

Program Rewitalizacji Gminy Poświętne na lata 2016-2026

Ze sferą techniczną nierozzerwalny związek ma ład przestrzenny na terenie Gminy. Na terenie Gminy Poświętne występuje wiele cennych historycznie i przyrodniczo obiektów. Są one jednak w złym stanie technicznym, nie nadające się w chwili obecnej do eksploatacji.

Wiąże się to z bardzo niskim poziomem estetyki gminy, brakiem możliwości rozwoju w kierunkach pozarolniczych np. agroturystyki, turystyki rowerowej itd.

2.3.1. Obiekty sportowe

Na terenie gminy działa Uczniowski Klub Sportowy Orkan Poświętne, którego członkowie osiągają liczne sukcesy sportowe w piłce nożnej. Siedzibą klubu jest miejscowość Poświętne, natomiast stadion znajduje się w miejscowości Gołębie. Boisko „Orlik” – usytuowany przy Zespole Szkół w Poświętnem. Kompleks boisk: do piłki nożnej z nawierzchnią ze sztucznej trawy; boisko wielofunkcyjne (koszykówka, siatkówka, tenis) wraz z wyposażeniem i nawierzchnią syntetyczną. Miejsce jest chętnie odwiedzane przez młodzież całej gminy. Kompleks boisk służy do gry w piłkę nożną miejscowemu zespołowi UKS Orkan Poświętne. Od kilku lat na tym boisku urządzone są gminne zawody ochotniczych straży pożarnych i festyn rodzinny.

W centrum wsi Pietkowo znajduje się publiczny skwer wiejski wraz z obiektami małej architektury, wyposażony w ławeczki jest doskonałym miejscem wypoczynku starszych i dzieci. Młodzież ma tu doskonałe miejsce do jazdy na rolkach.

W miejscowości Gołębie znajduje się plac zabaw - miejsce zabaw dzieci oraz odpoczynku i rekreacji dorosłych. Z placu zabaw mogą korzystać mieszkańcy nie tylko Gołębi i Poświętnego, ale także okolicznych wsi. Plac zabaw usytuowany jest w pobliżu miejscowej szkoły i wyposażony w huśtawki, zjeżdżalnie, sprężynowce, ławeczki.

2.3.2. Walory turystyczne

Obszar gminy Poświętne charakteryzuje się dobrymi walorami przyrodniczo – krajobrazowymi. Położenie gminy na obszarze funkcjonalnym „Zielone Płuca Polski oraz w sąsiedztwie Narwiańskiego Parku Narodowego rekomenduje obszar gminy do obszarów, które przy odpowiednich warunkach mogą stać się terenem o funkcjach rekreacyjnej i turystycznej.

Gmina posiada 3 ścieżki rowerowe o łącznej długości 72 km.

1. Trasa nr 1, długość 18 km (niebieska): - Daniłowo - Siudymach - Pietkowo --Turek - Ostrów - Zwierzyniec - Pietkowo. Liczba ciekawych miejsc - 13.

Program Rewitalizacji Gminy Poświętne na lata 2016-2026

2. Trasa nr 2, długość 22 km (czerwona): - Poświętne - Brzozowo Chrzczony - Brzozowo Chabdy - Brzozowo Solniki - Zdrody Stare - Zdrody Nowe - Kamińskie Ocioski - Płonka Kościelna. Liczba ciekawych miejsc - 8.
3. Trasa nr 3, długość 32 km (zielona): - Turek - Gabrysin - Wilkowo - Wołkuny - Brzozowo Panki - Brzozowo Korabie - Brzozowo Antonie - Brzozowo Chrzczony - Marynki - Józefin - Pietkowo. Liczba ciekawych miejsc - 9.

Konna ujeżdżalnia w Pietkowie – Szwadron Kawalerii im. 10 Pułku Ułanów Litewskich stacjonujący w Pietkowie wykorzystuje dawne boisko sportowe przy nieczynnej szkole podstawowej na potrzeby jazdy konnej. Uczy się tu sztuki jeździeckiej dzieci i młodzież z terenu nie tylko gminy Poświętne. Jazda konna prowadzona jest pod okiem instruktorów jeździectwa. Tu też swoje ćwiczenia mają ułani – członkowie szwadronu.

Obecnie turystyka nie zajmuje znaczącej pozycji na mapie gospodarczej gminy Poświętne. Trudno jest przede wszystkim oszacować ruch turystyczny w gminie i jego dochodowość.

Głównym problemem w rozwoju tej funkcji na terenie gminy jest słabo rozwinięta infrastruktura służąca turystyce. Brak jest przede wszystkim bazy noclegowej, obiektów gastronomicznych i pól biwakowych.

Gmina Poświętne jest jedną z nielicznych gmin nie posiadających gminnego ośrodka kultury i jego braku nie może zaspokoić 8 istniejących świetlic wiejskich, w większości użytkowanych przez Rady Sołeckie i będących miejscem okazjonalnych imprez, a nie prowadzenia działalności kulturalnej.

Gmina nie dysponuje na swoim obszarze żadnymi urządzonymi terenami rekreacyjnymi czy turystycznymi, a jedynie 4 przyszkolnymi boiskami sportowymi przy Zespole Szkół w Poświętnem.

2.3.3. Walory środowiskowe i kulturowe

W Gminie Poświętne zachowało się wiele różnego rodzaju zabytków.

Należą do nich prawnie chronione obszary przyrodnicze, do których można zaliczyć lasy ochronne wchodzące w skład Nadleśnictwa Rudka, gdzie na uroczysku Siudymach, rośnie dąb szypułkowy o obwodzie 750 cm, na wysokości 130 cm któremu, nadano nazwę „Dąb Rudosław”, a jego wiek szacuje się na około 500 lat.

Ponadto na terenie gminy występują jeszcze 22 drzewa, uznane za pomniki przyrody, których wiek szacuje się od 150 do 300 lat. Większość starych drzew pochodzi z końca XIX wieku, ale spotyka się także okazy posadzone w pierwszej połowie XIX wieku, a nawet w wieku XVIII.

Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Białymstoku opublikował listę zabytków nieruchomych wpisanych do rejestru zabytków, na której figurują także zabytkowe miejsca i budynki znajdujące się na obszarze Gminy Poświętne. Należą do nich:

Program Rewitalizacji Gminy Poświętne na lata 2016-2026

- Plebania rzymskokatolicka z II połowy XVIII wieku w Pietkowie wpisana do rejestru zabytków Decyzją Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków dnia 25.08.1995 roku pod pozycją WKZ 5340/13/95, nr rej. 803
- Cmentarz rzymskokatolicki z początku XVIII wieku w Pietkowie (grób hrabiów Starzeńskich) wpisany do rejestru zabytków decyzją Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków dnia 30.12.1987 roku pod pozycją WKZ 5340/22/87, nr rej. 662.
- Wiatrak koźlak, drewniany z 1875 roku we wsi Brzozowo Chrzczony wpisany do rejestru zabytków decyzją Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków dnia 20.03.1979 roku pod pozycją WKZ 5340/13/79, nr rej. 437.
- Park podworski z XVIII wieku w Pietkowie wpisany do rejestru zabytków decyzją Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków dnia 21.10.1977 roku pod pozycją WKZ 5340/26/77, nr rej. 41.
- Ceglany neogotycki kościół z początków XX wieku (1906 - 1907r) w Poświętnem, wpisany do rejestru zabytków decyzją Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków dnia 11.03.2009 roku pod nr: A -226. Przy kościele znajduje się również ogrodzenie z początku XX w. wpisane do rejestru zabytków pod nr. A - 226 z dnia 11.03.2009 r.

Na terenie Gminy znajduje się również szereg obiektów o charakterze zabytkowym i kulturowym nie wpisanych do rejestru zabytków, jednakże uwzględnionych w opublikowanym w 1992 roku wykazie „Zabytki architektury i budownictwa w Polsce. Województwo białostockie”. Są to głównie zabudowania dworskie i zagrodowe oraz obiekty kultu religijnego z XIX i początków XX wieku.

Natomiast parki i cmentarze o wartościach historyczno – kulturowych znajdują się we wsiach Gabrysin i Poświętne.

Na stokach i w dolinie rzeki Lizy występowało osadnictwo pradziejowe oraz wczesno - i średniowieczne, czego potwierdzeniem są zlokalizowane tu aż 122 stanowiska archeologiczne. Będące pozostałością osadnictwa ludności kultury wielborskiej dwa cmentarzyska kurhanowe z okresu rzymskiego znajdujące się Grodach Starych wpisano do rejestru zabytków województwa białostockiego.

Cennymi obiektami sztuki ludowej są też krzyże i kapliczki przydrożne, np. murowana kapliczka z XVIII wieku zwana „Latarnią Zmarłych” usytuowana przy drodze z Pietkowa do Kamiennego Dworu.

2.4. Diagnoza zjawisk w sferze technicznej

2.4.1. System drogowy

Podstawowym układem komunikacyjnym w Gminie Poświętne jest układ drogowy złożony z dróg kategorii: wojewódzkiej, powiatowej i gminnej. Sieć dróg zapewnia spójność i dostępność komunikacyjną gminy. Część dróg i chodników została wyremontowana. Stan odcinków nie objętych remontem określa się jako niedostateczny, wymagający poprawy.

Ogółem na terenie gminy Poświętne znajduje się 268,946 km dróg publicznych, z tego:

- drogi gminne – 208,25 km
- drogi powiatowe – 51,696 km
- drogi wojewódzkie – 9,000 km

Podział tych dróg według rodzaju nawierzchni przedstawia się następująco:

- drogi o nawierzchni bitumicznej – 82,823 km
- drogi o nawierzchni brukowej – 2,119 km
- drogi o nawierzchni gruntowej i gruntowej ulepszonej (żwirowe) – 183,95 km

Łączna długość dróg o nawierzchni twardej wynosi w gminie 84,942 km, co stanowi 31,58 % wszystkich dróg publicznych w gminie.

2.4.2. Sieć wodociągowa

Zaopatrzenie w wodę na terenie gminy Poświętne należy do bardzo dobrych. Sieć wodociągowa wybudowana jest we wszystkich miejscowościach. Poza jej scentralizowanym zasięgiem pozostają jedynie pojedyncze gospodarstwa kolonijne.

Wydajność całkowita systemu zaopatrzenia w wodę jest wystarczająca, z rezerwą wynoszącą około 60%.

Zaopatrzenie 34 miejscowości w gminie odbywa się ze stacji wodociągowej w miejscowości Brzozowo Stare.

Oba systemy są ze sobą połączone. Jedna wieś w gminie, to jest miejscowość Grochy zaopatrywana jest z ujęcia w miejscowości Daniłowo Duże, położonej na terenie gminy Łapy.

Według stanu na dzień 31.12.2016 r. długość czynnej rozdzielczej sieci wodociągowej na terenie Gminy Poświętne wynosiła 77,1 km i jest to stan niezmienny od roku 2012. Wzrosła jedynie liczba przyłączy wodociągowych z 825 w roku 2012 do 832 w roku 2016 (wzrost o 0,8 %). Ze względu na stopniowe wyludnianie się Gminy spada natomiast liczba osób podłączonych do zbiorczej sieci wodociągowej z 3408 w roku 2012 do 3340 w roku 2015.

Program Rewitalizacji Gminy Poświętne na lata 2016-2026

Tabela 13. Stan zwodociągowania Gminy Poświętne w latach 2012-2016

	Lata				
	2012	2013	2014	2015	2016
Długość czynnej sieci rozdzielczej w km.	77,1	77,1	77,1	77,1	77,1
Przylączya prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	825	827	829	830	832
Ludność korzystająca z sieci wodociągowej	3408	3392	3393	3340	b.d

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Dostęp do sieci wodociągowej na terenie Gminy jest powszechny. Ze zbiorczej sieci wodociągowej korzystało na terenie gminy 94,1% mieszkańców, co oznacza wzrost w stosunku do roku 2012 o 0,9%. Wskaźnik zwodociągowania dla Gminy Poświętne jest wyższy do wskaźnika ogólnopolskiego, wynoszącego 91,8%.

Niepokojący jest jednak fakt dużej różnicy w stopniu zwodociągowania i skanalizowania Gminy. Wskaźnik różnicy między stopniem zwodociągowania i skanalizowania Gminy wynosi 42,6%.

2.4.3. Sieć kanalizacyjna

Zbiorowe odprowadzanie ścieków oparte jest na systemie sieci kanalizacji ciśnieniowej. Wybudowana w latach 2001 – 2011 sieć kanalizacji sanitarnej ciśnieniowej obejmuje miejscowości:

- Poświętne,
- Gołębie,
- Grochy,
- Kamińskie Pliszki,
- Kamińskie Wiktory,
- Kamińskie Jaski,
- Kamińskie Ocioski,
- Zdrody Nowe,
- Zdrody Stare,
- Józefin,
- Pietkowo I,
- Pietkowo II,
- Gabrysin,
- Turek,
- Dzierżki,
- Chomizna,

Program Rewitalizacji Gminy Poświętne na lata 2016-2026

- Brzozowo Chrzczonki,
- Brzozowo Chrzczony,
- Brzozowo Chabdy,
- Brzozowo Stare,
- Wilkowo Stare,
- Wilkowo Nowe,
- Liza Stara,
- Liza Nowa.

Wszystkie ścieki wprowadzone do sieci kanalizacji sanitarnej odprowadzane są kolektorem do oczyszczalni ścieków komunalnych w miejscowości Łapy. Przepustowość tej oczyszczalni wynosi 10000 m³ na dobę.

Według stanu na dzień 31.12.2016 r. długość czynnej rozdzielczej sieci kanalizacyjnej na terenie Gminy Poświętne wynosiła 66,3 km i jest to długość tożsama jak w roku 2012. Znacząco wzrosła natomiast liczba przyłączy kanalizacyjnych z 366 w roku 2012 do 448 w roku 2016 (wzrost o 18,3%). Ze zbiorczej sieci kanalizacyjnej korzystało 1828 osób w roku 2015, to jest o 32,7% więcej mieszkańców niż w roku 2012 (1231 odbiorców).

Tabela 14. Stan skanalizowania Gminy Poświętne w latach 2012-2016

	Lata				
	2012	2013	2014	2015	2016
Długość czynnej sieci rozdzielczej w km.	66,3	66,3	66,3	66,3	66,3
Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	366	423	435	444	448
Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej	1231	1381	1839	1828	b.d.

Źródło: WWW.stat.gov.pl

2.4.4. Zaopatrzenie w paliwa gazowe

Źródłem zaopatrzenia Gminy w gaz jest gazociąg wysokiego ciśnienia Białystok – Wyszaków – Rembelszczyzna, a najbliższa stacja redukcyjno – pomiarowa znajduje się w miejscowości Dworaki Staśki na terenie gminy Sokoły. Sieć rozdzielcza gazu obejmuje 25 miejscowości; gaz rozprowadzany jest gazociągiem średniego ciśnienia położonym na terenie zabudowanym wzdłuż pasa drogowego, a pomiędzy miejscowościami poza pasem drogowym w jego bezpośrednim sąsiedztwie.

Program Rewitalizacji Gminy Poświętne na lata 2016-2026

Tabela 15. Stan zgazyfikowania Gminy Poświętne w latach 2012-2016

	Lata				
	2012	2013	2014	2015	2016
Długość czynnej sieci ogółem w mb.	60382	60382	60472	60472	b.d.
Przylączya prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	418	418	420	421	b.d.
Ludność korzystająca z sieci gazowej	859	900	881	874	b.d.

Źródło: WWW.stat.gov.pl

2.4.5. Zasoby mieszkaniowe

W roku 2015 na terenie Gminy Poświętne znajdowało się 828 budynków mieszkalnych. Zasoby mieszkaniowe tworzyło 884 mieszkań, o łącznej powierzchni 88868 m². W stosunku do roku 2011 liczba mieszkań na terenie Gminy zwiększyła się o 1,6% (w roku 2011 na terenie Gminy znajdowało się 1286 mieszkań).

Tabela 16. Sytuacja mieszkaniowa na terenie Gminy Poświętne na lata 2012-2016

	Lata				
	2012	2013	2014	2015	2016
Budynki mieszkalne w szt.	825	825	827	828	831
Mieszkania w m²	88465	88465	88676	88868	b.d.
Izby w szt.	4045	4045	4056	4064	b.d.

WWW.stat.gov.pl

W roku 2015 na 1000 mieszkańców w Gminie przypadało 249,2 mieszkania. Dla porównania w roku 2012 na 1000 mieszkańców w Gminie przypadało 240,8 mieszkania. Nadal jednak potrzeby mieszkaniowe na obszarach wiejskich są zaspokojone w mniejszym stopniu niż mieszkańców miast.

Tabela 17. Liczba mieszkań przypadająca na 1000 mieszkańców w latach 2011-2015

Jednostka terytorialna	Lata				
	2012	2013	2014	2015	2016
Gmina Poświętne	240,8	242,0	245,0	249,2	b.d.

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Tabela 18. Przeciętna powierzchnia mieszkania w latach 2012-2016 (w m²)

Jednostka terytorialna	Lata				
	2012	2013	2014	2015	2016
Gmina Poświętne	100,4	100,4	100,4	100,5	b.d.

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Program Rewitalizacji Gminy Poświętne na lata 2016-2026

Podobnie rokrocznie zwiększa się przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania przypadająca na 1 osobę. Przeciętny mieszkaniec Gminy w 2015 roku miał do dyspozycji 25,0 m² powierzchni mieszkania, podczas gdy w roku 2012 – 24,2 m².

Tabela 19. Przeciętna powierzchnia mieszkania przypadająca na 1 osobę w latach 2012-2016 (w m²)

Jednostka terytorialna	Lata				
	2012	2013	2014	2015	2016
Gmina Poświętne	24,2	24,3	24,6	25,0	b.d.

Źródło: Bank Danych Lokalnych

3. Obszary zdegradowane i obszary do rewitalizacji

3.1. Obszary zdegradowane

Zgodnie z „Wytycznymi w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020” Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju (Warszawa, 02.08.2016 r.) obszar zdegradowany to obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym, można wyznaczyć jako obszar zdegradowany w przypadku występowania na nim ponadto co najmniej jednego z następujących negatywnych zjawisk:

- 1) gospodarczych – w szczególności niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw lub
- 2) środowiskowych – w szczególności przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska, lub
- 3) przestrzenno-funkcjonalnych – w szczególności niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej złego stanu technicznego, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, niedoboru lub niskiej jakości terenów publicznych, lub
- 4) technicznych – w szczególności degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, oraz niefunkcjonowaniu rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska.

Po przeprowadzeniu analizy wyznaczono 1 obszar zdegradowany sąsiadujących ze sobą miejscowości Pietkowo, Gabrysin i Turek.

Program Rewitalizacji Gminy Poświętne na lata 2016-2026

Miejscowość Gabrysin- koncentracja 6 negatywnych zjawisk społecznych:

- wysoki odsetek osób pobierających zasiłki w ogólnej liczbie zamieszkałej ludności - 13,2% (średnia dla Gminy – 7,4%),
- wysoki odsetek osób pobierających zasiłki z tytułu ubóstwa w ogólnej liczbie osób pobierających zasiłki – 53,3, % (średnia dla Gminy -35,3%),
- wysoki odsetek osób pobierających zasiłki z tytułu bezrobocia w ogólnej liczbie osób pobierających zasiłki – 26,7% (średnia dla Gminy -19,7%) ,
- wysoki odsetek bezrobotnych w ogólnej liczbie mieszkańców danego terenu – 12,3% (średnia dla Gminy – 4,8%),
- wysoki wskaźnik bezrobocia w ogólnej liczbie osób w wieku produkcyjnym zamieszkałych na danym obszarze – 17,5% (średnia dla Gminy – 7,9%),
- wysoki poziom bezrobocia długookresowego w ogólnej liczbie osób bezrobotnych zamieszkałych na danym obszarze – 78,6% (średnia dla Gminy -59,8%),

Sfera gospodarcza:

- niski poziom podmiotów gospodarczych przypadających na 1000 mieszkańców,

Miejscowość Pietkowo- 4 wskaźniki ze sfery społecznej

- wysoki odsetek osób pobierających zasiłki w ogólnej liczbie zamieszkałej ludności- 14,5% (średnia dla Gminy – 7,4%),
 - wysoki odsetek bezrobotnych w ogólnej liczbie mieszkańców danego terenu- 17,1% (średnia dla Gminy – 4,8%),
 - wysoki wskaźnik bezrobocia w ogólnej liczbie osób w wieku produkcyjnym zamieszkałych na danym obszarze – 10,8% (średnia dla Gminy – 7,9%),
 - wysoki odsetek osób długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych zamieszkałych na danym obszarze- 65,4% (średnia dla Gminy -59,8%),

Sfera gospodarcza:

- niski poziom podmiotów gospodarczych przypadających na 1000 mieszkańców,

Sfera funkcjonalno- przestrzenna:

- niski poziom ładu przestrzennego,

Program Rewitalizacji Gminy Poświętne na lata 2016-2026

- brak infrastruktury społeczno- kulturalnej,
- brak wykorzystania walorów przestrzennych

Miejscowość Turek – 4 wskaźniki ze sfery społecznej

- wysoki odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców danego obszaru – 22,2% (średnia dla Gminy – 7,9%),
- wysoki odsetek bezrobotnych w ogólnej liczbie mieszkańców danego terenu – 13,3% (średnia dla Gminy – 4,8%),
- wysoki wskaźnik bezrobocia w ogólnej liczbie osób w wieku produkcyjnym zamieszkałych na danym obszarze – 21,2% (średnia dla Gminy – 7,9%) ,

Sfera gospodarcza:

- niski poziom podmiotów gospodarczych przypadających na 1000 mieszkańców,

Obszar obejmuje najcenniejszy przyrodniczo i turystycznie obszar Gminy Poświętne. Pomimo tak korzystnego położenia oprócz negatywnych zjawisk społecznych obserwowane są negatywne zjawiska gospodarcze, cechujące się niskim poziomem przedsiębiorczości co w konsekwencji przekłada się na negatywne zjawiska społeczne (np. wysoki poziom bezrobocia, wysoki poziom pobieranych zasiłków) oraz przestrzenne.

Mając powyższe na uwadze, jako obszar zdegradowany wyznaczono miejscowości: Gabrysin, Pietkowo, Turek. Obszar zamieszkuje 415 osób na obszarze 2,95 km²

Negatywne zjawiska – sfera techniczna

Dodatkowym problemem jest zdegradowana przestrzeń publiczna – niezagospodarowane skwery, ulice brak podstaw do rozwoju turystyki i rozwoju działalności gospodarczej związanej z ruchem turystycznym. Problemem jest również zły stan techniczny budynków oraz brak estetyki przestrzeni publicznej.

Zestawienie wskaźników – Załącznik nr 1.

Obszary zdegradowane przedstawione zostały na Załączniku nr 2.

3.2. Obszar rewitalizacji

Zgodnie z „Wytocznymi w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020” Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju (Warszawa, 02.08.2016 r.) obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, na którym z uwagi

Program Rewitalizacji Gminy Poświętne na lata 2016-2026

na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację, wyznacza się jako obszar rewitalizacji. Obszar rewitalizacji nie może być większy niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkały przez więcej niż 30% liczby mieszkańców gminy.

Mając na uwadze przeprowadzone badania, prace rewitalizacyjne powinny zmierzać do:

- podnoszenia kwalifikacji osób bezrobotnych, a w szczególności osób bezrobotnych długotrwale,
- ograniczenia negatywnych zjawisk społecznych będących powodem pobierania zasiłków z GOPS ze szczególnym naciskiem na zasiłki pobierane z tytułu ubóstwa i bezrobocia,
- poprawy dostępności do terenów leśnych i zielonych,
- poprawy stanu technicznego budynków użyteczności publicznej,
- poprawy sytuacji gospodarczej Gminy,
- poprawy ładu przestrzennego centrum Gminy,
- stworzenia warunków do rozwoju odstaw działalności gospodarczej związanej z ruchem turystycznym

W skład obszaru do rewitalizacji wchodzi cały obszar zdegradowany miejscowości Gabrysin, Pietkowo, Turek. Obszar zamieszkuje 415 osób, co stanowi 11,5 % mieszkańców Gminy. Powierzchnia obszaru to 2,95 km² – 9,4% powierzchni Gminy.

Opis obszaru:

Jako obszar do rewitalizacji wyznaczono obszar zdegradowany obejmujący miejscowości Gabrysin, Pietkowo, Turek. Jest to zwarty obszar posiadający wspólne granice, odznaczający się bardzo wysokimi walorami umożliwiającymi rozwój miejscowości oraz możliwościami wyjścia ze stanu kryzysowego. Obszar ze względu na walory historyczne i przyrodnicze ma kluczowe znaczenie z punktu widzenia rozwoju Gminy. Obszar graniczący z obszarami NATURA 2000. Rewitalizacja umożliwi i będzie bodźcem do działania w kierunku wyjścia z bezrobocia i konieczności pobierania zasiłków z GOPS. Jednocześnie rozpoczęcie działalności związanej np. z turystyką pozytywnie wpłynie na sferę gospodarczą obszaru i jego mieszkańców.

Obecnie obszar ten cechuje się kumulacją negatywnych zjawisk społecznych, w tym bezrobocia w tym bezrobocia długotrwałego, a więc osób, które są w sytuacji szczególnej z punktu widzenia poszukujących pracy. Teren o dużym natężeniu negatywnych zjawisk społecznych uprawniających do korzystania z opieki Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w tym w szczególności z powodu ubóstwa i właśnie bezrobocia. Jednocześnie zachodzą tu negatywne zjawiska funkcjonalno- przestrzenne, gospodarcze i z zakresu infrastruktury technicznej.

Program Rewitalizacji Gminy Poświętne na lata 2016-2026

Działania rewitalizacyjne powinny być ukierunkowane na wspieranie integracji społecznej oraz włączenie społeczne, pozwalające zmniejszać problemy społeczne, co w konsekwencji umożliwi jednostce zapewnienie takich warunków, by mogła funkcjonować samodzielnie bez konieczności korzystania z pomocy GOPS. W sferze technicznej konieczne jest podjęcie działań zmierzających do poprawy ładu przestrzennego, zapewnienia infrastruktury niezbędnej do efektywnego spędzania wolnego czasu oraz rozwoju zainteresowań, poprawy stanu technicznego budynków użyteczności publicznej. Konieczne są również działania zmierzające do poprawy estetyki przestrzeni publicznej centrum - skwery, place, stworzenie warunków do rozwoju fizycznego i intelektualnego mieszkańców, co jest niejako pomocą z wyjścia ze stanów patologicznych.

Nadrzędnym celem działań rewitalizacyjnych w tym obszarze powinna być poprawa estetyki, włączenie społeczne, poprawa warunków życia i rozwoju mieszkańców, ożywienie gospodarcze mieszkańców.

Obszar przeznaczony do rewitalizacji przedstawiono w Załączniku nr 3.

4. Wizja obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji

Wizja przemian na obszarze rewitalizacji (czyli wizja tego obszaru po przeprowadzeniu działań rewitalizacyjnych) MUSI BYĆ SPÓJNA z wizją rozwoju całego obszaru, w skład którego wchodzi obszar rewitalizacji.

„Gmina Poświętne – nasza mała ojczyzna, z długimi tradycjami. Gmina Poświętne to dobre miejsce do życia, pracy i spędzania wolnego czasu, czyste oraz dostosowujące się do trendów ekologicznych.

Dbająca o ochronę obszarów cennych przyrodniczo i krajobrazowo zapewniająca równowagę przestrzenną.”

Wizja obszarów wskazanych do rewitalizacji musi nawiązywać do kierunków rozwoju i celów do osiągnięcia przez cały obszar gminy. Działania rewitalizacyjne powinny wpłynąć na:

- 1) Poprawę warunków i jakości życia w na obszarze przeznaczonym do rewitalizacji
- 2) Tworzenie pozytywnego wizerunku obszaru przeznaczonego do rewitalizacji,
- 3) Stworzenie warunków do rozwoju fizycznego i intelektualnego mieszkańców,
- 4) Poprawę klimatu gospodarczego na obszarze przeznaczonym do rewitalizacji,
- 5) Poprawę estetyki obszarów przeznaczonych do rewitalizacji,
- 6) Stworzenie warunków do efektywnego spędzenia wolnego czasu,

Jednocześnie wizja powinna nawiązywać do negatywnych zjawisk występujących na obszarach zdegradowanych i sposobu ich wyprowadzenia ze stanu kryzysowego tj.:

Program Rewitalizacji Gminy Poświętne na lata 2016-2026

- podnoszenia kwalifikacji osób bezrobotnych, a w szczególności zagrożonych bezrobociem długotrwałym,
- ograniczenia negatywnych zjawisk społecznych będących powodem opieki GOPS,
- poprawy dostępności do infrastruktury spędzania wolnego czasu,
- poprawy stanu obiektów użyteczności publicznej i przywrócenie ładu przestrzennego,
- poprawy estetyki najbardziej cennych turystycznie i przyrodniczo obszarów Gminy,
- pobudzenie aktywności ekonomicznej mieszkańców.

Działania rewitalizacyjne ukierunkowane będą na wspieranie integracji społecznej oraz włączenie społeczne, zapewniające możliwość samodzielnego funkcjonowania bez konieczności pomocy ze strony opieki społecznej.

W sferze przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej nastąpi poprawa stanu obiektów użyteczności publicznej, powstanie infrastruktura niezbędna do rozwoju fizycznego i intelektualnego, w tym do efektywnego spędzania wolnego czasu, nastąpi poprawa estetyki i ładu przestrzennego.

Nadrzędnym celem działań rewitalizacyjnych będzie realizacja działań zmierzających do poprawy estetyki i ładu przestrzennego, zachowania dziedzictwa kulturowego, aktywizacji społecznej, eliminacja wyłączenia społecznego i rozwój gospodarczy obszarów przeznaczonych do rewitalizacji.

5. Cele rewitalizacji i kierunki działań

W oparciu o przeprowadzone analizy sytuacji społeczno-gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, środowiskowej i technicznej Gminy Poświętne, które przedstawiono w poprzednich rozdziałach, a także przy uwzględnieniu zapisów dokumentów strategicznych sformułowane zostały cele rewitalizacji Gminy Poświętne. Cele zostały ukierunkowane zgodnie z wynikami analizy wskaźników.

Cel 1. Rozwój gospodarczy obszaru przeznaczonego do rewitalizacji oraz aktywizacja gospodarcza społeczeństwa

Cel szczegółowy 1.1. Aktywizacja gospodarcza poprzez zachęty dla potencjalnych inwestorów i mieszkańców gminy

Działania:

- 1.1.1. Wsparcie aktywizacji społeczeństwa do zwiększenia aktywności gospodarczej poprzez poprawę warunków do prowadzenia działalności gospodarczej z zakresu np. turystyki
- 1.1.2. Poprawa ładu przestrzennego i rozwój infrastruktury terenów szczególnie atrakcyjnych i wartościowych
- 1.1.3. Promocja turystyczna gminy
- 1.1.4. Rozwój bazy turystyczno-noclegowej gminy.

Program Rewitalizacji Gminy Poświętne na lata 2016-2026

Cel szczegółowy 1.2. Wsparcie dla osób poszukujących pracy ze szczególnym naciskiem na osoby będące w szczególnej sytuacji na rynku pracy

Działania:

- 1.2.1. Doksztalcanie mieszkańców z uwzględnieniem specyfiki rynku pracy
- 1.2.2. Organizacja warsztatów, szkoleń z zakresu efektywnego poszukiwania pracy
- 1.2.3. Organizacja staży i warsztatów dla osób bezrobotnych
- 1.2.4. Pomoc psychologiczna osobom bezrobotnym, a w szczególności osobom zagrożonym bezrobociem długotrwałym

Cel 2. Podniesienie aktywności społecznej mieszkańców gminy

Cel szczegółowy 2.1. Rozwój infrastruktury, która przyczyni się do włączenia społecznego poprzez dostęp do infrastruktury sportowej, kulturalnej, rekreacyjnej

Działania:

- 2.1.1. Zagospodarowanie obiektów niezbędnych do rozwoju fizycznego i intelektualnego
- 2.1.2. Remonty, przebudowa i dostosowanie obiektów mogących spełniać rolę ośrodków kulturalnych
- 2.1.3. Poprawa ładu przestrzennego obiektów najcenniejszych turystycznie i przyrodniczo

Cel 3. Poprawa infrastruktury, zagospodarowania, estetyki przestrzeni i podniesienie jakości życia mieszkańców gminy

Cel szczegółowy 3.1. Poprawa estetyki przestrzennej gminy

Działania:

- 3.1.1. Poprawa stanu technicznego i estetyki obiektów zdegradowanych
- 3.1.2. Rewitalizacja i zagospodarowanie obiektów zabytkowych i publicznych
- 3.1.3. Poprawa estetyki obiektów użyteczności publicznej i zagospodarowanie przestrzeni wokół nich.

Cel szczegółowy 3.2. Modernizacja i rozwój infrastruktury gminy

Działania:

- 3.2.1. Poprawa stanu technicznego budynków użyteczności publicznej

6. Lista planowanych projektów rewitalizacyjnych

Listę planowanych, projektów rewitalizacyjnych przedstawiono w Załączniku nr 4.

Program Rewitalizacji Gminy Poświętne na lata 2016-2026

Tabela 20. Tabela zgodności projektów rewitalizacyjnych z celami PR oraz Lokalną Strategią Rozwoju Gminy Poświętne na lata 2015-2025

Lp.	Nazwa zadania	Zgodność z PR	Zgodność z Lokalną Strategią Rozwoju Gminy Poświętne na lata 2015-2025
1	Rozbudowa świetlicy wiejskiej wraz z jej przebudową i nadbudową w miejscowości Pietkowo	C 1.1.2 C 2.1.1. C.2.1.2. C.3.1.1.	Cel 3.1. Zrównoważony rozwój infrastruktury rekreacyjnej oraz oferty czasu wolnego Cel 4.2. Poprawa w zakresie dostępności do wszelkiego rodzaju usług infrastruktury społecznej
2	Budowa małej architektury na dz. nr 108/2 w Pietkowie	C 3.1.3. C.3.1.1. C.1.1.2.	Cel operacyjny 3.1 Zrównoważony rozwój infrastruktury rekreacyjnej oraz oferty czasu wolnego Cel operacyjny 3.2 Rozwój oferty kulturalnej i rekreacyjno-sportowej
3	Zagospodarowanie przestrzeni publicznej w miejscowości Pietkowo	C 3.1.3. C.3.1.1. C.1.1.2.	Cel operacyjny 3.1 Zrównoważony rozwój infrastruktury rekreacyjnej oraz oferty czasu wolnego Cel operacyjny 3.2 Rozwój oferty kulturalnej i rekreacyjno-sportowej

7. Mechanizmy zapewnienia komplementarności

Zgodnie z „Wytocznymi w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020” wymogiem koniecznym dla wspierania projektów rewitalizacyjnych jest zapewnienie ich komplementarności w różnych wymiarach. W szczególności dotyczy to komplementarności: przestrzennej, problemowej, proceduralno-instytucjonalnej, międzyokresowej oraz źródeł finansowania.

Komplementarność przestrzenna

Komplementarność przestrzenna oznacza konieczność wzięcia pod uwagę podczas tworzenia i realizacji programu rewitalizacji wzajemnych powiązań pomiędzy projektami/przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi zarówno realizowanych na obszarze rewitalizacji, jak i znajdujących się poza nim, ale oddziałujących na obszar rewitalizacji. Zapewnienie komplementarności przestrzennej projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych ma służyć temu, by program rewitalizacji efektywnie

Program Rewitalizacji Gminy Poświętne na lata 2016-2026

oddziaływał na cały dotknięty kryzysem obszar (a nie punktowo, w pojedynczych miejscach), poszczególne projekty rewitalizacyjne wzajemnie się dopełniały przestrzennie oraz by zachodził między nimi efekt synergii.

Celem zapewnienia komplementarności przestrzennej interwencji jest także to, by prowadzone działania nie skutkowały przenoszeniem problemów na inne obszary lub nie prowadziły do niepożądanych efektów społecznych takich jak segregacja społeczna i wykluczenie. Komplementarność przestrzenna skutkuje ciągłą analizą następstw decyzji przestrzennych w skali całej gminy i jej otoczenia (np. przeznaczanie nowych terenów pod zabudowę) dla skuteczności programu rewitalizacji.

Komplementarność problemowa

Komplementarność problemowa oznacza konieczność realizacji projektów rewitalizacyjnych/przedsięwzięć, które będą się wzajemnie dopełniały tematycznie, sprawiając, że program rewitalizacji będzie oddziaływał na obszar rewitalizacji we wszystkich niezbędnych aspektach (społecznym, gospodarczym, przestrzenno-funkcyjnym, technicznym, środowiskowym). Zapewnienie komplementarności problemowej ma przeciwdziałać fragmentacji działań (np. tzw. „rewitalizacji technicznej”, „rewitalizacji społecznej” – określeń błędnie stosowanych, ponieważ rewitalizacja jest zawsze kompleksowa) koncentrując uwagę na całościowym spojrzeniu na przyczyny kryzysu danego obszaru. W komplementarności problemowej konieczne jest określenie pożądanego stanu, do jakiego mają doprowadzić dany obszar projekty/przedsięwzięcia rewitalizacyjne, oraz jego parametryzacja. Tak postawione zadanie ułatwi później wybór odpowiednich mierników/wskaźników osiągnięcia celów programu rewitalizacji.

Skuteczna komplementarność problemowa oznacza konieczność powiązania działań rewitalizacyjnych ze strategicznymi decyzjami gminy na innych polach, co skutkuje lepszą koordynacją tematyczną i organizacyjną działań administracji.

Komplementarność proceduralno-instytucjonalna

Komplementarność proceduralno-instytucjonalna oznacza konieczność takiego zaprojektowania systemu zarządzania programem rewitalizacji, który pozwoli na efektywne współdziałanie na jego rzecz różnych instytucji oraz wzajemne uzupełnianie się i spójność procedur. W tym celu niezbędne jest osadzenie systemu zarządzania programem rewitalizacji w przyjętym przez daną gminę systemie zarządzania w ogóle.

Za realizację programu odpowiedzialny będzie wójt Gminy wraz z pracownikami Urzędu Gminy. Będą oni odpowiedzialni za realizację projektów w sferze publicznej oraz za pozyskiwanie na ten cel środków zewnętrznych. Władze Gminy będą również odpowiedzialne za dialog w sprawie realizacji programu między interesariuszami programu a wdrażającym. Na Wójcie spoczywa również odpowiedzialność za monitoring programu, podawanie do publicznej wiadomości raportów z jego realizacji i ewentualne aktualizacje założeń.

Program Rewitalizacji Gminy Poświętne na lata 2016-2026

Komplementarność międzyokresowa

W celu zapewnienia komplementarności międzyokresowej IZ RPO opracowuje analizę i krytyczną ocenę oraz formułuje wnioski na temat dotychczasowego (w kontekście zaangażowania środków wspólnotowych, szczególnie w ramach polityki spójności 2007-2013) sposobu wspierania procesów rewitalizacji, jego skuteczności, osiągnięć i problemów wdrażania projektów i programów rewitalizacji w województwie. Na tej podstawie dokonywane jest zaplanowanie sposobu wspierania procesów rewitalizacji w ramach polityki spójności 2014-2020.

W oparciu o dokonaną analizę możliwe jest uzupełnianie przedsięwzięć już zrealizowanych w ramach polityki spójności 2007-2013 (np. o charakterze infrastrukturalnym) projektami komplementarnymi (np. o charakterze społecznym), realizowanymi w ramach polityki spójności 2014-2020.

Zachowanie ciągłości programowej (polegającej na kontynuacji lub rozwijaniu wsparcia z polityki spójności 2007-2013) ma w procesach rewitalizacji kluczowe znaczenie. Zmiany wprowadzane w programach rewitalizacji odpowiadają na te potrzeby zmian, które wynikają głównie z ich ewaluacji, opartej na systematycznym monitoringu.

Komplementarność źródeł finansowania

Komplementarność źródeł finansowania, w kontekście polityki spójności 2014-2020, oznacza, że projekty/przedsięwzięcia rewitalizacyjne, wynikające z programu rewitalizacji opierają się na konieczności umiejętnego uzupełniania i łączenia wsparcia ze środków EFRR, EFS i FS z wykluczeniem ryzyka podwójnego dofinansowania.

Silna koordynacja i synergia projektów rewitalizacyjnych finansowanych szczególnie w ramach EFS i EFRR jest konieczna dla uzyskania korzystnych efektów dla obszarów rewitalizacji. Koordynacja środków programów operacyjnych ze środkami polityk i instrumentów krajowych jest konieczna dla realizacji zasady dodatkowości środków UE.

Komplementarność finansowa oznacza także zdolność łączenia prywatnych i publicznych źródeł finansowania, przy założeniu, że stymulowanie endogenicznych zdolności inwestycyjnych ma kluczowe znaczenie dla dynamiki pożądaných zmian.

Tabela 21: Komplementarność projektów rewitalizacyjnych

Lp.	Nazwa projektu rewitalizacyjnego	Komplementarność	Obszar komplementarności
1	Rozbudowa świetlicy wiejskiej wraz z jej przebudową i nadbudową w miejscowości Pietkowo	1. Budowa małej architektury na dz. nr 108/2 w Pietkowie 2. Zagospodarowanie przestrzeni publicznej w miejscowości Pietkowo	przestrzennie, problemowo, proceduralno-instytucjonalnie, finansowo międzyokresowa – Budowa budynku świetlicy wiejskiej w miejscowości Brzozowo Stare wraz z wyposażeniem PROW 2007-2013

Program Rewitalizacji Gminy Poświętne na lata 2016-2026

2	Budowa małej architektury na dz. nr 108/2 w Pietkowie	1. Rozbudowa świetlicy wiejskiej wraz z jej przebudową i nadbudową w miejscowości Pietkowo 2. Zagospodarowanie przestrzeni publicznej w miejscowości Pietkowo	przestrzennie, problemowo, proceduralno-instytucjonalnie, finansowo międzyokresowa – Budowa publicznego skweru wiejskiego wraz z obiektami małej architektury oraz budowlami i urządzeniami towarzyszącymi tj. ścianą oporową, platformami ekspozycyjnymi, i infrastrukturą techniczną: kanalizacją deszczową, instalacją oświetlenia zewnętrznego, 26 miejscami parkingowymi PROW 2007-2013
3	Zagospodarowanie przestrzeni publicznej w miejscowości Pietkowo	1. Rozbudowa świetlicy wiejskiej wraz z jej przebudową i nadbudową w miejscowości Pietkowo 2. Budowa małej architektury na dz. nr 108/2 w Pietkowie	przestrzennie, problemowo, proceduralno-instytucjonalnie, finansowo międzyokresowa – Budowa publicznego skweru wiejskiego wraz z obiektami małej architektury oraz budowlami i urządzeniami towarzyszącymi tj. ścianą oporową, platformami ekspozycyjnymi, i infrastrukturą techniczną: kanalizacją deszczową, instalacją oświetlenia zewnętrznego, 26 miejscami parkingowymi PROW 2007-2013

Tabela 22. Podmiot realizujący, lokalizacja oraz grupy docelowe zadań

Lp.	Nazwa zadania	Podmiot realizujący	Grupa docelowa	Lokalizacja
1	Rozbudowa świetlicy wiejskiej wraz z jej przebudową i nadbudową w miejscowości Pietkowo	Gmina Poświętne	Mieszkańcy Gminy, w tym obszaru przeznaczonego do rewitalizacji	Miejscowość Pietkowo
2	Budowa małej architektury na dz. nr 108/2 w Pietkowie	Gmina Poświętne	Mieszkańcy obszaru przeznaczonego do rewitalizacji	Miejscowość Pietkowo
3	Zagospodarowanie przestrzeni publicznej w miejscowości Pietkowo	Gmina Poświętne	Mieszkańcy obszaru przeznaczonego do rewitalizacji	Miejscowość Pietkowo

8. Indykatywne ramy finansowe

Zabezpieczenie finansowe działań związanych z realizacją Programu Rewitalizacji stanowią przede wszystkim środki budżetowe gminy. Jednakże środki własne gminy wspomagane będą środkami zewnętrznymi pochodzącymi m. in. ze środków Unii Europejskiej.

Podstawowe źródła pozabudżetowe wykorzystywane do realizacji strategii obejmują:

Program Rewitalizacji Gminy Poświętne na lata 2016-2026

- środki Unii Europejskiej – m. in. fundusze strukturalne i inwestycyjne: Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Europejski Fundusz Społeczny, Fundusz Spójności, Instrument Łącząc Europę, Europejski Fundusz na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich,
- środki budżetu państwa – przewidziane na współfinansowanie projektów, jak i jako niezależne źródło finansowania,
- środki budżetów samorządów – wojewódzkich, powiatowych – na współfinansowanie projektów lub jako niezależne źródło finansowania,
- inne środki publiczne – np. fundusze celowe,
- środki prywatne – np. środki organizacji pozarządowych,
- kredyty, pożyczki, obligacje komunalne i inne narzędzia i instrumenty finansowe kierowane do JST.

Tabela 23. Zaplanowane działania i źródła ich finansowania

Lp.	Nazwa zadania	Koszt zadania w zł	Źródła finansowania
1	Rozbudowa świetlicy wiejskiej wraz z jej przebudową i nadbudową w miejscowości Pietkowo	500000	EFRR, budżet Gminy
2	Budowa malej architektury na dz. nr 108/2 w Pietkowie	250000	EFRR, budżet Gminy
3	Zagospodarowanie przestrzeni publicznej w miejscowości Pietkowo	2000000	EFRR, budżet Gminy

9. Mechanizmy włączenia mieszkańców, przedsiębiorców i innych grup i podmiotów aktywnych w procesie rewitalizacji

Program rewitalizacji jest wypracowywany przez samorząd gminny i poddawany dyskusji w oparciu o diagnozę lokalnych problemów: społecznych, gospodarczych, przestrzenno-funkcjonalnych, technicznych i środowiskowych. Prace nad przygotowaniem programu, bądź jego aktualizacją, jak również wdrażanie (realizacja) programu oparte są na współpracy ze wszystkimi grupami interesariuszy, w tym szczególnie ze społecznością obszarów rewitalizacji, innymi ich użytkownikami, przedsiębiorcami i organizacjami pozarządowymi.

W programie rewitalizacji znajduje się opis procesu jego przygotowania dokumentujący udział w nim różnych grup interesariuszy w taki sposób, by możliwe było zweryfikowanie i ocena stopnia osiągniętego uspołecznienia, jak również określenie, w jaki sposób wybrana forma zarządzania programem rewitalizacji realizuje zasadę udziału w niej interesariuszy.

Program Rewitalizacji Gminy Poświętne na lata 2016-2026

Partycypacja społeczna jest wpisana w proces rewitalizacji jako fundament działań na każdym etapie tego procesu (diagnozowanie, programowanie, wdrażanie, monitorowanie). Skonsolidowanie wysiłków różnych podmiotów na rzecz obszaru rewitalizacji jest ważnym warunkiem sukcesu.

Na etapie opracowania Programu Rewitalizacji Gminy Poświętne na lata 2016-2026 w celu włączenia lokalnej społeczności w proces realizacji programu przewidziano szerokie rozumiane konsultacje społeczne, których uczestnikami były następujące grupy:

- przedstawiciele organizacji pozarządowych,
- lokalni liderzy,
- przedsiębiorcy,
- administracja publiczna,
- mieszkańcy.

W celu informowania „na bieżąco” na temat prac nad programem utworzona została strona internetowa Rewitalizacja Gminy Poświętne. Zamieszczane tu zostały wszelkie informacje na temat projektu, warsztatów, spotkań z mieszkańcami, materiały do konsultacji społecznych, ankiety.

W ramach realizacji projektu przewidziano również dystrybucję materiałów informujących o projekcie i procesie rewitalizacji.

Ponadto na stronie znajdują się materiały dotyczące realizacji projektu tj. ankiety na poszczególnych etapach opracowania programu, fiszki projektowe w celu zgłaszania propozycji projektów przez poszczególne grupy interesariuszy – obie zbierane w formie papierowej i elektronicznej.

Ankiety i fiszki projektowe zostały również rozdane mieszkańcom Gminy podczas spotkań konsultacyjnych z mieszkańcami.

W pierwszym spotkaniu rozpoczynającym projekt uczestniczyło 40 osób (wg listy obecności). Na spotkaniu oferowano catering w postaci kanapek, kawy, herbaty, wody, ciasteczek deserowych. Zawiadomienie ukazało się na stronie internetowej. Ponadto zaproszenie (w postaci plakatu) wywieszono na tablicy ogłoszeń przed Urzędem Gminy w Poświętnem oraz dostarczono do wszystkich sołectw. Zaproszenie skierowano także do lokalnych instytucji i stowarzyszeń. W dniu 17 lipca 2017r. na stronie internetowej opublikowano diagnozę społeczno-gospodrczą dla programu rewitalizacji wraz ze wskazaniem obszaru zdegradowanego i do rewitalizacji. Spotkanie konsultacyjne odbyło się dnia 20.07.2017 roku. Wzięło w nim udział 25 osób. Wszyscy wypełnili ankietę dotyczącą obszaru zdegradowanego i do rewitalizacji. Wszyscy ankietowani pozytywnie ocenili obszar zdegradowany i do rewitalizacji. Konsultacje trwały w dniach 18.07.2017 – 31.07.2017 roku. Dnia 03.08.2017 opublikowano także fiszkę projektową celem zgłaszania propozycji przedsięwzięć dla danego obszaru.

Program Rewitalizacji Gminy Poświętne na lata 2016-2026

Tabela 24. Konsultacje społeczne związane z realizacją projektu opracowania Programu Rewitalizacji

Konferencja	22.12.2016. Zaprezentowano ogólne informacje dotyczące procesu opracowania programu rewitalizacji, samej rewitalizacji, nakreślono uczestnikom zakres podstawowych pojęć oraz zalety opracowania dokumentu, dystrybucja materiałów promocyjnych, poczęstunek.
Warsztaty	20.07.2017r. opracowanie diagnozy oraz obszarów kryzysowych, swobodna dyskusja na temat diagnozy i wyznaczenia obszaru zdegradowanego i do rewitalizacji, zbieranie uwag, wypełnianie ankiety dotyczącej obszaru zdegradowanego i do rewitalizacji
Ankietyzacja	Na etapie każdego warsztatu, możliwość składania ankiet w wersji papierowej i elektronicznej na etapie każdych konsultacji społecznych.

W ramach konsultacji społecznych poszczególne grupy interesariuszy miały możliwość zapoznania się z projektem Programu Rewitalizacji Gminy Poświętne na lata 2016-2026 i zgłaszania do niego uwag. Na etapie konsultacji społecznych Programu Rewitalizacji Gminy Poświętne na lata 2016-2026 dnia 22.08.2017 r. odbyło się spotkanie konsultacyjne. Uczestniczyło w nim 40 osób. Goście mieli możliwość swobodnego wypowiedzenia się na temat proponowanych przez Gminę inwestycji. Otrzymali również do wypełnienia fiszkę projektową. Zwróconych zostało 30 fiszek. Wszystkie zaproponowane zadania były spójne z zawartymi w projekcie dokumentu.

Na etapie realizacji programu mieszkańcy w dalszym ciągu będą efektywnie włączani w procesy rewitalizacji. Każdy projekt będzie przedstawiany mieszkańcom w celu akceptacji. Problemy rewitalizacji poruszane będą na sesjach Rady Gminy. Ponadto informacje na temat realizowanych projektów będą przedstawiane na stronie internetowej Gminy.

Na etapie monitoringu Wójt Gminy będzie składał raporty z realizacji programu do publicznej wiadomości.

10. System realizacji programu rewitalizacji

Proces tworzenia oraz realizacji programu rewitalizacji można podzielić na kilka istotnych etapów:

1. Wyznaczenie obszaru zdegradowanego i do rewitalizacji,
2. Sporządzenie projektu programu rewitalizacji,
3. Konsultacje społeczne programu rewitalizacji,
4. Opiniowanie projektu programu rewitalizacji,
5. Wprowadzenie uwag wynikłych na etapie przeprowadzenia konsultacji społecznych i opiniowania projektu,
6. Realizacja programu rewitalizacji.

Program Rewitalizacji Gminy Poświętne na lata 2016-2026

Podmioty uczestniczące w procesie rewitalizacji

- Wójt Gminy Poświętne wraz z pracownikami Urzędu Gminy – odpowiedzialny będzie za realizację programu rewitalizacji oraz za pozyskanie dofinansowania na inwestycje gminne zapisane w PR,
- Instytucje biorące udział w opiniowaniu PR,
- Interesariusze programu.

Skuteczność realizacji programu rewitalizacji i jego celów zapewnić będzie sprawny system oceny skuteczności wdrażania obejmujący:

- monitoring, czyli podsystem zbierania i selekcjonowania informacji,
- ewaluację, czyli podsystem oceny i interpretacji zgromadzonego materiału.

Prace nad realizacją działań rewitalizacyjnych powinny rozpocząć się natychmiast po przyjęciu programu rewitalizacji. Skuteczne, terminowe i efektywne wdrażanie programu rewitalizacji wymagać będzie szeregu działań: koordynacyjnych, organizacyjnych, koncepcyjnych, kontrolnych i informacyjnych.

11. Monitoring

Program Rewitalizacji będzie podlegał ocenie aktualności i stopnia realizacji, dokonywanej przez Wójta, co najmniej raz na 3 lata, zgodnie z systemem monitorowania i oceny określonym w programie.

Głównymi obszarami monitorowania i ewaluacji programu rewitalizacji są:

- cele główne i szczegółowe wytyczone w programie,
- kierunki działań i poszczególne przedsięwzięcia oraz projekty rewitalizacyjne.

Proces monitorowania polegał będzie na systematycznym obserwowaniu zmian zachodzących w ramach poszczególnych celów wytyczonych w programie.

Monitorowanie odbywać się będzie metodami jakościowymi i ilościowymi. Przewiduje się prowadzenie wśród mieszkańców Poświętnego dorocznych sondaży: internetowych, których celem będzie uzyskanie wiedzy na temat szerokiego odbioru społecznego i ogólnej oceny osiągnięć PR. Do badań tego rodzaju stosowane będą elektroniczne kwestionariusze, udostępnianie na stronie internetowej.

Program Rewitalizacji Gminy Poświętne na lata 2016-2026

Cel 1. Rozwój gospodarczy obszaru przeznaczonego do rewitalizacji oraz aktywizacja gospodarcza społeczeństwa

Tabela 48. Wskaźniki dla celu 1

Wskaźnik	Jednostka	Źródło pozyskania informacji	Częstotliwość pomiaru	Oczekiwana zmiana w 2026 roku
Wskaźniki produktu				
Liczba podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON	Sztuki	BDL	1 raz na rok	wzrost
Liczba podmiotów gospodarczych wykreślonych z rejestru REGON	Sztuki	BDL	1 raz na rok	spadek
Liczba podmiotów gospodarczych zawieszających działalność gospodarczą	Sztuki	BDL	1 raz na rok	spadek
Ilość zorganizowanych warsztatów, szkoleń, staży	Sztuki	GOPS/ Urząd Gminy	1 raz na rok	wzrost
Wskaźniki rezultatu				
Liczba osób bezrobotnych	Osoby	PUP	1 raz na rok	spadek
Liczba osób bezrobotnych długotrwale	Osoby	PUP	1 raz na rok	spadek
Liczba osób uczestniczących w szkoleniach, stażach	Osoby	Dane UG	1 raz na rok	wzrost
Liczba obiektów przeznaczonych na cele społeczno-kulturalne	Osoby	Dane UG	1 raz na rok	wzrost

Cel 2. Podniesienie aktywności społecznej mieszkańców gminy

Tabela 25. Wskaźniki dla celu 2

Wskaźnik	Jednostka	Źródło pozyskania informacji	Częstotliwość pomiaru	Oczekiwana zmiana w 2020 roku
Wskaźniki produktu				
Ilość zorganizowanych imprez kulturalnych	Sztuki	GOPS/ Urząd Gminy	1 raz na rok	wzrost
Wskaźniki rezultatu				
Liczba osób bezrobotnych	Osoby	PUP	1 raz na rok	spadek
Liczba osób bezrobotnych długotrwale	Osoby	PUP	1 raz na rok	spadek
Liczba osób korzystających z pomocy społecznej	Osoby	GOPS	1 raz na rok	spadek

Cel 3. Poprawa infrastruktury, zagospodarowania, estetyki przestrzeni i podniesienie jakości życia mieszkańców gminy

str. 87

Program Rewitalizacji Gminy Poświętne na lata 2016-2026

Tabela 26. Wskaźniki dla celu 3

Wskaźnik	Jednostka	Źródło pozyskania informacji	Częstotliwość pomiaru	Oczekiwana zmiana w 2020 roku
Liczba obiektów poddanych rewitalizacji	sztuka	Urząd Gminy	1 raz na rok	wzrost
Powierzchnia terenów poddana działaniom związanym z estetyką	sztuka	Urząd Gminy	1 raz na rok	wzrost
Liczba budynków użyteczności publicznej poddanych remontom	sztuka	Urząd Gminy	1 raz na rok	wzrost

12. Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko

Projektowany dokument został poddany procedurze zapytania o konieczność i zakres opracowywania prognozy oddziaływania na środowisko, jako że opracowywany dokument, nie przewiduje realizacji zadań znacząco oddziałujących na środowisko, a swym zasięgiem obejmuje obszar 1 gminy.

Mając powyższe na uwadze wystąpiono do Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska (RDOŚ) w Białymstoku z wnioskiem o stwierdzenie, na podstawie art. 47 Ustawy OOS, czy dla dokumentu, istnieje konieczność przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Spis rysunków:

Rysunek 1. Podmioty gospodarcze na terenie Gminy Poświętne w latach 2012 - 2016.....	56
Rysunek 2. Podmioty wykreślone i nowo zarejestrowane w rejestrze w latach 2012-2016 na terenie Gminy Poświętne	57

Program Rewitalizacji Gminy Poświętne na lata 2016-2026

Spis tabel:

Tabela 1. Liczba mieszkańców na terenie poszczególnych miejscowości.....	32
Tabela 2. Wskaźnik procentowego udziału mieszkańców w wieku poprodukcyjnym do ogólnej liczby mieszkańców zamieszkujących na danym obszarze	34
Tabela 3. Wskaźnik procentowego udziału bezrobotnych w ogólnej liczbie mieszkańców	36
Tabela 4. Wskaźnik osób bezrobotnych w stosunku do ogółu zamieszkałych na danym terenie osób w wieku produkcyjnym.....	38
Tabela 5. Wskaźnik długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych dla danego obszaru	40
Tabela 6. Wskaźnik liczby osób pobierających zasiłki okresowy do ogólnej liczby mieszkańców danego obszaru	43
Tabela 7. Wskaźnik udziału osób pobierających zasiłki z tytułu ubóstwa.....	45
Tabela 8. Wskaźnik udziału osób pobierających zasiłki z tytułu bezrobocia w sumie zasiłków wypłacanych na danym obszarze	47
Tabela 9. Wyniki egzaminu szóstoklasisty na terenie Gminy Poświętne w roku szkolnym 2014/2015 i 2015/2016	48
Tabela 10. Wyniki egzaminu gimnazjalnego na terenie Gminy Poświętne w roku szkolnym 2016/2017 i 2015/2016	49
Tabela 11. Okręgi wyborcze na terenie Gminy Poświętne	51
Tabela 12. Wskaźnik liczby podmiotów gospodarczych przypadających na 1000 mieszkańców	54
Tabela 13. Stan zwodociągowania Gminy Poświętne w latach 2012-2016	69
Tabela 14. Stan skanalizowania Gminy Poświętne w latach 2012-2016	70
Tabela 15. Stan zgazyfikowania Gminy Poświętne w latach 2012-2016.....	71
Tabela 16. Sytuacja mieszkaniowa na terenie Gminy Poświętne na lata 2012-2016.....	71
Tabela 17. Liczba mieszkań przypadająca na 1000 mieszkańców w latach 2011-2015	71
Tabela 18. Przeciętna powierzchnia mieszkania w latach 2012-2016 (w m ²)	71
Tabela 19. Przeciętna powierzchnia mieszkania przypadająca na 1 osobę w latach 2012-2016 (w m ²)	72
Tabela 20. Tabela zgodności projektów rewitalizacyjnych z celami PR oraz Lokalną Strategią Rozwoju Gminy Poświętne na lata 2015-2025.....	79
Tabela 21. Komplementarność projektów rewitalizacyjnych	81
Tabela 22. Podmiot realizujący, lokalizacja oraz grupy docelowe zadań	82
Tabela 23. Zaplanowane działania i źródła ich finansowania	83
Tabela 24. Konsultacje społeczne związane z realizacją projektu opracowania Programu Rewitalizacji	85
Tabela 25. Wskaźniki dla celu 2	87
Tabela 26. Wskaźniki dla celu 3	88

Załączniki

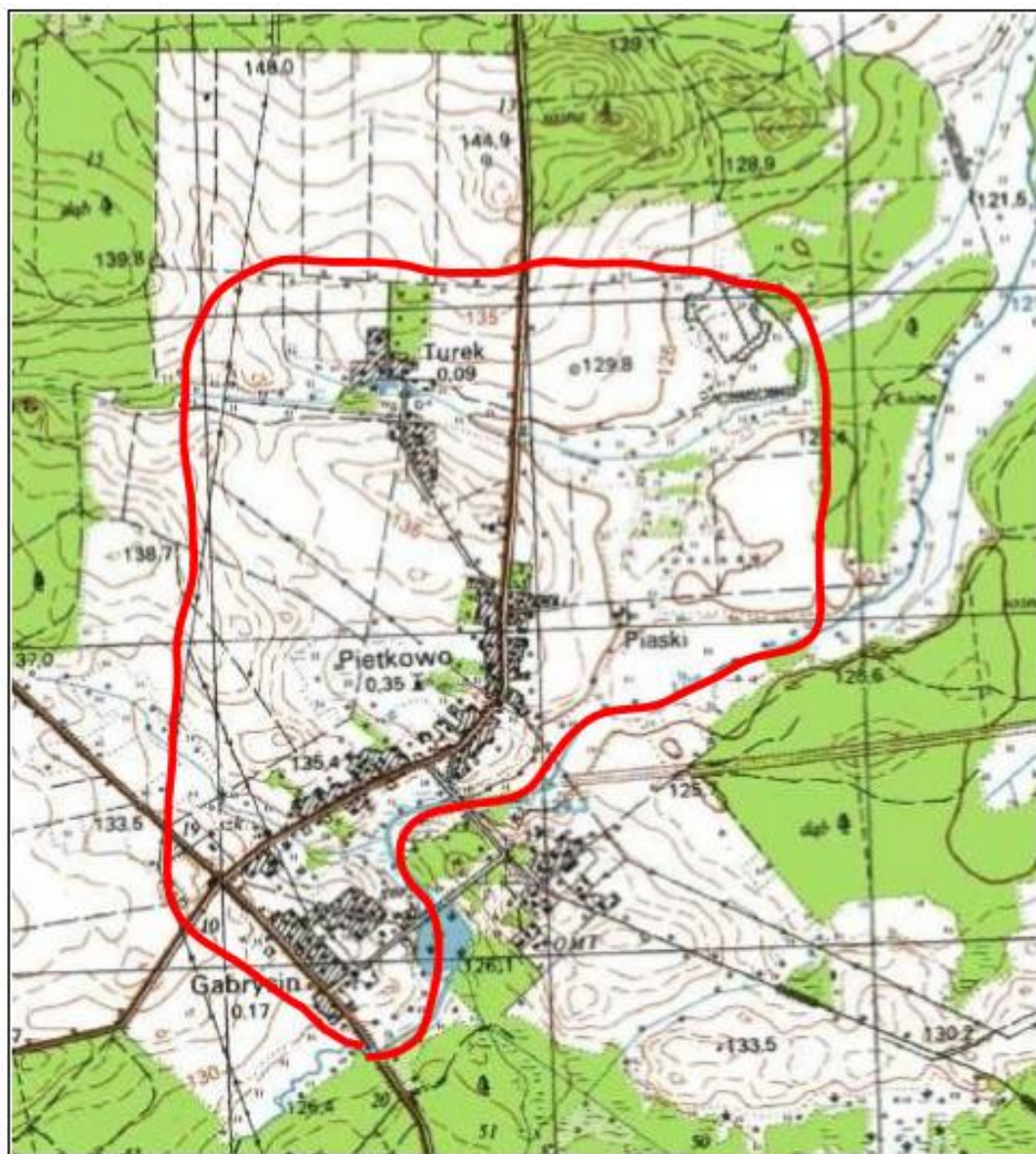
Załącznik nr 1: Podsumowanie analizy wskaźników użytych do oceny koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych oraz technicznych w Gminie Poświętne– w podziale na poszczególne sołectwa

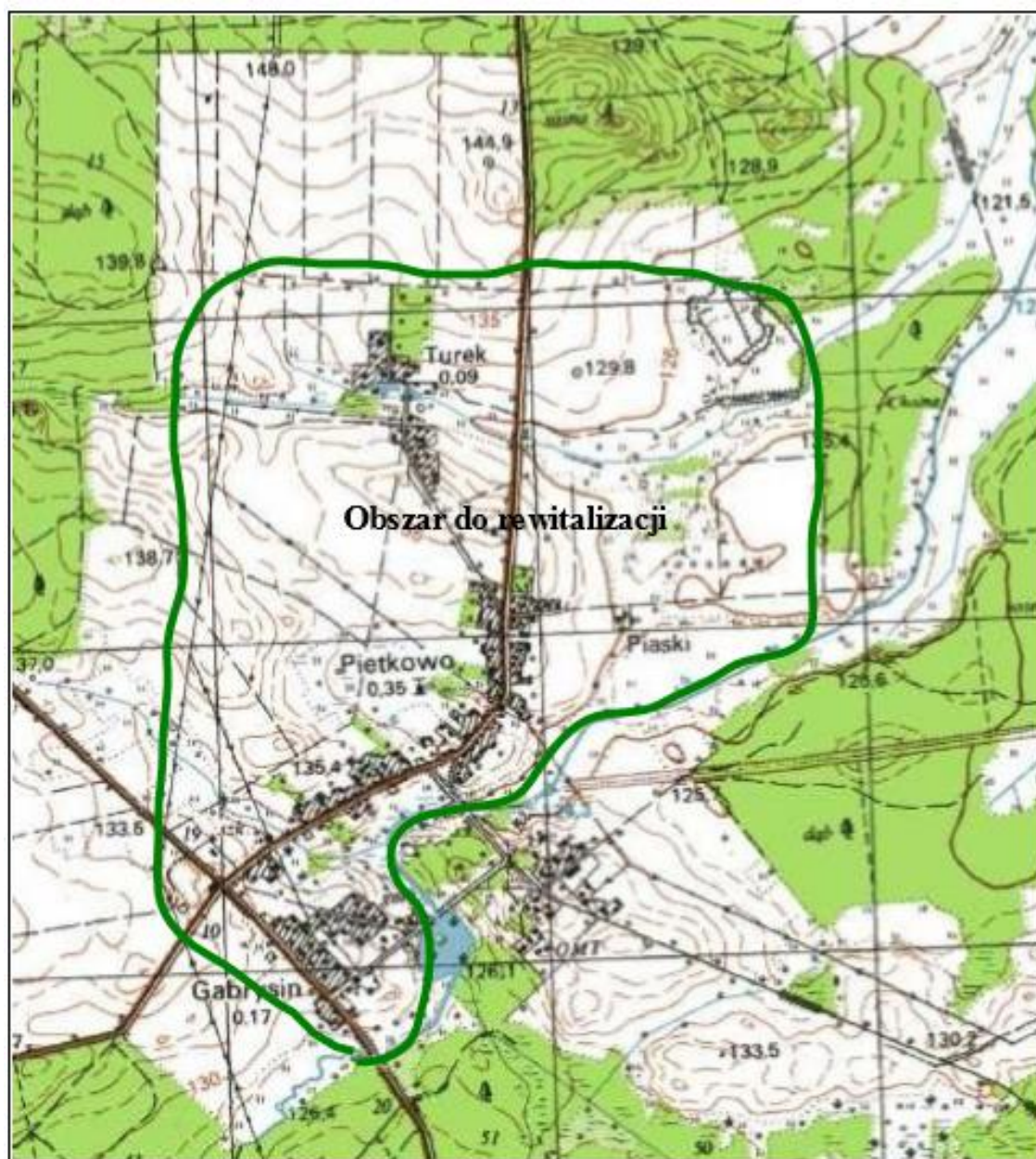
	Wskaźnik osób pobierających zasiłek	Wskaźnik osób pobierających zasiłek z tytułu ubóstwa	Wskaźnik osób pobierających zasiłek z tytułu bezrobocia	Udział bezrobotnych w ogólnej liczbie mieszkańców	Udział bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym	Udział bezrobotnych długotrwale w ogólnej liczbie bezrobotnych	Działalność gospodarcza na 1000 mieszkańców w	Brak ładu przestrzennego
Brzozowo Antonie								
Brzozowo Chabdy						Bardzo niekorzystne		
Brzozowo Chrzczony						Bardzo niekorzystne		
Brzozowo Chrzczonki		Bardzo niekorzystne						
Brzozowo Korabie								
Brzozowo Muzyły								
Brzozowo Panki		Bardzo niekorzystne					Bardzo niekorzystne	
Brzozowo Solniki	Bardzo niekorzystne							
Brzozowo Stare			Bardzo niekorzystne					
Chomizna						Bardzo niekorzystne	Bardzo niekorzystne	
Dzierżki								
Dzierżki Ząbki	Bardzo niekorzystne		Bardzo niekorzystne					
Gabrysin		Bardzo niekorzystne	Bardzo niekorzystne	Bardzo niekorzystne	Bardzo niekorzystne	Bardzo niekorzystne	Bardzo niekorzystne	Bardzo niekorzystne
Gołębie			Bardzo niekorzystne					
Grochy			Bardzo niekorzystne					
Józefin								

Program Rewitalizacji Gminy Poświętne na lata 2016-2026

Kamińskie Jaski								
Kamińskie Ocioski		Bardzo niekorzystne					Bardzo niekorzystne	
Kamińskie Pliszki	Bardzo niekorzystne						Bardzo niekorzystne	
Kamińskie Wiktory						Bardzo niekorzystne		
Liza Nowa								
Liza Stara							Bardzo niekorzystne	
Łukawica		Bardzo niekorzystne	Bardzo niekorzystne				Bardzo niekorzystne	
Ma rynki						Bardzo niekorzystne		
Pietkowo	Bardzo niekorzystne			Bardzo niekorzystne	Bardzo niekorzystne	Bardzo niekorzystne	Bardzo niekorzystne	Bardzo niekorzystne
Pietkowo Drugie								
Porośl Głuchy	Bardzo niekorzystne					Bardzo niekorzystne		
Porośl Wojsławy			Bardzo niekorzystne					
Poświętne						Bardzo niekorzystne		
Turek			Bardzo niekorzystne	Bardzo niekorzystne	Bardzo niekorzystne	Bardzo niekorzystne	Bardzo niekorzystne	
Wilkowo Nowe	Bardzo niekorzystne					Bardzo niekorzystne		
Wilkowo Stare								
Wołkuny								
Zdrody Stare							Bardzo niekorzystne	
Zdrody Nowe				Bardzo niekorzystne	Bardzo niekorzystne	Bardzo niekorzystne	Bardzo niekorzystne	

Program Rewitalizacji Gminy Poświętne na lata 2016-2026

Załącznik nr 4: Lista planowanych projektów rewitalizacyjnych (Lista A)

Lp.	Podmiot zgłaszający	Tytuł projektu	Cele	Przedmiot projektu	Lokalizacja	Termin realizacji	Planowany efekt rewitalizacji	Typ projektu
1	Gmina Poświętne	Rozbudowa świetlicy wiejskiej wraz z jej przebudową i nadbudową w miejscowości Pietkowo	C 1.1.2 C 2.1.1. C.2.1.2. C.3.1.1.	Zakres: ✓ Wykonanie dokumentacji i kosztorysów inwestorskich, ✓ Roboty budowlane związane z rozbudową i przebudową budynku świetlicy, ✓ powierzchnia użytkowa istniejąca ok. – 153 m kw. ✓ powierzchnia użytkowa projektowana- ok. 112 m kw. ✓ powierzchnia po rozbudowie ok. 265 m kw. ✓ Zakup niezbędnego wyposażenia świetlicy;	Gmina Poświętne	2016-2026	Poprawa stanu budynków użyteczności publicznej	Inwestycyjny
2	Gmina Poświętne	Budowa małej architektury na dz. nr 108/2 w Pietkowie	C 3.1.3. C.3.1.1. C.1.1.2.	Zakres: ✓ Wykonanie robót przygotowawczych, ziemnych i porządkowych, ✓ Obrzeża trawnikowe z naturalnego granitu – długość 224,00 m; ✓ Utwardzenie gruntu kostką granitową (utwardzenie miejsc postojowych dla rowerów oraz ścieżki edukacyjnej) – 295,00 m; ✓ Schody terenowe (wejście do punktu obserwacyjnego ptaków) z kostki granitowej o pow. 3,6 m² - 2 szt. ✓ Kosz drewniany okrągły o śr. 60 cm z okrągłaków– 3 szt; ✓ Ławka drewniana oparciem o długości 150 cm, zamocowana na stałe -3 szt. ✓ Tablica informacyjno – edukacyjna drewniana o wy. 240 cm x 164 cm – 6 szt; ✓ Ogrodzenie drewniane wys. 150 cm, długość przęsła 240 cm - 50 przęseł; ✓ Altana drewniana (punkt obserwacyjny ptaków) -	Gmina Poświętne	2016-2026	Rewitalizacja przestrzeni publicznej.	Inwestycyjny

Program Rewitalizacji Gminy Poświętne na lata 2016-2026

				<p>pow. zabudowy 25,0 m², kryta gontem drewnianym z wyposażeniem: ławki drewniane z oparciem o dł. 150 cm – 4 szt, stoły drewniane o wym. 150 cm x 80 cm – 2 szt., posadzka z kostki granitowej;</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Zadaszenie przystankowe drewniane o wy. 300 cm x 230 cm, kryte gontem drewnianym, z posadzką z kostki granitowej; ✓ Zadaszenie na rowery pokryte gontem drewnianym o wym. 300 cm x 300 cm, wys. 315 cm, wyposażone w drewniany stojak na rowery dł. 270 cm – 1 kpl, posadzka z kostki granitowej ✓ Domki lęgowe dla ptaków – 11 szt. ✓ Hotele dla owadów – 3 szt. ✓ Wykonanie dokumentacji i kosztorysów inwestorskich 				
3	Gmina Poświętne	Zagospodarowanie przestrzeni publicznej w miejscowości Pietkowo	<p>C 3.1.3.</p> <p>C.3.1.1.</p> <p>C.1.1.2.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Wykonanie dokumentacji i kosztorysów inwestorskich; ✓ wykonanie utwardzenia terenu wokół budynku; ✓ zagospodarowanie wnętrza budynku - dodatkowo część piwniczna jako pomieszczenia magazynowe; ✓ budowa boiska wielofunkcyjnego; ✓ budowa niepełnowymiarowego boiska do piłki nożnej; ✓ budowa przy boiskach pomieszczenia socjalnego wraz z przyłączami technicznymi; ✓ wykonanie dojść i dojazdów wewnątrz nieruchomości do budynku i boisk; ✓ ogrodzenie terenu nieruchomości ✓ wykonanie oświetlenia terenu nieruchomości; 	Gmina Poświętne	2016-2026	<p>Zapewnienie bezpieczeństwa mieszkańców, zwiększenie oferty kulturalnej i rozrywkowej</p> <p>a także możliwości rozwoju mieszkańców Gminy Poświętne</p>	Inwestycyjny